

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 8 czerwca 2010 r. (11.06)
(OR. en)**

10659/10

**PESC 738
FIN 233
PE 245
ELARG 42
COWEB 167**

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	10665/09 PESC 735 FIN 206 PE 214 ELARG 31 COWEB 102 + COR 1 + COR 2
Dotyczy:	Roczne sprawozdanie Wysokiego Przedstawiciela Unii Europejskiej do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa dla Parlamentu Europejskiego dotyczące głównych aspektów i podstawowych wyborów w zakresie WPZiB (lit. G, pkt 43 porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 17 maja 2006 r.) – 2009 rok

**DOKUMENT RADY DOTYCZĄCY GŁÓWNYCH ASPEKTÓW I PODSTAWOWYCH
WYBORÓW W ZAKRESIE WSPÓLNEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ
I BEZPIECZEŃSTWA (WPZiB) PRZEDSTAWIONY PARLAMENTOWI
EUROPEJSKIEMU W ZWIĄZKU Z ZASTOSOWANIEM LIT. G (PKT 43)
POROZUMIENIA MIĘDZYINSTYTUCJONALNEGO Z DNIA 17 MAJA 2006 R.**

- 2009 ROK -

CZĘŚĆ I : SPOGLĄDAJĄC WSTECZ NA ROK 2009.....	6
A. SPROSTANIE ZAGROŻENIOM I GLOBALNYM WYZWANIAM.....	6
1. <u>Rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia</u>	6
2. <u>Broń konwencjonalna</u>	8
3. <u>Terroryzm</u>	10
4. <u>Bezpieczeństwo energetyczne</u>	11
5. <u>Zmiana klimatu a bezpieczeństwo</u>	13
B. KONFLIKTY REGIONALNE I SYTUACJE NIESTABILNOŚCI.....	15
1. <u>Bliski Wschód</u>	15
3. <u>Afryka</u>	18
4. <u>Ameryka Łacińska</u>	20
C. BUDOWANIE STABILNOŚCI W EUROPIE I POZA JEJ GRANICAMI	21
1. <u>Perspektywa europejska jako ostoja stabilności</u>	21
2. <u>Wzmocniona współpraca z sąsiadami</u>	26
3. <u>Przewycięzanie kryzysów i przewlekłych konfliktów w sąsiedztwie</u>	27
D. WKŁAD W SKUTECZNIEJSZY PORZĄDEK WIELOBIEGUNOWY	32
1. <u>Działalność w ramach struktur wielostronnych</u>	32
2. <u>Zwiększanie odpowiedzialności regionu za własny rozwój</u>	36
E. PROPAGOWANIE DEMOKRACJI, PRAW CZŁOWIEKA I	
PRAWORZĄDNOŚCI	41
1. <u>Prawa człowieka i uwzględnianie problematyki płci</u>	43
2. <u>Prawa człowieka a WPZiB</u>	43
3. <u>Prawa człowieka a WPBiO</u>	47
4. <u>Walka z bezkarnością</u>	48
F. PROMOWANIE PARTNERSTW NA CAŁYM ŚWIECIE	50
1. <u>Wzmacnianie stosunków z partnerami strategicznymi</u>	50
<u>Stany Zjednoczone</u>	50
<u>Federacja Rosyjska</u>	51
<u>Chiny</u>	52
<u>Indie</u>	54

<u>Meksyk</u>	55
<u>Brazylia</u>	55
<u>Kanada</u>	57
<u>Republika Południowej Afryki</u>	57
G. SKUTECZNIEJSZE, SPRAWNIEJSZE I SPÓJNIESZE DZIAŁANIA	58
1. <u>Zapobieganie konfliktom</u>	58
2. <u>Wzmacnianie WPBiO</u>	59
<u>Synergie cywilno-wojskowe w rozwoju zdolności</u>	59
<u>Szkolenia i ćwiczenia</u>	63
<u>Finansowanie</u>	64
4. <u>Zwiększona spójność i skuteczność</u>	69
CZĘŚĆ II – PERSPEKTYWY NA ROK 2010	71
ZAŁĄCZNIK I: Legal acts in the CFSP area	81
ZAŁĄCZNIK II: Appearances by representatives of the Council in the European Parliament in the field of CFSP/ESDP in 2009	94
ZAŁĄCZNIK III: CFSP budget 2009 - commitment appropriations	103

WSTĘP

Sprawozdanie roczne z 2009 roku obejmuje główne aspekty i podstawowe wybory w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) w trakcie prezydencji czeskiej i szwedzkiej. W drugiej części sprawozdania opisane są przyszłe wyzwania w roku 2010.

Stosunki międzynarodowe w 2009 roku były zdominowane reakcją społeczności międzynarodowej na kryzys gospodarczy i finansowy. Bezpieczeństwo energetyczne nadal stanowiło podstawę wyzwań geostrategicznych stojących przed Unią Europejską. Konflikty regionalne na Bliskim Wschodzie, w Jemenie, Afganistanie i Pakistanie, Somalii oraz w europejskich krajach ościennych również były jednym z głównych priorytetów polityki zagranicznej UE. UE w dalszym ciągu bazowała na europejskiej perspektywie stanowiącej ostoję stabilności, zacieśniając współpracę z krajami ościennymi w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa. Zainicjowanie Partnerstwa Wschodniego i dalsze prace dotyczące Unii dla Śródziemnomorza nadały kształt tym działaniom Unii. Rok zakończył się powściągliwą reakcją na wielostronne starania w dziedzinie zmiany klimatu.

Jeżeli chodzi o działania w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO)¹, UE – w interesie szerzej pojętej społeczności międzynarodowej – kontynuowała rozmieszczanie trzech operacji wojskowych i dziewięciu misji cywilnych na całym świecie. Misja EULEX KOSOWO – jak dotąd największa misja UE w zakresie praworządności, powołana wspólnym działaniem 2008/124/WPZiB² – osiągnęła pełną zdolność operacyjną i liczy około 1700 międzynarodowych funkcjonariuszy policji, sędziów, prokuratorów i funkcjonariuszy celnych, a także około 1000 lokalnych pracowników rozmieszczonych w całym Kosowie.

Wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego w dniu 1 grudnia, ostatni miesiąc 2009 roku oznaczał nowy początek, jeśli chodzi o sposób, w jaki UE prowadzi politykę zagraniczną. Oddając narzędzia służące zarówno wyznaczaniu kierunków polityki, jak i jej realizacji, pod zwierzchnictwo Wysokiego Przedstawiciela, Europa zwiększyła swoje zdolności osiągnięcia celów, jakie sobie wyznacza w polityce zagranicznej.

¹ Przed wejściem w życie traktatu lizbońskiego – europejska polityka bezpieczeństwa i obrony (EPBiO).

² Dz. U. L 42 z 16.2.2008, s. 92.

Przez cały 2009 rok prezydencja oraz Wysoki Przedstawiciel, a na poziomie roboczym również urzędnicy wyższego szczebla Sekretariatu Generalnego Rady regularnie konsultowali się z Parlamentem Europejskim (PE) w sprawie działań prowadzonych w dziedzinie WPZiB i przekazywali mu informacje w tym zakresie³.

W nowym układzie instytucjonalnym PE będzie nadal odgrywał pełną rolę w działaniach zewnętrznych Unii. Zgodnie z postanowieniami art. 36 Wysoki Przedstawiciel, który zastąpił obecnie prezydencję w funkcji głównego podmiotu w dziedzinie WPZiB/WPBiO, będzie się regularnie konsultował z PE w sprawie głównych aspektów i podstawowych wyborów w zakresie WPZiB i WPBiO, a także informował PE o tym, jak odnośne polityki są realizowane. Wysoki Przedstawiciel będzie również dbał o to, by opinie PE były należycie uwzględniane. Dwa razy w roku PE będzie przeprowadzać debatę na temat postępów w realizacji WPZiB, w tym WPBiO.

Regularne konsultacje z PE będą w dalszym ciągu dotyczyć również budżetowych skutków działań w zakresie WPZiB, w tym kwestii finansowania wspólnych kosztów cywilnych operacji WPBiO i specjalnych przedstawicieli UE.

Niniejsze sprawozdanie przedkłada się PE zgodnie z lit. G pkt 43 porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami. Zakres niniejszego sprawozdania ogranicza się do opisanego działań w dziedzinie WPZiB. Jeśli jest to właściwe i niezbędne do przedstawienia wyczerpującego przeglądu działań, stosuje się odniesienie do działań nieobjętych postanowieniami tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej. Niniejsze sprawozdanie jest uzupełnieniem rozdziału dotyczącego stosunków zewnętrznych rocznego sprawozdania z postępów UE, przedstawianego PE w zastosowaniu art. 4 TUE⁴.

³ Zob. wykaz wystąpień przedstawicieli Rady w PE na temat WPZiB/EPBiO w roku 2009 w załączniku 1.

⁴ Artykuł 4 traktatu nicejskiego.

CZĘŚĆ I : SPOGLĄDAJĄC WSTECZ NA ROK 2009

A. SPROSTANIE ZAGROŻENIOM I GLOBALNYM WYZWANIAM⁵

Rok 2009 potwierdził, że wyzwania stojące przed UE mają wymiar ogólnoswiatowy, jak również to, że są one między sobą powiązane i mają złożony charakter. Przeciwdziałanie proliferacji i terroryzmowi pozostało jednym z głównych priorytetów działań UE, a coraz większą uwagę zwracano na zagrożenia dla bezpieczeństwa wynikające ze zmiany klimatu i dostaw energii.

1. Rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia⁶

W 2009 roku UE kontynuowała na forach wielostronnych działania, których podstawą była strategia UE z 2003 roku przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (BMR) oraz nowe kierunki działań Unii Europejskiej na rzecz zwalczania rozprzestrzeniania broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia. UE w dalszym ciągu popierała upowszechnienie stosownych układów międzynarodowych i innych instrumentów oraz ich pełną realizację. Ambicje jądrowe Iranu nadal stanowią poważne zagrożenie bezpieczeństwa, a UE nieustannie odgrywała istotną rolę w rozwiązywaniu tej kwestii. Broń strzelecka i lekka, inne rodzaje broni konwencjonalnej oraz embargo na broń wciąż były bardzo istotnym punktem działań UE.

Reakcja Iranu na ożywione działania prowadzone przez SG/WP, wraz z Chinami, Federacją Rosyjską, Francją, Niemcami, USA i Zjednoczonym Królestwem, a zmierzające do skłonienia tego kraju do rozpoczęcia konstruktywnych negocjacji, była niewystarczająca. W związku z tym w kontekście dwutorowego podejścia wznowiono dyskusje na temat ewentualnych sankcji.

⁵ Parlament Europejski przyjął w dniu 19 lutego 2009 r. rezolucję w sprawie głównych aspektów i podstawowych wyborów w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), przedstawianych Parlamentowi Europejskiemu w zastosowaniu lit. G pkt 43 porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 17 maja 2006 r. (2008/2241 (INI)) (dok. P6_TA-PROV(2009)0074).

⁶ Parlament Europejski przyjął w dniu 24 kwietnia 2009 r. rezolucję w sprawie nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz przyszłości układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej (NPT) (2008/2324(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0333).

Ponadto, w uzupełnieniu sformalizowania embarga RB ONZ i ograniczeń na szczeblu unijnym, UE przyjęła rozszerzony wykaz towarów podwójnego zastosowania, na których eksport do Iranu wymagane jest zezwolenie. Ogólnym celem UE pozostaje budowa długoterminowych stosunków z Iranem opartych na zaufaniu i współpracy.

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE w Azji Wschodniej UE nadal działała na rzecz utrzymania pokoju i stabilności na Półwyspie Koreańskim, przywiązując najwyższą wagę do postępów w kwestiach stabilności w regionie i nieprolifracji, w szczególności do usunięcia broni jądrowej z półwyspu. UE niejednokrotnie wyrażała zdecydowane poparcie dla rozmów sześciostronnych i wspierała pojednanie między oboma koreańskimi państwami. Zmieniła wspólne stanowisko w sprawie Korei Północnej (KRLD) i w sposób zdecydowany transponowała rezolucję RB ONZ nr 1874 potępiającą próbę jądrową przeprowadzoną przez KRLD w maju 2009 roku i nakładającą nowe sankcje.

Podobnie jak w 2008 roku, kwestia nierozprzestrzeniania BMR była również poruszana w ramach stosunków umownych między UE a państwami trzecimi. W 2009 roku klauzule dotyczące BMR zostały wstępnie uzgodnione z Chinami, Koreą Południową, państwami Ameryki Środkowej i Libią, a znaczne postępy osiągnięto w negocjacjach z Rosją, Wietnamem, Tajlandią, Singapurem i Filipinami.

UE w dalszym ciągu udzielała także politycznego i finansowego wsparcia organizacjom zajmującym się kwestią nierozprzestrzeniania BMR. Jednym z przykładów może być nowa decyzja Rady przyjęta w lipcu 2009 roku, która opiera się na pozytywnych doświadczeniach płynących ze współpracy między UE a Organizacją ds. Zakazu Broni Chemicznej (OPCW). UE kontynuowała starania na rzecz upowszechnienia konwencji o zakazie broni chemicznej (CWC). W dalszym ciągu popierała działania Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) z siedzibą w Wiedniu. UE pozostaje kluczowym darczyńcą funduszu bezpieczeństwa jądrowego. Rozpoczęły się rozmowy na temat przedłużenia projektów wspierających MAEA.

W odpowiedzi na zagrożenie bronią biologiczną UE zainicjowała dwa wspólne działania: jedno z nich wspiera konwencję o broni biologicznej, zaś drugie – Światową Organizację Zdrowia w prowadzonych przez nią działaniach w zakresie bezpieczeństwa biologicznego i ochrony biologicznej. Poza strategią UE z 2003 roku przeciwko BMR oraz nowymi kierunkami działań i wymogami rezolucji RB ONZ nr 1540, w dniu 5 maja 2009 r. UE przyjęła wzmocnione rozporządzenie w sprawie kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania, które weszło w życie w dniu 27 sierpnia 2009 r.

Poza tym, że to nowe rozporządzenie przewiduje – jak wskazuje sam tytuł – kontrolę wywozu, na szczeblu unijnym można na jego podstawie kontrolować również transfer, pośrednictwo i tranzyt w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania.

UE rozpoczęła także wykonywanie decyzji Rady mającej wspierać Międzynarodowy kodeks postępowania przeciwko proliferacji rakiet balistycznych (haski kodeks postępowania – HCoC), który jest jedynym instrumentem dotyczącym rakiet balistycznych, będących głównym środkiem przenoszenia BMR. Celem UE jest wzmocnienie funkcjonowania tego kodeksu i jego upowszechnienie. W związku z tym kapitalne znaczenie ma dotarcie do państw, które go nie podpisały.

2. Broń konwencjonalna

Broń strzelecka i lekka (BSiL)

W 2009 roku UE nadal propagowała kwestię broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) na wszystkich forach wielostronnych i w kontekście swojego dialogu politycznego prowadzonego z państwami trzecimi w ramach strategii UE dotyczącej BSiL.

W tym samym roku UE wciąż rozwijała inicjatywę na rzecz przeciwdziałania nielegalnemu handlowi bronią drogą powietrzną i zaczęła badać sposoby dotarcia z tą inicjatywą także do państw trzecich. UE kontynuowała również realizację własnego projektu dotyczącego zniszczenia nadwyżek BSiL i amunicji na Ukrainie; przygotowała także nową decyzję Rady w sprawie zarządzania zapasami, gromadzenia, rejestracji i zgłaszania transferu broni oraz niszczenia jej nadwyżek na Bałkanach Zachodnich. Rozpoczęto również przygotowania związane z nową decyzją Rady mającą wspierać realizację programu działania ONZ dotyczącego BSiL, z myślą o konferencji przeglądowej w 2012 roku.

Ponadto, w uzupełnieniu trwających projektów w dziedzinie BSiL na rzecz wspierania programu kontroli broni strzeleckiej i lekkiej w Ameryce Środkowej (CASAC) lub regionalnych podmiotów w Afryce, takich jak Wspólnota Gospodarcza Państw Afryki Zachodniej, Wspólnota Gospodarcza Państw Afryki Środkowej lub Wspólnota Wschodnioafrykańska, UE zainicjowała – w ramach instrumentu na rzecz stabilności – projekt wspierający walkę z nielegalnym gromadzeniem broni palnej i handlem nią w Afryce, za pośrednictwem regionalnego centrum broni strzeleckiej i lekkiej (RECSA).

W następstwie przyjęcia w 2008 roku stosownych konkluzji Rady, UE zaczęła umieszczać kwestie dotyczące BSiL w głównym nurcie swych relacji z państwami trzecimi, co przejawia się m.in. dodawaniem artykułu na temat BSiL do stosownych umów z państwami trzecimi. W 2009 roku klauzule dotyczące BSiL zostały wstępnie uzgodnione z Koreą Południową, państwami Ameryki Środkowej i Libią, a znaczne postępy osiągnięto w negocjacjach z Rosją, Wietnamem, Tajlandią, Singapurem i Filipinami. Podjęto również prace przygotowawcze, aby ustanowić poświęcony BSiL dialog między UE a Chinami. UE wspierała także Unię Afrykańską w zakresie opracowywania strategii UA dotyczącej BSiL, która potencjalnie może zostać przyjęta w 2010 roku.

Kontrola wywozu

W dziedzinie wywozu broni konwencjonalnej państwa członkowskie w dalszym ciągu dążyły do uzyskania zbieżności swoich polityk kontroli wywozu, wykazując się determinacją w zapobieganiu wywozowi technologii wojskowej i sprzętu wojskowego, które mogłyby zostać wykorzystane do niepożądanych celów, takich jak represje wewnętrzne czy agresja międzynarodowa, lub które mogłyby przyczynić się do zakłócenia stabilności regionalnej. Inne elementy, takie jak skoordynowane działania zewnętrzne i aktualizacja wspólnego wykazu uzbrojenia Unii Europejskiej w lutym 2009 roku, jeszcze bardziej wzmocniły wdrażanie wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB jako najbardziej wszechstronnego międzynarodowego systemu kontroli wywozu uzbrojenia.

Na poziomie ogólnoświatowym UE w dalszym ciągu wspiera negocjacje w sprawie Traktatu o handlu bronią (ATT). Państwa członkowskie UE aktywnie uczestniczyły w dwóch sesjach otwartej grupy roboczej ds. ATT, które miały miejsce w 2009 roku, i w głosowaniu opowiedziały się za nową rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ, w której określono ramy negocjacji w sprawie ATT na konferencji ONZ w 2012 roku. W 2009 roku Rada przyjęła i wdrożyła również decyzję Rady propagującą proces ATT, m.in. poprzez organizację sześciu regionalnych seminariów, do udziału w których zaproszono ponad 120 krajów.

3. Terroryzm

W 2009 roku UE poruszała kwestię zagrożenia terroryzmem w ramach ONZ i w swoich stosunkach z państwami trzecimi, kierując się przy tym zasadą, że skuteczne środki przeciwdziałania terroryzmowi oraz ochrona praw człowieka, podstawowych wolności i praworządności są celami, które się wzajemnie uzupełniają i wzmacniają.

W 2009 roku współpraca ze Stanami Zjednoczonymi w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi pogłębiła się zarówno z punktu widzenia formy, jak i treści, czego przejawem był dialog polityczny UE – USA na najwyższych szczeblach i dialog techniczny na szczeblu roboczym. UE z aprobatą przyjęła apel prezydenta Obamy o zamknięcie więzienia w Guantanamo i postanowiła zareagować pozytywnie w oparciu o założenie, że leżące u podstaw tego zagadnienia kwestie polityczne będą przedmiotem szerszego przeglądu polityki. W dniu 4 czerwca unijni ministrowie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych określili „ramy działania”, w tym mechanizm wymiany informacji pozwalający przyjmować więźniów z Guantanamo tym państwom członkowskim, które są na to gotowe, pod warunkiem że poinformują o tym swoich partnerów z UE i strefy Schengen. Wspólne oświadczenie UE – USA wydane w dniu 15 czerwca 2009 r. zapewnia transatlantyckie ramy współpracy w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi w oparciu o wspólnie wyznawane wartości, praworządność, prawo międzynarodowe i prawa człowieka.

Pogłębiony został dialog polityczny z państwami trzecimi na temat tworzenia zdolności. W ramach Grupy Roboczej ds. Terroryzmu (COTER) zorganizowano posiedzenia trojki z udziałem USA, Rosji, Kanady, Australii, Pakistanu, Jemenu itp. Instrument na rzecz stabilności jest głównym instrumentem finansowym wspierającym starania państw trzecich na rzecz przeciwdziałania terroryzmowi.

Azja Południowa, zwłaszcza Pakistan i Afganistan, Sahel, Jemen i Somalia, pozostają wśród najważniejszych priorytetów unijnego programu przeciwdziałania terroryzmowi.

Jednym z priorytetowych obszarów unijnej polityki przeciwdziałania terroryzmowi jest zapobieganie, a w jego obrębie – walka z radykalizacją postaw i rekrutacją terrorystów nie tylko w UE, ale i poza jej terytorium.

Aspekty walki z terroryzmem związane z prawami człowieka zostały omówione w trakcie różnych dialogów i konsultacji dotyczących praw człowieka prowadzonych w 2009 roku; UE skorzystała z okazji, by zwrócić swoim rozmówcom uwagę na to, jak ważne jest to, by praworządność stała się jedną z podstawowych zasad strategii przeciwdziałania terroryzmowi.

4. Bezpieczeństwo energetyczne⁷

Nasze możliwości i faktyczne słabości z punktu widzenia dostaw energii zostały obnażone na początku 2009 roku przy okazji sporu gazowego między Rosją a Ukrainą. W ramach WPZiB aspekty bezpieczeństwa energetycznego zostały jeszcze bardziej wzmocnione w stosunkach dwustronnych UE z partnerami oraz przy pomocy strategii regionalnych.

W przypadku Rosji nasze relacje dotyczące energii cechuje silna współzależność. Rosja jest głównym zewnętrznym dostawcą energii dla UE, zaś UE jest największym konsumentem rosyjskich węglowodorów. Niemniej jednak zmiana stosunków energetycznych Rosji z jej sąsiadami doprowadziła od stycznia 2007 roku do serii dwustronnych sporów. Spór gazowy między Rosją a Ukrainą w styczniu 2009 roku miał szczególnie poważne skutki dla obywateli i przedsiębiorstw UE, skłonił także UE do opracowania niezbędnych środków służących poprawie bezpieczeństwa energetycznego Unii (stosowne wnioski są obecnie analizowane przez państwa członkowskie i Parlament Europejski). Sytuacje kryzysowe uwypukliły fakt, że potrzebne są przejrzyste i przewidywalne stosunki energetyczne. Podpisany w dniu 16 listopada 2009 r. między UE a Rosją mechanizm wczesnego ostrzegania energetycznego powinien przyczynić się do zmniejszenia ryzyka zakłócenia dostaw.

Zapowiedź Rosji wycofania się z Traktatu karty energetycznej (TKE) w lipcu 2009 roku (ze skutkiem od października 2009 roku) przyjęto z rozczarowaniem. W swoich kontaktach z Rosją UE nieustannie podkreślała, jak ważne są wspólne międzynarodowe ramy prawne dotyczące ochrony inwestycji, tranzytu produktów energetycznych i handlu nimi. UE zdecydowanie opowiada się za wpisaniem zasad TKE do nowej umowy UE – Rosja, która jest obecnie przedmiotem negocjacji.

⁷ W dniu 17 września 2009 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie bezpieczeństwa energetycznego (gazociąg Nabucco i inicjatywa Desertec) (P7_TA-PROV(2009)0021).

W kwietniu 2009 roku podpisano z Białorusią wspólną deklarację w sprawie energii, zaś w grudniu 2009 roku wypracowano polityczne porozumienie co do członkostwa Republiki Mołdowy i Ukrainy we Wspólnocie Energetycznej. W 2009 roku UE wraz z międzynarodowymi instytucjami finansowymi zaoferowała wsparcie na rzecz modernizacji ukraińskiej gazowej sieci tranzytowej, reformy sektora gazowego na Ukrainie i kupna gazu. Kwestie energii były omawiane z partnerami wschodnimi w ramach platformy bezpieczeństwa energetycznego Partnerstwa Wschodniego.

Dwustronne dyskusje na temat energii kontynuowano z Algierią i Libią, w grudniu 2008 roku podpisano z Egiptem protokół ustaleń w sprawie energii, a w 2009 roku prowadzono uwieńczone sukcesem negocjacje z Irakiem dotyczące protokołu ustaleń w sprawie energii (podpisanego w styczniu 2010 roku). W regionie Morza Śródziemnego zakończono pierwszy etap współpracy między organami regulacji energetyki krajów partnerstwa euro-śródziemnomorskiego (Medreg), w której uczestniczyło siedem krajów arabskich, Izrael, Palestyna i Turcja; działania będą kontynuowane w ramach etapu drugiego, który rozpocznie się w 2010 roku. Trójstronna współpraca w zakresie energii między UE, Izraelem i Autonomią Palestyńską została wznowiona w 2008 roku, ale utknęła w martwym punkcie z powodu kryzysu w Strefie Gazy. Celem pozostaje ustanowienie wspólnego urzędu ds. energii i ułatwianie realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak wspólna inicjatywa izraelsko-palestyńska pod nazwą „Energia słoneczna na rzecz pokoju”. W 2009 roku zakończono finansowaną ze środków UE analizę mającą wspierać projekt „Energia słoneczna na rzecz pokoju”.

Wzmocnienie połączeń w zakresie transportu energii jest jednym z obszarów priorytetowych w ramach strategii UE dla Azji Środkowej. Szczyt w Pradze w maju 2009 roku na temat korytarza południowego i międzyrządowe porozumienie w sprawie gazociągu Nabucco były ważnymi elementami rozwoju bezpośredniego szlaku z krajów Azji Środkowej do UE, co leży w interesie obu stron. Dokument koncepcyjny w sprawie współpracy w kwestiach energii z Uzbekistanem jest w przygotowaniu.

5. Zmiana klimatu a bezpieczeństwo

Sprawozdanie dla Rady Europejskiej⁸ przedstawione przez SG/WP i Komisję Europejską w marcu 2008 roku opisywało, w jaki sposób zmiana klimatu może przyczyniać się do pomnażania zagrożeń, zaogniając obecne tarcia w państwach niestabilnych lub upadających, zmagających się z bardziej ekstremalnymi zjawiskami atmosferycznymi, zmniejszonymi opadami i zbiorami oraz zjawiskiem podnoszenia się poziomu mórz. W 2009 roku zintensyfikowano realizację zaleceń zawartych w tym dokumencie i zaleceń Wysokiego Przedstawiciela dotyczących działań podejmowanych w związku z tym sprawozdaniem⁹, przedstawionych w grudniu 2008 roku.

W następstwie konkluzji Rady z grudnia 2008 roku, Radzie do Spraw Zagranicznych przedłożono w grudniu 2009 roku kompleksowe „wspólne sprawozdanie z postępu prac¹⁰ i dalsze zalecenia dotyczące zmiany klimatu i bezpieczeństwa międzynarodowego”; w sprawozdaniu tym uwypuklono prace zrealizowane w ostatnich latach w dziedzinie zmiany klimatu i bezpieczeństwa międzynarodowego. Przeprowadzono cztery studia przypadku (scenariusze regionalne) dotyczące kwestii zmiany klimatu i bezpieczeństwa międzynarodowego w Azji Południowo-Zachodniej, Azji Południowo-Wschodniej, Ameryce Środkowej oraz w państwach wyspiarskich położonych na Oceanie Indyjskim i Pacyfiku. Studia te obejmują szczegółową analizę przedmiotowych dziedzin pod kątem potencjalnych konsekwencji dla bezpieczeństwa i powinny posłużyć jako podstawa do rozważań nad rozwojem w tym regionie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu i zarządzania ryzykiem klimatycznym.

Rada do Spraw Zagranicznych zatwierdziła sprawozdanie i jego zalecenia, stwierdzając, że zmiana klimatu i jej implikacje dla bezpieczeństwa międzynarodowego są elementem szerszego programu UE na rzecz zmiany klimatu i mają kapitalne znaczenie dla działań Unii. Poczyniono znaczne postępy służące zwiększeniu zdolności UE do wczesnego ostrzegania, analizy i reagowania na spowodowane przez klimat skutki dla bezpieczeństwa międzynarodowego poprzez włączenie tego zagadnienia w zakres prac różnych działów Sekretariatu Generalnego Rady (SGR), równolegle z kompleksową koordynacją działań prowadzonych przez różne służby w obrębie służb Komisji.

⁸ Por. „Zmiany klimatu a bezpieczeństwo międzynarodowe” (dok. Rady 7249/08).

⁹ Por. „Zmiany klimatu a bezpieczeństwo: zalecenia Wysokiego Przedstawiciela dotyczące działań podejmowanych w związku ze sprawozdaniem Wysokiego Przedstawiciela i Komisji pt. »Zmiany klimatu a bezpieczeństwo międzynarodowe«”(dok. Rady 16994/1/08 REV1).

¹⁰ Wspólne sprawozdanie z postępu prac i dalsze zalecenia dotyczące zmiany klimatu i bezpieczeństwa międzynarodowego, przedkładane Radzie (dok. Rady 16645/09).

Przedmiotowa kwestia stała się integralnym elementem programu dialogu politycznego prowadzonego z państwami trzecimi, w tym USA, Rosją, Indiami, Japonią i Chinami. Przeprowadzono również nieformalne konsultacje z organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi, m.in. ONZ, OBWE, NATO i Forum Regionalnym ASEAN, które miały wspomagać przygotowanie debaty na temat zmiany klimatu prowadzącej do kopenhaskich negocjacji w sprawie klimatu.

W czerwcu 2009 roku, przy wiodącej roli UE, Zgromadzenie Ogólne ONZ jednomyślnie uzgodniło rezolucję¹¹ „w której wyrażono głębokie zaniepokojenie ewentualnym wpływem zmiany klimatu na bezpieczeństwo” i w której zwrócono się do Sekretarza Generalnego ONZ o przedłożenie sprawozdania¹² na ten temat na 64. posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego ONZ. UE miała swój udział w tym sprawozdaniu, które przedstawiono we wrześniu 2009 roku i które zainicjowało debatę na forum stosownych organów ONZ i między tymi organami.

¹¹ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/63/281.

¹² Sprawozdanie Sekretarza Generalnego ONZ na temat zmiany klimatu i jej ewentualnego wpływu na bezpieczeństwo, A/64/350.

B. KONFLIKTY REGIONALNE I SYTUACJE NIESTABILNOŚCI

Trwające i nowe konflikty regionalne, a także brak stabilności wywołany przez państwa niestabilne pozostają poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa UE i jej obywateli. Przyczyny tych konfliktów są wielorakie i wymagają różnorodnych reakcji ze strony UE i innych podmiotów międzynarodowych oraz organizacji wielostronnych lub regionalnych. Kraje niestabilne i dotknięte konfliktami wykazują przy tym najsłabsze postępy w realizacji milenijnych celów rozwoju.

1. Bliski Wschód^{13 14}

Dwa główne wydarzenia związane z konfliktem izraelsko-palestyńskim w 2009 roku to: konflikt w Strefie Gazy, który wybuchł w ostatnich dniach 2008 roku i dobiegł końca w dniu 18 stycznia 2009 r., kiedy to Izrael i Hamas jednostronnie ogłosiły zawieszenie broni; oraz nieustanne działania nowej administracji USA pod kierunkiem prezydenta Baracka Obamy na rzecz wznowienia negocjacji między obiema stronami za pośrednictwem specjalnego wysłannika, George'a Mitchella.

UE w dalszym ciągu wspomagała budowę państwowości palestyńskiej, m.in. za pośrednictwem swoich misji WPBiO (por. poniżej). Wydaje się, że działania te przyniosły pozytywne wyniki, czego przejawem jest wzrost gospodarczy na Zachodnim Brzegu Jordanu, będący też wynikiem kroków podjętych przez Izrael w zakresie złagodzenia restrykcji w ruchu osobowym. Niemniej jednak wciąż utrzymują się poważne problemy, w szczególności w odniesieniu do nieustającej działalności osadniczej, sytuacji we wschodniej Jerozolimie, a także systemu dostępu do Strefy Gazy i z jej terytorium. Nadal niepokój budzi również impas w pojednaniu wewnątrzpalestyńskim.

Kroki zmierzające do normalizacji stosunków między Libanem a Syrią podejmowane w 2009 roku mogły przyczynić się do poprawy sytuacji w regionie. W perspektywie długoterminowej UE mogłaby zaoferować pomoc i fachową wiedzę w kwestii uregulowania problemu granicy między oboma państwami, a konkretniej w kwestii wytyczenia, wyznaczenia i zabezpieczenia granicy. UE zwiększyła wsparcie dla Libanu, Syrii i Jordanii, by pomóc rządowi tych krajów w przyjęciu fali uchodźców z Iraku.

¹³ Parlament Europejski przyjął w dniu 15 stycznia 2009 r. rezolucję dotyczącą sytuacji w Strefie Gazy (P6_TA-PROV(2009)0025).

¹⁴ Parlament Europejski przyjął w dniu 18 lutego 2009 r. rezolucję w sprawie pomocy humanitarnej dla Strefy Gazy (P6_TA-PROV(2009)0057).

UE zakończyła prace nad układem o stowarzyszeniu z Syrią i zaproponowała jej podpisanie w październiku 2009 roku. Syria nie wyraziła jeszcze na to zgody, twierdząc, że potrzebuje więcej czasu na przeanalizowanie potencjalnego wpływu tego układu. Oczekuje się, że podpisanie układu nastąpi w 2010 roku.

W odpowiedzi na rosnącą niestabilność w Jemenie w 2009 roku i biorąc pod uwagę związane z bezpieczeństwem interesy UE w regionie Zatoki Perskiej, Rada przyjęła kompleksowe podejście UE wobec Jemenu obejmujące dialog polityczny, pomoc rozwojową, większy nacisk na koordynację działań darczyńców, budowanie zdolności, pomoc humanitarną, budowanie państwowości oraz ściślejszą współpracę i pomoc w zwalczaniu terroryzmu. Podejście to będzie w 2010 roku dalej rozwijane i realizowane wspólnie z Jemenem i głównymi zainteresowanymi stronami na arenie międzynarodowej.

W listopadzie 2009 roku UE i Irak zakończyły negocjacje w sprawie umowy o partnerstwie i współpracy. Gdy zostanie już ona podpisana i zawarta, będzie pierwszą prawnie wiążącą umową między UE a Irakiem.

2. Azja

Rok 2009 był trudny dla Afganistanu i Pakistanu. UE przez cały rok pogłębiała swoje zaangażowanie, czego przejawem było uzgodnienie na posiedzeniu Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych w październiku *Planu nasilenia działań UE w Afganistanie i Pakistanie*, a także zainicjowanie kroków służących jego realizacji. Plan działania UE zmierza do odnowienia zaangażowania na rzecz stabilizacji w regionie, jako że sytuacje w Pakistanie i Afganistanie są na wiele sposobów wzajemnie ze sobą powiązane. W ramach tego odnowionego zaangażowania UE apeluje do strony afgańskiej o współpracę i odpowiedzialność. W procesie tym partnerzy regionalni będą musieli odegrać ważną rolę, gdyż stabilność regionu ma kapitalne znaczenie dla dobrobytu w Afganistanie i Pakistanie.

Plan działania zamierza wzmocnić kształtujące się strategiczne relacje UE z Pakistanem, w tym poprzez zorganizowanie drugiego szczytu *ad hoc* w pierwszej połowie 2010 roku.

UE wysłała misję obserwacji wyborów na wybory prezydenckie i do rad prowincji w sierpniu 2009 roku; rozważy także możliwości wspomagania reformy procesu wyborczego w Afganistanie, jak również wysłanie następnej misji obserwacji wyborów z myślą o nadchodzących wyborach parlamentarnych, które odbędą się jesienią 2010 roku.

Aby ułatwić koordynację cywilną i w następstwie przyjęcia traktatu lizbońskiego, od kwietnia 2010 roku UE jest reprezentowana w Afganistanie przez jeden podmiot, który powstał po połączeniu delegatury Komisji Europejskiej i Biura SPUE w Afganistanie.

UE kontynuowała wielotorowe podejście wobec Birmy/Związku Myanmar, utrzymując obowiązywanie środków ograniczających i wzmacniając je po wyroku na Daw Aung San Suu Kyi w sierpniu 2009 roku, a jednocześnie w dalszym ciągu dostarczała pomoc humanitarną zgodnie ze wspólnym stanowiskiem z 2006 roku, kontynuowała dialog i kontakty z władzami w ramach ASEM oraz z ASEAN i innymi krajami ościennymi, a także wspierała działania ONZ.

Świadoma potencjalnych zagrożeń związanych z brakiem stabilności, które zdaniem UE mogą się pojawić, jeżeli sytuacja się nie poprawi, a także zdając sobie sprawę z tego, że głos i żądania UE powinny dotrzeć do rządu kraju w sposób jednoznaczny, w grudniu 2009 roku Rada postanowiła zwiększyć swoje zaangażowanie na rzecz dialogu z władzami wojskowymi, aby propagować swój główny cel: rozpoczęcie procesu przejścia do stabilnej demokracji i praworządności, w oparciu o kompleksowy dialog między władzami a opozycją i grupami etnicznymi oraz uwolnienie wszystkich więźniów politycznych, co doprowadziłoby do wolnych i uczciwych wyborów w 2010 roku.

UE będzie kontynuowała ścisłą współpracę z ONZ i sojusznikami o podobnych poglądach, takimi jak USA, Japonia, Australia, państwa ASEAN i inni.

3. Afryka¹⁵

W Rogu Afryki^{16 17} UE jest jednym z głównych uczestników działań prowadzonych przez społeczność międzynarodową i ściśle koordynuje swoje działania z innymi partnerami międzynarodowymi. UE była współorganizatorem brukselskiej konferencji darczyńców na temat pomocy dla sektora bezpieczeństwa w Somalii i aktywnie poparła porozumienie z Dżibuti, które przewiduje polityczne i pokojowe rozwiązanie dla tego regionu. W 2009 roku UE postanowiła pogłębić współpracę z Somalią z wykorzystaniem kompleksowego podejścia¹⁸ i przyjęła politykę w sprawie Rogu Afryki, czemu towarzyszyły późniejsze konkluzje Rady w sprawie Rogu Afryki¹⁹. UE potwierdziła swoje zaangażowanie przez przedłużenie mandatu operacji EU NAVFOR Atalanta prowadzonej w ramach WPBiO, działającej na pierwszej linii międzynarodowych operacji zwalczania piractwa i przez kierowanie koordynacją działań na poziomie niespotykanym w tym regionie, jak również przez udzielenie zgody na utworzenie wojskowej misji WPBiO mającej uczestniczyć w szkoleniu somalijskich sił bezpieczeństwa²⁰. UE wspiera intensyfikację wysiłków w ramach grupy kontaktowej ds. piractwa u wybrzeży Somalii.

W przypadku misji szkoleniowej w Somalii po raz pierwszy wykorzystano WPBiO do tego, by zapewnić bezpośrednie podstawowe szkolenie wojskowe, wspierając i wzmacniając obecny program szkoleniowy wraz z innymi partnerami międzynarodowymi. Misja ta łączy się z walką z piractwem oraz z szerszymi programami rozwojowymi Komisji, podchodzi również bardziej wszechstronnie do działalności związanej z zarządzaniem kryzysowym.

UE w dalszym ciągu monitorowała cztery procesy pokojowe w regionie Wielkich Jezior Afrykańskich. Było to zadanie w dużym stopniu ułatwione, jako że przez cały 2009 rok można było zauważyć istotne postępy w relacjach między DRK a Rwandą. Proces pokojowy we wschodniej DRK jest złożonym wyzwaniem politycznym i wojskowym. Pomimo pozytywnych wydarzeń, proces ten wciąż trwa, w szczególności jeśli chodzi o neutralizację rwandyjskich rebeliantów z Demokratycznych Sił Wyzwolenia Rwandy (FDLR) i włączenie byłych kongijskich rebeliantów do sił zbrojnych DRK.

¹⁵ Parlament Europejski przyjął w dniu 24 marca 2009 r. rezolucję pt. „Rok po szczycie w Lizbonie: aktualny stan partnerstwa Afryka – UE” (P6_TA-PROV(2009)0151).

¹⁶ Parlament Europejski przyjął w dniu 15 stycznia 2009 r. rezolucję w sprawie sytuacji w Rogu Afryki (P6_TA-PROV(2009)0026).

¹⁷ Parlament Europejski przyjął w dniu 26 listopada 2009 r. rezolucję w sprawie politycznego rozwiązania problemu piractwa u wybrzeży Somalii (P7_TA-PROV(2009)0099).

¹⁸ Lipcowe konkluzje Rady.

¹⁹ Grudniowe konkluzje Rady.

²⁰ Styczniowe konkluzje Rady do Spraw Zagranicznych.

Odnotowano również postępy w procesie pokojowym w Burundi. Rebeliancki ruch FNL zdemilitaryzował się, zdemobilizował i przekształcił w partię polityczną. Rozpoczęły się przygotowania do cyklu wyborczego na rok 2010 (wybory prezydenckie, parlamentarne i lokalne). Działania przestępcze Armii Oporu Pana (LRA) pozostają przy tym poważnym czynnikiem osłabiającym stabilność w regionie (DRK, Republika Środkowoafrykańska i południowy Sudan). Sytuacja humanitarna we wschodniej DRK nadal jest jedną z najgorszych na świecie pomimo zachęcających perspektyw stabilizacji.

W regionie Sahel nadal utrzymują się problemy związane z bezpieczeństwem i rozwojem, takie jak narkotyki, nielegalna migracja, komórki Al-Kaidy (Organizacja Al-Kaidy w Islamskim Maghrebie – AQIM), handel bronią i bunt zbrojny, w połączeniu z kwestiami dotyczącymi rozwoju, takimi jak niedostateczny rozwój, bezrobocie młodzieży (prawdopodobni kandydaci mogący dołączyć do rebeliantów lub AQIM) i trwające działania rozwojowe utrudnione z racji niestabilnej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa. Przygotowywana jest inicjatywa UE na rzecz wsparcia tego regionu, w szczególności Mauretanii, Mali i, o ile będzie możliwe, Nigru. Celem unijnej inicjatywy jest opracowanie kompleksowego podejścia koncentrującego się na rozwoju, bezpieczeństwie, dobrych rządach, poszanowaniu praw człowieka i praworządności, z wykorzystaniem odpowiednich instrumentów UE i dwustronnych programów pomocy państw członkowskich UE. Współpraca z Algierią, Marokiem i Libią, jak również z organizacjami regionalnymi i kontynentalnymi, ma podstawowe znaczenie dla kontynuowania tych działań.

Sytuacja polityczna i w zakresie bezpieczeństwa w Gwinei-Bissau gwałtownie pogorszyła się w 2009 roku wraz z zamachem na przywódców wojskowych i politycznych, w tym prezydenta. Niemniej jednak proces wyborczy był kontynuowany, a nowy prezydent objął urząd na pięcioletnią kadencję na początku września. Od tego czasu w kraju tym można zauważyć pewien stopień stabilności politycznej. W 2009 roku UE potwierdziła swoje zaangażowanie, przedłużając mandat prowadzonej w ramach WPBiO misji EU SSR GWINEA BISSAU do maja 2010 roku.

W Gwinei impas spowodowany działaniami junty zmierzającymi do utrzymania się przy władzy zakończył się krwawym stłumieniem pokojowego spotkania opozycji; w wyniku tych działań śmierć poniosło ponad 150 osób, odnotowano przypadki gwałtów i zaginięć. Po nieudanej próbie zamachu na przywódcę junty, nowy tymczasowy prezydent zastosował, pod silną presją ze strony społeczności międzynarodowej, środki zmierzające do kontynuowania procesu przejściowego. UE stosowała różne instrumenty, jakimi dysponuje, w tym sankcje wobec osób odpowiedzialnych za zabójstwa, by wywrzeć presję na juntę.

W Mauretanii organizacja pokojowych wyborów utorowała drogę do przywrócenia normalnej sytuacji, zgodnej z zapisami konstytucji.

W Sudanie najważniejszymi kwestiami był konflikt w Darfurze i niewielkie postępy w realizacji wszechstronnego porozumienia pokojowego. W reakcji na postawienie w stan oskarżenia przez Międzynarodowy Trybunał Karny prezydenta Omara Hassana Al Baszira Sudan wydalili kilka międzynarodowych organizacji pozarządowych, pogarszając sytuację humanitarną. Unijna współpraca na rzecz rozwoju została utrudniona przez Sudan, który nie ratyfikował zmienionej umowy z Kotonu. Napięte stosunki między Czadem a Sudanem poprawiły się, dzięki czemu osiągnięto ograniczone postępy w rozmowach pokojowych na temat Darfuru prowadzonych w Ad-Dausze. Inicjatywy UA nabrały rozmachu wraz ze wspieranym przez UE panelem wykonawczym wysokiego szczebla dla Sudanu pod przewodnictwem byłego prezydenta Thabo Mbekiego.

Na Madagaskarze w marcu 2009 roku nielegalnie obalono prezydenta wyłonionego w wyborach. UA natychmiast zawiesiła stosunki z tym państwem i powołała międzynarodową grupę kontaktową (ONZ, stali członkowie RB ONZ, UE, SADC i in.), aby znaleźć pokojowe rozwiązanie. W związku z powyższym UA wprowadziła sankcje przeciwko urzędującemu prezydentowi i kilku jego zwolennikom.

4. Ameryka Łacińska

Po zamachu stanu w Hondurasie w dniu 28 czerwca, UE potępiła usunięcie z urzędu prezydenta Manuela Zelayi i poparła wszystkie inicjatywy i działania na rzecz przywrócenia demokracji w kraju. Odwołano ambasadorów UE. Unijna misja obserwacji wyborów na wybory w dniu 29 listopada została odwołana, gdyż istniało niebezpieczeństwo, że fakt jej wysłania zostanie odebrany jako forma uznania faktycznego rządu. Wysłano natomiast techniczny zespół ekspertów ds. wyborów. W następstwie tych wyborów i w wyniku działań podjętych przez nowego prezydenta, Porfirio Lobo, na rzecz wykonania postanowień porozumienia z Tegucigalpy i San José, które doprowadziło do podpisania porozumienia na rzecz narodowego pojednania i do propagowania pojednania, UE postanowiła znormalizować stosunki z Hondurasem, m.in. przez współpracę (oprócz współpracy dotyczącej kwestii wojskowych) i wznowienie negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu z Ameryką Środkową.

C. BUDOWANIE STABILNOŚCI W EUROPIE I POZA JEJ GRANICAMI

1. Perspektywa europejska jako ostoja stabilności

Rada potwierdziła (grudzień 2009 roku)²¹, że spójna realizacja odnowionego konsensusu w sprawie rozszerzenia (grudzień 2006 roku)²² – oparta na zwiększeniu zaangażowania, sprawiedliwym i rygorystycznym przestrzeganiu warunków, lepszej komunikacji i zdolności UE do integrowania nowych członków – nadal stanowi podstawę działań UE, w tym w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na wszystkich etapach procesu rozszerzenia.

Negocjacje z Turcją osiągnęły trudniejszy etap, który wymaga od Turcji zintensyfikowania działań na rzecz spełnienia ustalonych warunków. W wielu obszarach, w szczególności w dziedzinie podstawowych wolności, konieczne są dalsze starania mające zagwarantować, że Turcja całkowicie spełnia kryteria kopenhaskie. Proces negocjacyjny jest najlepszą formą nacisku i najlepszym katalizatorem postępów w tym zakresie. Turcja jest istotnym uczestnikiem działań w regionie, m.in. w dziedzinie bezpieczeństwa na Bliskim Wschodzie i Zakaukaziu, odgrywa też kluczową rolę w dostawie energii i w propagowaniu dialogu między cywilizacjami. W tym kontekście Rada z zadowoleniem przyjęła znaczące starania dyplomatyczne na rzecz normalizacji stosunków z Armenią. W konkluzjach z grudnia 2009 roku Rada z aprobatą przyjęła rozpoczęcie pogłębionego dialogu na temat migracji i zaapelowała o szybkie podjęcie konkretnych kroków. Rada powtórzyła, że Turcja musi jednoznacznie zobowiązać się do stosunków dobrosąsiedzkich i do pokojowego rozstrzygania sporów, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych, odwołując się, w razie potrzeby, do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości. UE podkreśliła również wszystkie suwerenne prawa państw członkowskich UE, obejmujące m.in. zawieranie umów dwustronnych, zgodnie z dorobkiem prawnym UE i prawem międzynarodowym, w tym Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza.

²¹ Por. konkluzje Rady z dnia 8 grudnia 2009 r. (dok. 17169/1/09 REV 1).

²² Por. konkluzje Rady Europejskiej obradującej w dniach 14 i 15 grudnia 2006 r. (dok. 16879/1/06 REV 1).

Rada stwierdziła również z głębokim ubolewaniem, że Turcja, pomimo wielokrotnych apeli, nie wypełniła swoich zobowiązań dotyczących pełnej, niedyskryminacyjnej realizacji protokołu dodatkowego do układu o stowarzyszeniu i nie poczyniła postępów na drodze do normalizacji stosunków z Republiką Cypryjską. W związku z brakiem postępów UE utrzyma swoje środki z 2006 roku, które będą nieustannie wpływać na ogólne postępy w negocjacjach. UE nadal będzie uważnie śledzić i analizować postępy osiągane w kwestiach znajdujących się w deklaracji Wspólnoty Europejskiej i jej państw członkowskich z dnia 21 września 2005 r., zgodnie z jej konkluzjami z dnia 11 grudnia 2006 r. Obecnie oczekuje się bezzwłocznych postępów.

Od Turcji oczekuje się również, by aktywnie wspierała trwające negocjacje w sprawie wypracowania sprawiedliwego, wszechstronnego i realnego rozwiązania problemu cypryjskiego w ramach ONZ, zgodnie z odnośnymi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ i z zasadami, na których opiera się Unia. Zaangażowanie Turcji i konkretny wkład w takie wszechstronne rozwiązanie jest decydujące.

W ostatnim roku Chorwacja dokonała znaczących postępów w negocjacjach akcesyjnych, które wchodzi obecnie w końcową fazę. Grupa Robocza ds. opracowania traktatu o przystąpieniu Chorwacji również rozpoczęła prace w grudniu 2009 roku.

Rada z zadowoleniem przyjęła podpisanie ze Słowenią w dniu 4 listopada 2009 r. w Sztokholmie umowy o arbitraż dotyczącej kwestii granicy oraz jej ratyfikowanie przez Sabor chorwacki w dniu 20 listopada 2009 r. Rada zachęciła Chorwację, by korzystała z tych postępów, podejmując wysiłki zmierzające do rozwiązania wszystkich pozostałych kwestii dwustronnych, w szczególności sporów granicznych, pamiętając przy tym o znaczeniu dobrosąsiedzkich stosunków.

Proces stabilizacji i stowarzyszenia zapewnia nadrzędne ramy polityczne stosunków i negocjacji z Bałkanami Zachodnimi²³, aż do ostatecznego przystąpienia krajów tego regionu do UE. W 2009 roku Rada potwierdziła pełne poparcie dla europejskiej perspektywy całego regionu, która nadal ma kapitalne znaczenie dla jego stabilności, pojednania i przyszłości.

²³ Parlament Europejski przyjął w dniu 24 kwietnia 2009 r. rezolucję w sprawie umacniania stabilności i dobrobytu na Bałkanach Zachodnich (2008/2200(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0031).

UE ponownie podkreśliła znaczenie współpracy regionalnej oraz stosunków dobrosąsiedzkich w procesie zbliżania się do UE. Wprawdzie na przestrzeni całego 2009 roku osiągnięto postępy w kierunku UE, jednak pewne wyzwania są wciąż podobne dla wszystkich krajów; kraje te muszą kontynuować i przyspieszać umacnianie praworządności, w tym zapewnianie wolności wyrażania opinii, zwalczanie korupcji i przestępczości zorganizowanej, a także zagwarantowanie skuteczności i niezależności sądownictwa oraz zwiększenie potencjału administracyjnego.

W 2009 roku kontynuowano prace z partnerami z Bałkanów Zachodnich. Albania (w dniu 28 kwietnia 2009 r.) i Serbia (w dniu 22 grudnia 2009 r.) przedłożyły wnioski o członkostwo w UE, w ślad za Czarnogórą, która złożyła wniosek w grudniu 2008 roku. Rada postanowiła zwrócić się do Komisji o przygotowanie opinii w sprawie wniosku Czarnogóry (w dniu 23 kwietnia 2009 r.) i Albanii (w dniu 16 listopada 2009 r.). Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu (USS) między UE a Albanią wszedł w życie w dniu 1 kwietnia 2009 r. Pierwsze posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia z Albanią odbyło się w dniu 18 maja 2009 r. Umowy przejściowe między UE a Bośnią i Hercegowiną, jak również między UE a Czarnogórą, nadal były sprawnie realizowane, w oczekiwaniu na sfinalizowanie wszystkich procedur niezbędnych do tego, by układ o stabilizacji i stowarzyszeniu mógł wejść w życie. W przypadku Bośni i Hercegowiny²⁴ w czerwcu 2009 roku Rada podkreśliła, że przywódcy kraju muszą konstruktywnie uczestniczyć w procesie politycznym i powstrzymać się od nacjonalistycznej retoryki. W grudniu Rada ponownie wyraziła zaniepokojenie w związku z wydarzeniami politycznymi i wezwała Bośnię i Hercegowinę, by pilnie przyspieszyły kluczowe reformy. Następnie Rada przypomniała także, że zbieżna wizja wspólnej przyszłości Bośni i Hercegowiny oraz jej przywództwa, jak również polityczna wola spełnienia wymogów integracji europejskiej są konieczne do osiągnięcia postępów. Rada zaakcentowała również fakt, że Bośnia i Hercegowina musi dokonać początkowych zmian konstytucyjnych, aby stworzyć funkcjonujące państwo i dostosować swoje ramy konstytucyjne do europejskiej konwencji praw człowieka.

W grudniu 2009 roku Biuro Prokuratora z MTKJ wyraziło zadowolenie z poziomu współpracy Serbii z Trybunałem. Następnie Rada postanowiła zastosować 8 grudnia umowę przejściową między UE a Serbią, która ostatecznie weszła w życie w dniu 1 lutego 2010 r.

²⁴ Parlament Europejski przyjął w dniu 24 kwietnia 2009 r. rezolucję w sprawie sytuacji w Bośni i Hercegowinie (P6_TA-PROV(2009)0332).

Przedstawiciele UE podjęli się pełnić kluczowe role w międzynarodowych mechanizmach koordynacyjnych na Bałkanach Zachodnich. Wysoki przedstawiciel UE ds. WPZiB, Javier Solana, odwiedził Bośnię i Hercegowinę wraz z wiceprezydentem USA w maju 2009 roku, potwierdzając wspólne unijno-amerykańskie zobowiązanie na rzecz stabilności kraju, popierając jego starania na rzecz integracji w strukturach euro-atlantyckich i apelując do przywódców o podjęcie niezbędnych reform. W październiku i listopadzie 2009 roku prezydencja UE zaangażowała się wspólnie z USA w działania na rzecz ułatwienia porozumienia w sprawie kluczowych reform; działania te zaowocowały dwoma posiedzeniami wysokiego szczebla w Camp Butmir niedaleko Sarajewa, którym towarzyszyły liczne dyskusje i spotkania na szczeblu technicznym. Sprawujący podwójną funkcję wysoki przedstawiciel/SPUE jest głównym punktem kontaktowym i koordynującym zaangażowanie społeczności międzynarodowej. Wraz z delegaturą UE wysoki przedstawiciel/SPUE potwierdził europejską perspektywę Bośni i Hercegowiny. UE aktywnie uczestniczyła również w posiedzeniach Rady ds. Zaprowadzania Pokoju. Rada Sterująca Rady ds. Zaprowadzania Pokoju w dalszym ciągu i nieustannie dokonywała przeglądu postępów w realizacji „pięciu celów i dwóch warunków”, wymaganych do zamknięcia Biura Wysokiego Przedstawiciela. W czerwcu 2009 roku Rada potwierdziła zaangażowanie na rzecz realizacji celu zakładającego przejście od Biura Wysokiego Przedstawiciela do wzmocnionej obecności UE, kiedy tylko nastąpi osiągnięcie pięciu celów i spełnienie dwóch warunków. Z uwagi na brak postępów ze strony Bośni i Hercegowiny podjęcie decyzji o takim przejściu nie było dotychczas możliwe.

Wybory parlamentarne odbyły się w Czarnogórze (29 marca 2009 r.) i Albanii (28 czerwca 2009 r.). W obu krajach spełniły one niemal wszystkie międzynarodowe standardy, chociaż wciąż utrzymują się pewne niedociągnięcia i należy podjąć stosowne działania w związku z zaleceniami Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR). Wybory parlamentarne w Albanii nie w pełni zrealizowały albański potencjał w zakresie przestrzegania najwyższych standardów wyborów demokratycznych. W grudniu 2009 roku Rada do Spraw Ogólnych wezwała wszystkie partie polityczne w Albanii, by prowadziły konstruktywny dialog polityczny, również na forum parlamentarnym.

W Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii (FYROM) rząd koalicyjny utworzony w 2008 roku cały czas działał i był stabilny, również z uwzględnieniem umowy ramowej z Ochrydy. Wybory prezydenckie i lokalne zorganizowano w dwóch rundach w marcu i kwietniu 2009 roku. OBWE i ODIHR oceniły, że spełniły one większość międzynarodowych standardów. W swojej strategii dotyczącej rozszerzenia i w sprawozdaniu z postępu prac w tym kraju Komisja oceniła, że w dużym stopniu zajął się on realizacją kluczowych reform i w wystarczającym stopniu spełnia kopenhaskie kryteria polityczne. Na tej podstawie Komisja zaleciła rozpoczęcie negocjacji w sprawie przystąpienia.

W konkluzjach z grudnia 2009 roku Rada przyjęła zalecenie do wiadomości, uznała postępy osiągnięte przez FYROM i stwierdziła, że powróci do tej kwestii w trakcie kolejnej prezydencji.

W październiku Komisja zaproponowała środki służące przyspieszeniu rozwoju politycznego i społeczno-gospodarczego Kosowa. W grudniu Rada przyjęła do wiadomości te propozycje, wzywając Komisję do podjęcia koniecznych środków, by wesprzeć postępy Kosowa na drodze do UE zgodnie z europejską perspektywą tego regionu, zwróciła również uwagę na znaczenie, jakie przywiązuje do środków związanych z handlem i wizami, bez uszczerbku dla stanowisk państw członkowskich w sprawie statusu Kosowa. Rada zachęciła również Komisję do umożliwienia Kosowu uczestnictwa w programach unijnych i do pogłębienia dialogu UE z Kosowem na temat procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

W 2009 roku SPUE w Kosowie nadal dowodził w terenie nieustannego zaangażowania UE na rzecz stabilizacji Kosowa i jego rozwoju społeczno-gospodarczego. Nadal pełnił on również funkcję międzynarodowego przedstawiciela cywilnego, powierzoną mu przez międzynarodową grupę sterującą. Podjął się centralnej i koordynującej roli w związku z zaangażowaniem społeczności międzynarodowej w Kosowie. W 2009 roku do obszarów zainteresowania SPUE należały: wsparcie procesu politycznego i działania na rzecz współpracy i stabilności regionalnej. UE utrzymuje w tym celu silną obecność i będzie propagować poszanowanie praw człowieka, ochronę mniejszości oraz ochronę dziedzictwa kulturowego i religijnego. Jeśli chodzi o ten ostatni cel, mianowanie ambasadora Dimitrisa Moschopoulou, mającego wspierać ochronę dziedzictwa religijnego i kulturowego serbskiej cerkwi prawosławnej w Kosowie, jest dowodem na zaangażowanie UE.

W dniu 30 listopada, ze skutkiem od 19 grudnia, Rada postanowiła znieść wymogi wizowe dla obywateli Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii (FYROM), Czarnogóry i Serbii, po tym jak kraje te spełniły wszystkie kryteria postawione przez UE w odniesieniu do liberalizacji reżimu wizowego.

W grudniu Rada zachęciła Komisję, by przedstawiła podobne wnioski dotyczące Albanii oraz Bośni i Hercegowiny, kiedy tylko oceni ona, że każde z tych państw spełniło kryteria przedstawione w planach działania Komisji.

2. Wzmocniona współpraca z sąsiadami²⁵

Europejska polityka sąsiedztwa (EPS) wciąż stanowi ramy stosunków z partnerami z regionów sąsiadujących. UE rozpoczęła lub kontynuowała dyskusje na temat zacieśnienia i przyszłego rozwoju stosunków dwustronnych z kilkoma południowymi krajami partnerskimi w ramach EPS. W następstwie przyjęcia wspólnego dokumentu na temat szczególnego statusu, w 2009 roku kontynuowano prace nad nowym planem działania UE – Maroko, który odzwierciedla gotowość Maroka do pogłębienia stosunków z UE i wszystkimi jej instytucjami. Inne kraje śródziemnomorskie (Egipt, Jordania i Tunezja) zwróciły się o podwyższenie statusu swoich stosunków z Unią Europejską. Kontynuowano prace nad realizacją planu działania UE – Izrael, choć kryzys w Strefie Gazy negatywnie wpłynął na dyskusje o podwyższeniu statusu stosunków dwustronnych i o nowym planie działania. Okres obowiązywania aktualnego planu działania przedłużono do czerwca 2010 roku.

W następstwie rozpoczęcia w listopadzie 2008 roku negocjacji dotyczących umowy ramowej między UE a Libią odbyło się pięć rund negocjacyjnych. W kilku dziedzinach odnotowano istotne postępy.

Jeżeli chodzi o wschodnich sąsiadów, poczyniono znaczące postępy w negocjacjach z Ukrainą w sprawie nowego układu o stowarzyszeniu, w tym w sprawie jej integralnego elementu, jakim jest szeroko zakrojona i kompleksowa strefa wolnego handlu; UE jest przy tym nadal przekonana, że negocjacje te mogą się zakończyć w najbliższych miesiącach, pod warunkiem że Ukraina wykaże konieczną polityczną wolę przyspieszenia negocjacji, by rozwiązać nierozstrzygnięte kwestie. W styczniu 2010 roku rozpoczęto negocjacje z Republiką Mołdowy w sprawie nowego układu o stowarzyszeniu. Podwyższenie statusu stosunków umownych z Armenią, Azerbejdżanem i Gruzją będzie się opierało na zasadach włączenia, zróżnicowania i uwarunkowania. Dyskusje na forum Rady na temat projektu wytycznych negocjacyjnych dla tych krajów rozpoczęły się w 2009 roku. W odpowiedzi na pewne pozytywne kroki w dziedzinie demokracji i podstawowych wolności UE dążyła do stopniowego nawiązywania kontaktów z Białorusią i nadal będzie wspierać działania reformatorskie. Kilka wizyt na wysokim szczeblu na Białorusi i podobne wizyty strony białoruskiej pomogły wzmocnić polityczną wymianę.

²⁵ Parlament Europejski przyjął w dniu 19 lutego 2009 r. rezolucję w sprawie przeglądu Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (2008/2236(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0078).

W 2009 roku współpraca wielostronna została w jeszcze większym stopniu zacieśniona dzięki uruchomieniu Partnerstwa Wschodniego, co miało miejsce w dniu 7 maja na szczycie w Pradze. Najważniejszym celem Partnerstwa Wschodniego jest stworzenie warunków koniecznych do przyspieszenia stowarzyszenia politycznego i dalszej integracji gospodarczej między Unią Europejską a zainteresowanymi krajami partnerskimi (Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Gruzją, Republiką Mołdowy i Ukrainą). W ubiegłym roku aktywnie zgłębiano wielostronny wymiar Partnerstwa Wschodniego: zwołano dwie rundy posiedzeń w ramach czterech platform tematycznych i przyjęto ich programy robocze, stworzono różne panele robocze i zapoczątkowano sztandarowe inicjatywy. Pierwsze posiedzenie forum społeczeństwa obywatelskiego w ramach Partnerstwa Wschodniego odbyło się w listopadzie, a następnie w grudniu zwołano posiedzenie ministerialne Partnerstwa Wschodniego.

Partnerstwo Wschodnie kieruje się zasadami zróżnicowania i uwarunkowania. Między UE a stosownymi krajami partnerskimi zostanie zapewniona komplementarność z inicjatywami regionalnymi, w szczególności z synergią czarnomorską.

Entuzjazm, z jakim powitano zainicjowanie Unii dla Śródziemnomorza²⁶ w lipcu 2008 roku, nie znalazł, niestety, odzwierciedlenia w działaniach w roku 2009. Konflikt w Strefie Gazy oznaczał zamrożenie działań w ramach Unii dla Śródziemnomorza na większą część 2009 roku. Posiedzenia wznawiano stopniowo latem, a w drugiej połowie roku odbyły się ministerialne posiedzenia na temat roli kobiet w społeczeństwie, spraw gospodarczo-finansowych, trwałego rozwoju i handlu. Niemniej jednak dwa posiedzenia ministerialne (dotyczące spraw zagranicznych i środowiska) zostały przełożone, a rok zakończył się bez przyjęcia statutu sekretariatu, który ma zostać utworzony w Barcelonie. Statut sekretariatu został ostatecznie przyjęty w marcu 2010 roku. W styczniu 2010 roku Ahmad Massadeh z Jordanii został mianowany sekretarzem generalnym wspólnego sekretariatu Unii dla Śródziemnomorza.

3. Przewycięzanie kryzysów i przewlekłych konfliktów w sąsiedztwie

Nierozwiązane konflikty na Zakaukaziu – w Abchazji, Południowej Osetii i Górskim Karabachu – nadal stanowiły podstawową przeszkodę na drodze do stabilizacji, reformy politycznej i rozwoju gospodarczego tego regionu.

²⁶ Parlament Europejski przyjął w dniu 19 lutego 2009 r. rezolucję w sprawie procesu barcelońskiego – Unii na rzecz Regionu Morza Śródziemnego (2008/2231(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0077).

Dopóki konflikty te nie zostaną rozwiązane, Gruzja, Armenia i Azerbejdżan nie będą mogły poświęcić pełnej uwagi kwestiom umacniania demokracji, dobrych rządów, reform gospodarczych i rozwoju gospodarczego, praworządności oraz poszanowania praw człowieka. Gruzja osiągnęła największe postępy w zmniejszaniu korupcji i propagowaniu praworządności, jednak wszystkie trzy państwa wciąż napotykają trudności w przejściu do dynamicznej, pluralistycznej demokracji. Chociaż w niektórych obszarach w różnym stopniu osiągnięto postępy, niewystarczający pluralizm i niezadowolająca wolność mediów, niedostateczna praworządność i brak dialogu politycznego wciąż są powodem do niepokoju.

Od wojny w sierpniu 2008 roku sytuacja w Gruzji nieco się ustabilizowała, wciąż jest jednak niestabilna i nieprzewidywalna. Nieprzestrzeganie przez Rosję porozumień z dnia 12 sierpnia i 8 września 2008 r. w dalszym ciągu utrudniało starania zmierzające do znalezienia rozwiązania konfliktu.

Od podpisania porozumienia w sprawie zawieszenia broni w sierpniu 2008 roku UE jest znaczącym podmiotem działającym w sferze bezpieczeństwa w tym regionie, co przejawiało się rozmieszczeniem – działającej w ramach WPBiO – Misji Obserwacyjnej Unii Europejskiej w Gruzji (EUMM Gruzja)²⁷²⁸, wyznaczeniem SPUE ds. kryzysu w Gruzji²⁹, aktywną rolę w inicjowaniu i kontynuowaniu rozmów między stronami w Genewie, którym UE współprzewodniczyła³⁰, oraz uruchomieniem istotnego pakietu pomocy po konflikcie³¹. UE wspierała również ideę międzynarodowego dochodzenia dotyczącego konfliktu w Gruzji³².

²⁷ Rada postanowiła przedłużyć mandat Misji Obserwacyjnej UE w Gruzji o kolejne 12 miesięcy, do dnia 14 września 2010 r. Por. konkluzje Rady w sprawie misji EUMM Georgia z dnia 27 lipca 2009 r., dok. 12354/09, i wspólne działanie 2009/572/WPZiB z dnia 27 lipca 2009 r. (Dz.U. L 197 z 29.7.2009, s. 110).

²⁸ Oficjalna delegacja Parlamentu Europejskiego odwiedziła misję EUMM Gruzja w dniach 24–27 lutego.

²⁹ Por. wspólne działanie 2009/131/WPZiB z dnia 16 lutego 2009 r. (Dz.U. L 46 z 17.2.2009, s. 47–49) i wspólne działanie 2009/571/WPZiB z dnia 27 lipca 2009 r. (Dz.U. L 197 z 29.7.2009, s. 109).

³⁰ Pierwsze posiedzenie w ramach wewnętrznych rozmów w Genewie odbyło się w dniu 15 października 2008 r.; do tej pory odbyło się 9 rund rozmów. Dziewiąte posiedzenie odbyło się w dniu 28 stycznia 2010 r.

³¹ Znaczący program pomocy po wojnie został uruchomiony w następstwie konferencji darczyńców na rzecz Gruzji (22 października 2008 r.).

³² Por. konkluzje Rady z dnia 15 września 2008 r. (dok. Rady 13030/08) i decyzja Rady 2008/901/WPZiB z dnia 2 grudnia 2008 r. (Dz.U. L 323 z 3.12.2008, s. 66) oraz decyzja Rady 2009/570/WPZiB z dnia 27 lipca 2009 r. (Dz.U. L 197 z 29.7.2009, s. 108).

Pomimo tego, że UE zdecydowanie opowiadała się za kontynuacją obecności misji OBWE w Gruzji, obejmującej jej była funkcję monitorującą w Osetii Południowej, a także za kontynuacją misji monitorującej ONZ w Gruzji (UNOMIG) w Abchazji, rosyjskie weta doprowadziły do zakończenia obu operacji, co oznaczało usunięcie elementów międzynarodowej struktury bezpieczeństwa dla Gruzji. Tym samym misja EUMM pozostała jedyną międzynarodową misją obserwacyjną, w znaczący sposób przyczyniając się do zwiększenia bezpieczeństwa i normalizacji w tym rejonie. Mandat misji został przedłużony przez Radę o kolejny rok, do 14 września 2010 r.

Zaangażowanie UE na rzecz odseparowanych regionów opiera się na dwóch filarach: nieuznawaniu tych podmiotów, ale jednocześnie – gotowości do działania w wielu obszarach, w tym w kwestii budowania zaufania po obu stronach granic administracyjnych, kontaktów międzyludzkich i odbudowy gospodarczej.

Proces genewski pozostał złożony. Wziąwszy pod uwagę panującą napiętą sytuację polityczną, samo kontynuowanie rozmów genewskich było już znaczącym osiągnięciem, jako że było to jedyne forum, na którym wszystkie strony konfliktu były reprezentowane i na którym musiały się komunikować. Pomimo to, po ponad rocznym funkcjonowaniu i dziewięciu rundach rozmów genewskich, wymierne efekty wciąż były bardzo niewielkie. W kwestii Górskiego Karabachu UE nadal wspiera negocjacje w ramach mińskiej grupy OBWE. UE przekazała swoje stanowisko, zgodnie z którym nie należy formalnie ani nieformalnie wiązać kwestii normalizacji stosunków między Turcją a Armenią z kwestią Górskiego Karabachu. UE wspierała działania mediacyjne Szwajcarii od początku procesu normalizacji stosunków między Turcją a Armenią. UE nie jest wprawdzie członkiem mińskiej grupy OBWE, nadal udzielała jednak politycznego wsparcia na rzecz rozwiązania konfliktu i informowała zainteresowane strony o tym, że jest gotowa zwiększyć zaangażowanie na rzecz wsparcia procesu zażegnania konfliktu, podejmując działania w tym regionie. W ostatnim roku proces pokojowy w Górskim Karabachu wszedł w nową fazę wraz z ożywionymi negocjacjami popartymi sześcioma spotkaniami prezydenta Armenii z prezydentem Azerbejdżanu, jednak pod koniec 2009 roku perspektywy pokoju były wciąż niejasne.

Wydarzenia, jakie miały miejsce po wyborach w Republice Mołdowy, pokazały, że trzeba zagwarantować, że zacieśnienie relacji z Republiką Mołdowy będzie szło w parze z pogłębieniem dialogu dotyczącego praw człowieka i demokracji.

UE zareagowała na kryzys polityczny, w szczególności przez wzmożenie kontaktów SPUE z wszystkimi zainteresowanymi stronami, jak również przez zapewnienie znacznej fachowej wiedzy w dziedzinie wyborów, tak aby pomóc w stworzeniu korzystnych warunków do powtórzenia wyborów parlamentarnych w lipcu 2009 roku.

Unijna misja EUBAM Mołdawia i Ukraina nadal wspierała zwiększenie zdolności zawodowych służb celnych i strażników granicznych w Mołdawii i na Ukrainie, a także współpracę między agencjami. W grudniu 2009 roku w następstwie konstruktywnych rozmów dwustronnych osiągnięto istotne postępy w kwestii wytyczenia centralnego (naddniestrzańskiego) fragmentu granicy państwowej między Republiką Mołdowy a Ukrainą. Dzięki porozumieniu Komisji Europejskiej, Ukrainy i Republiki Mołdowy, misję EUBAM przedłużono w listopadzie 2009 roku.

W odniesieniu do kwestii Naddniestrza UE pogłębiła swoje zaangażowanie w formacie negocjacyjnym „5+2”, a także swoją obecność w regionie w ostatnim roku za pośrednictwem SPUE i w drodze realizacji dwóch obszernych pakietów projektów z zakresu budowy zaufania. Pod koniec roku, na prośbę obu stron konfliktu, UE zgodziła się pomóc w znalezieniu rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii, które utrudniają wznowienie ruchu kolejowego przez region Naddniestrza.

Jeśli chodzi o Białoruś³³, w marcu 2009 roku Rada ponownie zajęła się kwestią zawieszenia obowiązywania wykazu osób, których dotyczy zakaz wydawania wiz, co zostało ustalone w październiku 2008 roku w wyniku uwolnienia ostatnich uznanych na arenie międzynarodowej więźniów politycznych. Odnotowując pewne pozytywne kroki po stronie Białorusi, Rada doszła do wniosku, że okoliczności nie są odpowiednie, by znieść zakaz wydawania wiz, który przedłużono na kolejny rok. Na zachętę, zawieszenie przedłużono do grudnia 2009 roku. Białoruś została również zaproszona do udziału w Partnerstwie Wschodnim; jest jego aktywnym uczestnikiem. Pierwsza runda dialogu dotyczącego praw człowieka między Białorusią a UE odbyła się w 2009 roku. Jednak od marca w zasadzie nie pojawiły się żadne dalsze pozytywne zmiany w kontekście demokratyzacji³⁴.

³³ Parlament Europejski przyjął w dniu 15 stycznia 2009 r. rezolucję w sprawie strategii UE wobec Białorusi (P6_TA-PROV(2009)0027).

Parlament Europejski przyjął w dniu 2 kwietnia 2009 r. rezolucję w sprawie oceny dialogu między Unią Europejską a Białorusią (P6_TA-PROV(2009)0212).

³⁴ Parlament Europejski przyjął w dniu 17 grudnia 2009 r. rezolucję w sprawie Białorusi (P7_TA-PROV(2009)0117).

Pojawiły się nawet pewne kroki wstecz, w tym w niektórych sprawach karnych, które można by postrzegać jako kroki z pobudek politycznych, a także przypadki siłowego tłumienia demonstracji.

Niemniej jednak przywódcy umiarkowanej opozycji oraz działacze na rzecz praw człowieka twierdzą, że ogólnie atmosfera się poprawiła³⁵; zachęcają również UE, by nadal prowadziła politykę zaangażowania. Biorąc powyższe pod uwagę, w listopadzie 2009 roku Rada ponownie zajęła się kwestią polityki wobec Białorusi, przedłużając zakaz wydawania wiz o kolejny rok (grudzień 2010 roku), z jednoczesnym przedłużeniem okresu zawieszenia na analogiczny okres. Komisję poproszono, by przeprowadziła prace przygotowawcze z myślą o uzyskaniu wytycznych negocjacyjnych na potrzeby porozumienia o ułatwieniach wizowych i umowy o readmisji, które zostaną przyjęte, gdy tylko pozwolą na to okoliczności.

³⁵ Władze podjęły ostrożne kroki w kierunku liberalizacji, w tym dystrybucji kilku niezależnych gazet za pośrednictwem oficjalnych sieci medialnych i rejestracji ruchu „O wolność” lidera opozycji, Aleksandra Milinkiewicza.

D. WKŁAD W SKUTECZNIEJSZY PORZĄDEK WIELOBIEGUNOWY

1. Działalność w ramach struktur wielostronnych

Globalne wyzwania wymagają globalnych rozwiązań. Ustanowienie skuteczniejszego globalnego porządku wielobiegunowego, o co apeluje się w europejskiej strategii bezpieczeństwa (ESB), jest zatem jednym z podstawowych celów UE w zakresie bezpieczeństwa. Ścisła współpraca z Organizacją Narodów Zjednoczonych, NATO, OBWE i Radą Europy, jak również udział w innych międzynarodowych mechanizmach koordynacji, jest najlepszym sposobem realizacji tego celu.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

ONZ, posiadając uniwersalny mandat i tożsamość, zapewnia naturalne ramy dla poszukiwania globalnych rozwiązań. Wzmocnienie ONZ pozostaje jednym z kluczowych elementów działań zewnętrznych UE. Ramy ONZ odgrywają podstawową rolę w obszarach, takich jak utrzymywanie pokoju, prawa człowieka i rozwój. Priorytety UE na 64. Zgromadzenie Ogólne ONZ³⁶ kładą szczególny nacisk na rozwiązanie kwestii światowego kryzysu gospodarczego i finansowego oraz negatywnego wpływu zmiany klimatu; akcentuje się w nich również potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego i żywnościowego. UE położyła także nacisk na sytuację w zakresie praw człowieka w wielu krajach, w tym wydając rezolucje na temat sytuacji w zakresie praw człowieka w Birmie/Związku Myanmar i w KRLD na 64. ZO ONZ; również na forum Rady Praw Człowieka ONZ wydano liczne oświadczenia i prowadzono interaktywne dialogi ze specjalnymi sprawozdawcami ONZ.

W 2009 roku wdrażanie zasady obowiązku ochrony (R2P) nadal było jednym z ważniejszych priorytetów UE na forum ONZ. UE i jej państwa członkowskie prowadziły bardzo intensywne i ukierunkowane działania zewnętrzne, aby przekonać innych członków ONZ, że trzeba podjąć konkretne kroki w celu realizacji tej koncepcji. W szczególności, dzięki zaangażowaniu UE, debata na temat zasady R2P w trakcie Zgromadzenia Ogólnego w lipcu ujawniła, że istnieje szeroki konsensus w sprawie tej koncepcji. Stosowna rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ stwierdza, że Zgromadzenie Ogólne będzie „*nadal analizować kwestię obowiązku ochrony*”.

³⁶ Zgodnie z dok. 10809/09. W rezolucji z dnia 24 marca 2009 r. (P6_TA(2009)0150 - 2009/2000(INI)) Parlament Europejski przedstawił zalecenia dla Rady dotyczące priorytetów UE na 64. sesję Zgromadzenia Ogólnego ONZ.

Debata i rezolucja pomogły zrozumieć przedmiotową koncepcję i umocnić jej pozycję w programie działań ONZ. UE zainicjowała również wewnętrzną refleksję na temat sposobów włączenia zasady R2P w unijne polityki.

W dziedzinie zarządzania kryzysowego UE nadal ściśle współdziałała z ONZ. Realizacja wspólnego oświadczenia w sprawie współpracy w dziedzinie zarządzania kryzysowego z 2007 roku wyraźnie zaowocowała intensywniejszymi kontaktami. Urzędnicy wyższego szczebla ONZ często gościli na obradach Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa, a przedstawiciele UE, w tym SPUE, często spotykają się ze swoimi odpowiednikami z ONZ³⁷.

W 2009 roku UE i ONZ ściśle współpracowały w teatrach działań, w których obie strony były zaangażowane, mianowicie w Kosowie, Afganistanie, Demokratycznej Republice Konga, Gwinei Bissau, Somalii i Gruzji. W odniesieniu do Somalii, UE blisko koordynowała z ONZ działania przyczyniające się do zwiększenia bezpieczeństwa i rozwoju. W Czadzie i w Republice Środkowoafrykańskiej operacja EUFOR Tchad/RCA pomyślnie przekazała obowiązki operacyjne misji ONZ w Republice Środkowoafrykańskiej i w Czadzie (MINURCAT), przy czym około 2000 żołnierzy z państw członkowskich UE weszło w skład kontyngentu ONZ. Doświadczenia i wnioski z przejścia z operacji EUFOR Tchad/RCA do operacji MINURCAT, a także z fazy planowania misji EULEX KOSOWO po rekonfiguracji Misji Tymczasowej Administracji ONZ w Kosowie (UNMIK), będą wartościowym wkładem w umacnianie współpracy UE – ONZ w dziedzinie zarządzania kryzysowego. Sekretarz Generalny ONZ w swoim sprawozdaniu z dnia 20 września 2009 r. dotyczącym tymczasowej administracji ONZ w Kosowie zauważył, że inne podmioty, takie jak OBWE i EULEX, odgrywają coraz istotniejszą rolę uzupełniającą rolę UNMIK w ramach rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244(1999). UE kontynuowała prace na rzecz zwiększenia skuteczności Rady Praw Człowieka i Trzeciego Komitetu Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Jak zawsze, UE prowadziła lub wspierała rezolucje i inicjatywy na rzecz obrony i rozszerzenia międzynarodowych norm, przeciwstawiając się w ten sposób próbom podejmowanym przez różne grupy ograniczania tych norm lub obwarowywania ich zastrzeżeniami. W tym celu UE dalej prowadziła długoterminowe działania zewnętrzne, starając się przekonać sceptyków i budować konsensus.

³⁷ Dalsze informacje: zob. dwa sprawozdania z postępu prac w zakresie zaleceń na rzecz realizacji wspólnego oświadczenia o współpracy ONZ – UE w dziedzinie zarządzania kryzysowego, obejmujące okres, którego dotyczy niniejszy dokument (dok. 11451/09 i 17541/09).

W 2009 roku współpraca UE – NATO w kontekście uzgodnień „Berlin Plus” na potrzeby prowadzonej w ramach WPBiO operacji EUFOR Althea w Bośni i Hercegowinie była nadal sprawna i skuteczna. Informacje były dalej wymieniane w ramach grupy UE – NATO ds. zdolności. Jak stwierdzono w poprzednim sprawozdaniu, uczestnictwo wszystkich państw członkowskich UE jeszcze bardziej ułatwiłoby wymianę informacji w dziedzinie zdolności wojskowych.

W grudniu 2009 roku UE sfinalizowała pakiet konkretnych propozycji dotyczących pogłębienia relacji UE – NATO w duchu współpracy z NATO, które to propozycje zostały przekazane Sekretarzowi Generalnemu NATO przez Wysokiego Przedstawiciela; zaakcentowano w nich potrzebę solidnych rozwiązań, aby ułatwić współdziałanie w tej dziedzinie, w przypadku gdy operacje/misje WPBiO i NATO w dziedzinie zarządzania kryzysowego funkcjonują w tym samym teatrze działań, jak ma to miejsce w Kosowie i Afganistanie.

OBWE

W 2009 roku UE wspierała działania OBWE w różnych kwestiach regionalnych, takich jak Kosowo, Zakaukazie i przewlekłe konflikty. UE przywiązywała szczególną wagę do zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania, m.in. za pośrednictwem działań Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych, a także z wykorzystaniem działań w zakresie budowy zaufania i demokracji prowadzonych przez misje terenowe OBWE.

UE konstruktywnie i merytorycznie angażowała się w ramach OBWE w dialog na temat przyszłości bezpieczeństwa europejskiego, który zdominował program prac OBWE w 2009 roku. UE w ogromnym stopniu pomogła greckiemu przewodnictwowi zapewnić pomyślne zainicjowanie procesu z Korfu, na zorganizowanym po raz pierwszy nieformalnym posiedzeniu ministerialnym OBWE, uznając potencjał tego procesu w zakresie odbudowy zaufania między uczestniczącymi państwami i w nadziei na wzmocnienie i ożywienie OBWE.

³⁸ Parlament Europejski przyjął w dniu 19 lutego 2009 r. rezolucję w sprawie roli NATO w strukturze bezpieczeństwa UE (2008/2197(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0076).

Ateńskiej radzie ministerialnej (1–2 grudnia 2009 r.) udało się przyjąć deklarację i decyzję w sprawie procesu z Korfu, zgodnie z celami UE zakładającymi mocne zaangażowanie na rzecz kontynuowania wszechstronnego dialogu na temat bezpieczeństwa w ramach OBWE i zmierzającymi do ustalenia znaczącego programu działań oraz odpowiednich, wyraźnie określonych warunków dalszych postępów pod przewodnictwem Kazachstanu w 2010 roku i później.

UE nadal wspierała działania OBWE na rzecz poprawy bezpieczeństwa, z wykorzystaniem wszystkich trzech aspektów tej organizacji (polityczno-wojskowego, gospodarczo-środowiskowego i ludzkiego). Współpracę z OBWE rozwijano w obszarach zarządzania granicami, bezpieczeństwa, a także ograniczania narkotyków.

W aspekcie gospodarczym i środowiskowym UE aktywnie uczestniczyła w negocjacjach mających zapewnić OBWE wstępny mandat pozwalający jej przeanalizować sposoby zwiększenia swojej roli w dialogu na temat bezpieczeństwa energetycznego.

W aspekcie ludzkim UE nadal akcentowała wagę, jaką przywiązuje do zagwarantowania niezależności instytucji OBWE, w szczególności Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka. UE konsekwentnie protestowała przeciwko negatywnym wydarzeniom związanym z wolnością mediów w rejonie działań OBWE oraz atakom na dziennikarzy i obrońców praw człowieka; apelowała również o reagowanie na takie wydarzenia.

Rada Europy

UE kontynuowała współpracę z Radą Europy zgodnie z protokołem ustaleń zawartym między obiema organizacjami, zwłaszcza w obszarze EPS i Bałkanów Zachodnich. Większość wspólnych programów UE i Rady Europy oraz działania tej ostatniej wspierane przez UE dotyczyły współpracy w kwestiach demokracji i praw człowieka, w tym wsparcia wyborów i kwestiach mediów. Z działającą przy Radzie Europy Komisją Wenecką Unia Europejska z powodzeniem współpracowała także w kwestiach konstytucyjnych i legislacyjnych. UE całkowicie poparła działania na rzecz poprawy skuteczności Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Wejście w życie traktatu lizbońskiego otworzyło możliwość rozpoczęcia przygotowań do przystąpienia UE do europejskiej konwencji praw człowieka³⁹.

2. Zwiększanie odpowiedzialności regionu za własny rozwój

W sprawozdaniu z realizacji ESB z 2008 roku podkreślono, że *„trwale rozwiązanie konfliktów muszą być wypracowywane we współpracy wszystkich tych podmiotów regionalnych, dla których wspólnym celem jest pokój”*. Organizacje regionalne mają znaczącą rolę do odegrania w tym zakresie; to samo dotyczy mocarstw regionalnych. Podejmując działania lub pozostając biernym, mogą one być czynnikami pokoju i stabilności lub czynnikami napięcia i zamieszek. UE przypisuje zatem szczególne znaczenie pielęgnowaniu kultury odpowiedzialności regionu za własny rozwój za pośrednictwem swoich stosunków z organizacjami regionalnymi oraz ułatwiając współpracę wewnątrzregionalną i międzyregionalną.

Organizacje regionalne i współpraca regionalna

Na Bałkanach Zachodnich, Rada Współpracy Regionalnej – działająca pod parasolem procesu współpracy w Europie Południowo-Wschodniej (SEECP) oraz jej sekretariatu w Sarajewie i biura łącznikowego w Brukseli – dalej zacieśniała współpracę państw tego regionu w niektórych kluczowych kwestiach. W 2009 roku sekretariat Rady Współpracy Regionalnej m.in. zainicjował proces opracowywania regionalnej strategii na rzecz badań naukowych, ożywił dialog społeczny w regionie i rozpoczął prace nad ustanowieniem sieci ośrodków pożarniczych. Sekretariat Rady Współpracy Regionalnej uczestniczy również w grupach roboczych ustanowionych w ramach programów IPA skierowanych do wielu beneficjentów, określając priorytety dla projektów regionalnych.

Na dorocznym posiedzeniu w czerwcu 2009 roku Rada Współpracy Regionalnej zaapelowała o zwrócenie większej uwagi na rozwiązanie otwartych kwestii między krajami Bałkanów Zachodnich.

Podkreślając zasady udziału wszystkich stron i lokalnej odpowiedzialności, Rada przypomniała, że konstruktywne podejście do współpracy regionalnej, w tym handlu, pozostaje kluczowe dla zapewnienia pełnego uczestnictwa całego regionu, w tym Kosowa i Serbii, na wszelkich stosownych forach.

³⁹ Parlament Europejski przyjął w dniu 16 grudnia 2009 r. rezolucję w sprawie środków ograniczających mających wpływ na prawa jednostki w następstwie wejścia w życie Traktatu z Lizbony (P7_TA-PROV(2009)0111).

Nieustanna realizacja strategii UE dla Azji Środkowej umożliwiła zacieśnienie współpracy między UE a krajami Azji Środkowej, w tym dialog polityczny i współpracę techniczną. W 2009 roku jedno regionalne i pięć dwustronnych posiedzeń w formacie trojki ministerialnej odbyło się w Duszanbe, zaś we wrześniu w Brukseli zorganizowano otwarte posiedzenie ministerialne UE – Azja Środkowa, na którym poruszano kwestie bezpieczeństwa, koncentrując się na wspólnych zagrożeniach i wyzwaniach, takich jak terroryzm, handel ludźmi i narkotykami, nieprolifracja i bezpieczeństwo energetyczne. Ponadto nasiliły się inne kontakty polityczne na wysokim szczeblu. SPUE w Azji Środkowej nawiązał liczne kontakty z państwami tego regionu, jak również ze stronami trzecimi w związku z sytuacją w regionie.

W 2009 roku stabilność Afryki była dla UE jednym z głównych przedmiotów obaw. Unia Afrykańska (UA) i regionalne organizacje w Afryce w dalszym ciągu były głównymi partnerami, w szczególności w kontekście strategicznego partnerstwa UE – Afryka i jego planu działania na lata 2008–2013; stosowny przegląd śródkresowy został zakończony w październiku 2009 roku. Priorytetowe znaczenie miała współpraca w następstwie światowego kryzysu gospodarczego i finansowego, a także współpraca w odniesieniu do wspólnych działań przygotowujących UNFCCC w Kopenhadze.

W trakcie ministerialnych posiedzeń poświęconych dialogowi, a także na posiedzeniu unijnego Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa (KPiB) oraz Rady Pokoju i Bezpieczeństwa UA (październik 2009 roku) obie strony jeszcze bardziej ujednoliciły swoje reakcje na niekonstytucyjne zmiany rządów w Afryce, w szczególności w przypadkach Mauretanii, Gwinei i Madagaskaru. Poprawiła się koordynacja działań UA, ONZ, UE i stosownych organizacji regionalnych (Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej – ECOWAS i Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju – SADC).

Delegatura UE przy UA w Addis Abebie z szefem pełniącym podwójną funkcję – SPUE i szefa delegatury – przyczyniła się do realizacji programu działań UE w Afryce. Poczyniono dalsze postępy w zakresie wsparcia UE na rzecz Misji Unii Afrykańskiej w Somalii (AMISOM) tak pod względem politycznym, jak i finansowym. W Brukseli zorganizowano wspólną konferencję darczyńców UA – ONZ – UE na rzecz poparcia tymczasowego rządu federalnego w Somalii.

UA zintensyfikowała działania służące ustabilizowaniu sytuacji wewnętrznej w Sudanie, np. przez zatwierdzenie raportu panelu Mbeki na temat pokoju, sprawiedliwości i pojednania w Darfurze i Sudanie.

W tym kontekście na posiedzeniach na szczeblu politycznym z UE, UA poruszyła związaną z tym kwestię zwrócenia się do Rady Bezpieczeństwa ONZ o wydanie rezolucji umożliwiającej tymczasowe odroczenie procesu postawionego w stan oskarżenia prezydenta Al Bashira, zgodnie z art. 16 Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego. UA kilkakrotnie poruszyła też kwestię praktyki represji wszechświatowej stosowanej przez poszczególne państwa członkowskie. Sprawozdanie opracowane przez niezależnych ekspertów prawnych z Afryki i Europy pomogło wyjaśnić tę kwestię.

W 2009 roku wspólna strategia Afryka – UE nadal służyła jako główne transkontynentalne ramy polityki, umożliwiając obu stronom dalsze pogłębianie współpracy politycznej i technicznej, zajmowanie się razem wspólnymi zagrożeniami i globalnymi wyzwaniem, a także korzystanie z nowych sposobności dzięki lepszej koordynacji działań na arenie międzynarodowej.

UE i UA współdziałały na rzecz realizacji wszystkich 8 partnerstw tematycznych w ramach wspólnej strategii i na rzecz osiągnięcia postępów w tak kluczowych obszarach, jak: pokój i bezpieczeństwo, rządy demokratyczne i prawa człowieka, handel i integracja regionalna, milenijne cele rozwoju, energia, zmiana klimatu, migracja/ mobilność/ zatrudnienie i nauka/ technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) i przestrzeń kosmiczna.

W odniesieniu do partnerstwa dla pokoju i bezpieczeństwa wsparcie ram afrykańskiego pokoju i bezpieczeństwa w celu uzyskania przez nie operacyjności było zadowalające pomimo pewnych opóźnień spowodowanych zróżnicowanymi zdolnościami i programami działań integracyjnych afrykańskich partnerów. Cykl szkoleniowy sił Unii Afrykańskiej w gotowości do użycia, Amani Africa, powinien zakończyć się pod koniec 2010 roku. Wyciągnięto wstępne wnioski z przeprowadzonej wspólnie przez UA i UE analizy afrykańskich ośrodków szkoleniowych w dziedzinie operacji wspierania pokoju; oczekuje się, że wnioski te zostaną sfinalizowane w 2010 roku. Rozwijała się również współpraca między sztabem antykryzysowym UA a Centrum Sytuacyjnym Unii Europejskiej. Należy dążyć do lepszego powiązania tych różnych modułów ram afrykańskiego pokoju i bezpieczeństwa.

W ramach panelu Prodiego zajęto się kwestią trwałego finansowania operacji utrzymywania pokoju prowadzonych pod kierunkiem Afryki. Ważną kwestią nadal były sposoby zapewnienia niezbędnego wyposażenia, w szczególności w odniesieniu do kryteriów kwalifikowalności w ramach unijnych instrumentów finansowych, takich jak instrument na rzecz pokoju w Afryce. Nadal prowadzono związane z tym dyskusje z Organizacją Narodów Zjednoczonych.

W 2009 roku UE zorganizowała dwie rundy dialogu dotyczącego praw człowieka z Unią Afrykańską, jak również jedno seminarium społeczeństwa obywatelskiego (kwiecień 2009 roku), które wniosło wkład w proces dialogu. Dialogi koncentrowały się na współpracy między UE a UA w kwestiach praw człowieka, takich jak ustalanie standardów i regionalne instrumenty w zakresie praw człowieka, ale służyły także jako forum, na którym omawiano niepokojące przypadki sytuacji w zakresie praw człowieka.

UE kontynuowała dialog polityczny z ASEAN na szczeblu ministerialnym (27–28 maja 2009 r., Phnom Penh); dialog ten potwierdził strategiczne znaczenie współpracy i stosunków między UE a ASEAN. Przy okazji posiedzenia ministerialnego wydane zostały deklaracje polityczne, w których ASEAN udzielił formalnej zgody na wniosek UE o przystąpienie do Traktatu o Przyjaźni i Współpracy w ramach ASEAN; stowarzyszenie to zobowiązało się również do przyspieszenia procesu przystąpienia. Ponadto UE podpisała pierwszą umowę o partnerstwie i współpracy (UPiW) z Indonezją. UE poczyniła także znaczące postępy w negocjacjach w sprawie UPiW z innymi krajami ASEAN, w szczególności z Wietnamem, Filipinami i Tajlandią.

Potwierdzając strategiczny cel umowy o wolnym handlu między regionami, UE postanowiła kontynuować dwustronne umowy o wolnym handlu ze stosownymi krajami ASEAN i uzgodniła rozpoczęcie negocjacji z pierwszym z krajów ASEAN, mianowicie z Singapurem.

Posiedzenie ministrów spraw zagranicznych procesu ASEM, które odbyło się w Hanoi (25–26 maja 2009 r.), dało sposobność prowadzenia szczerego dialogu między europejskimi i azjatyckimi partnerami na temat wielu różnych tematów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i troski, w tym na temat rozszerzenia procesu ASEM o Rosję i Australię. Ministrowie z aprobatą przyjęli wnioski złożone przez Australię i Rosję i upoważnili urzędników wyższego szczebla do wypracowania warunków, które umożliwiłyby obu krajom formalne przystąpienie do ASEM na 8. szczycie w 2010 roku. Ważnym osiągnięciem było również wspólne oświadczenie, w którym wszyscy ministrowie potępiли podziemny test jądrowy przeprowadzony przez KRLD w dniu 25 maja. Posiedzenie ministrów spraw zagranicznych okazało się również punktem wyjścia do przygotowań do 8. szczytu ASEM w Brukseli (4–5 października 2010 r.).

Nadal utrzymywały się trudności związane z zawarciem umowy o wolnym handlu z Radą Współpracy Państw Zatoki (RWPZ). Polityczne przekazy ze strony RWPZ były nadal mieszane, podczas gdy UE kilkakrotnie jednoznacznie potwierdzała gotowość zawarcia takiej umowy.

Relacje polityczne z Ameryką Łacińską w 2009 roku wciąż się pogłębiały. We wrześniu Komisja przyjęła komunikat w sprawie Ameryki Łacińskiej, który służy jako ramy polityczne stosunków między UE a tym regionem.

Posiedzenie ministerialne między UE a Grupą z Rio (Praga, 13 maja 2009 r.) było kolejnym krokiem w kierunku scalenia tego partnerstwa strategicznego dwóch regionów. Główne tematy szczytu były następujące: „Źródła energii odnawialnej: zrównoważone podejście do bezpieczeństwa energetycznego i zmiany klimatu” oraz „Odbudowa stabilności finansowej i wzrost gospodarki światowej”⁴⁰.

W 2009 roku osiągnięto dalsze postępy w negocjacjach z Ameryką Łacińską i kilkoma krajami andyjskimi (Kolumbia/Peru). Negocjacje w sprawie układu o stowarzyszeniu między UE a Ameryką Łacińską przebiegały sprawnie do momentu ich zawieszenia z powodu zamachu stanu w Hondurasie w czerwcu 2009 roku. Negocjacje te wznowiono pod koniec 2009 roku. Negocjacje w sprawie wielostronnej umowy handlowej (z Kolumbią i Peru) przed końcem 2009 roku zbliżały się ku końcowi i zostały ostatecznie zakończone w dniu 1 marca 2010 r. W odniesieniu do negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu ze Wspólnym Rynkiem Południa (Mercosur) najważniejsi środkowoamerykańscy przywódcy potwierdzili pod koniec 2009 roku wolę wznowienia negocjacji (zawieszonych od 2004 roku).

⁴⁰ (Dok. 9881/09).

E. PROPAGOWANIE DEMOKRACJI, PRAW CZŁOWIEKA I PRAWORZĄDNOŚCI⁴¹

42 43 44

⁴¹ Parlament Europejski przyjął w dniu 7 maja 2009 r. rezolucję w sprawie sprawozdania rocznego dotyczącego praw człowieka na świecie za rok 2008 oraz polityki UE w tym zakresie (2008/2336(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0385).

⁴² Parlament Europejski przyjął w dniu 14 stycznia 2009 r. rezolucję dotyczącą rozwoju Rady Praw Człowieka ONZ, w tym roli UE (2008/2201 (INI)) (P6_TA-PROV(2009)0021).

⁴³ Działając na mocy trybu pilnego (zasada 122) w przypadkach naruszenia praw człowieka, demokracji i praworządności, Parlament Europejski przyjął rezolucje dotyczące następujących sytuacji:

- w sprawie Iranu: sprawa Shirin Ebadi – w dniu 15 stycznia 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0029),
- w sprawie zamachu stanu w Gwinei – w dniu 15 stycznia 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0030),
- w sprawie wolności prasy w Kenii – w dniu 15 stycznia 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0031),
- w sprawie Sri Lanki – w dniu 5 lutego 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0054),
- w sprawie birmańskich uchodźców w Tajlandii – w dniu 5 lutego 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0055),
- w sprawie odmowy ekstradycji Cesare Battistiego z Brazylii – w dniu 5 lutego 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0056),
- w sprawie Gwinei Bissau – w dniu 12 marca 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0143),
- w sprawie wydalenia organizacji pozarządowych z Darfuru – w dniu 12 marca 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0145),
- w sprawie Filipin – w dniu 12 marca 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0144),
- w sprawie wsparcia dla Specjalnego Trybunału ds. Sierra Leone – w dniu 24 kwietnia 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0310),
- w sprawie sytuacji humanitarnej mieszkańców obozu Ashraf – w dniu 24 kwietnia 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0311),
- w sprawie praw kobiet w Afganistanie – w dniu 24 kwietnia 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0309),
- w sprawie Iranu: sprawa Roxany Saberi – w dniu 7 maja 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0391),
- w sprawie Madagaskaru – w dniu 7 maja 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0392),
- w sprawie Manuela Rosalesa w Wenezueli – w dniu 7 maja 2009 r. (P6_TA-PROV(2009)0393),
- w sprawie Kazachstanu: sprawa Jewgienija Zowtisa – w dniu 17 września 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0023),
- w sprawie Syrii: sprawa Muhannada Al Hassaniego – w dniu 17 września 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0024),
- zabójstw obrońców praw człowieka w Rosji – w dniu 17 września 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0022),
- w sprawie Gwinei – w dniu 22 października 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0059),
- w sprawie Iranu – w dniu 22 października 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0060),
- w sprawie Sri Lanki – w dniu 22 października 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0061),
- w sprawie Nikaragui – w dniu 26 listopada 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0103),
- w sprawie Laosu i Wietnamu – w dniu 26 listopada 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0104),
- w odniesieniu do Chin: prawa mniejszości a stosowanie kary śmierci – w dniu 26 listopada 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0105),
- Akty przemocy w Demokratycznej Republice Konga – w dniu 17 grudnia 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0118),
- w sprawie Ugandy: projekt ustawy przeciwko homoseksualizmowi – w dniu 17 grudnia 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0119),
- w sprawie wolności wypowiedzi w Azerbejdżanie – w dniu 17 grudnia 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0120).

⁴⁴ Prawa człowieka i demokracja na świecie: sprawozdanie z działań UE – od lipca 2008 roku do grudnia 2009 roku

Umacnianie demokracji⁴⁵ i praworządności oraz poszanowanie praw człowieka są jednymi z najistotniejszych celów WPZiB⁴⁶. W listopadzie 2009 roku unijni ministrowie spraw zagranicznych i ministrowie rozwoju uzgodnili konkluzje Rady w sprawie wspierania demokracji w stosunkach zewnętrznych UE⁴⁷. Mają one zapewnić ramy spójniejszego i skuteczniejszego stosowania istniejących instrumentów, zwłaszcza w dziedzinie polityki zagranicznej i polityki rozwoju. W konkluzjach określono program działania, w którym znalazły się kluczowe wartości i zasady leżące u podstaw podejścia UE. Wśród nich znalazło się stwierdzenie, zgodnie z którym uznaje się, że demokracji nie można narzucać z zewnątrz; podejście dostosowane do sytuacji w danym kraju; faktyczne partnerstwo i dialog w celu zapewnienia odpowiedzialności państw trzecich za własny rozwój, a także brak nowych warunków, od spełnienia których uzależniona jest pomoc rozwojową ze strony UE. Również w listopadzie 2009 roku Rada potwierdziła głębokie zaangażowanie UE w propagowanie i ochronę wolności religii i przekonań⁴⁸. W tych konkluzjach Rady zachęcono stosowne organy Rady do przeprowadzenia oceny obecnych inicjatyw UE i do opracowania propozycji odnoszących się do promowania wolności religii i przekonań w stosunkach dwustronnych i w kontekście wielostronnym.

Wolność religii i przekonań jest nierozzerwalnie związana z innymi wolnościami podstawowymi, w tym z wolnością wyrażania opinii. Podczas dyskusji na takich forach, jak Rada Praw Człowieka, UE podkreślała, że wolność wyrażania opinii jest jednym z podstawowych fundamentów społeczeństwa demokratycznego, ponieważ otwiera drogę do indywidualnego samospełnienia oraz do pluralistycznego, tolerancyjnego społeczeństwa korzystającego z wielu idei i zasad filozoficznych. UE wyraziła przekonanie, że państwa powinny zagwarantować, iż jakiegokolwiek ograniczenia wolności wyrażania opinii powinny być wyłącznie umotywowane powodami przedstawionymi w art. 19 ust. 3 i art. 20 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych.

⁴⁵ Parlament Europejski przyjął w dniu 22 października 2009 r. rezolucję w sprawie budowania demokracji w stosunkach zewnętrznych UE (P7_TA-PROV(2009)0056).

⁴⁶ Konkluzje Rady w sprawie praw człowieka i demokratyzacji w państwach trzecich, 8 grudnia 2009 r.

⁴⁷ Konkluzje Rady w sprawie wspierania demokracji w stosunkach zewnętrznych UE – w kierunku zwiększonej spójności i skuteczności (dok. 16081/09).

⁴⁸ Konkluzje Rady w sprawie wolności religii i przekonań z listopada 2009 roku.

1. Prawa człowieka i uwzględnianie problematyki płci⁴⁹

Ochrona i propagowanie praw człowieka przyświecały wielu działaniom w ramach WPZiB w roku 2009, które obejmowały: zapoczątkowanie kilku nowych konsultacji i dialogów, dalsze nadawanie prawom człowieka poczesnego miejsca w różnorodnych ramach stosunków UE z państwami trzecimi, przyjęcie nowych wytycznych⁵⁰ i osiągnięcie konkretnych postępów w zakresie praw człowieka i problematyki płci w kontekście WPBiO. W konkluzjach Rady z grudnia 2009 roku podkreślono potrzebę podjęcia dalszych praktycznych środków, aby umocnić perspektywę praw człowieka i problematyki płci w WPBiO. Zorganizowanie pierwszego posiedzenia doradców ds. problematyki płci oraz punktów kontaktowych w Brukseli w dniach 9–10 listopada 2010 r. stanowi pożądany krok w tym kierunku.

2. Prawa człowieka a WPZiB

W 2009 roku UE skupiła się na realizacji własnej polityki dotyczącej praw kobiet, przedstawionej we „Wszechstronnym podejściu do wprowadzania w życie przez UE rezolucji RB ONZ nr 1325 oraz 1820 w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa”, a także wytycznych UE dotyczących przemocy wobec kobiet i dziewcząt oraz zwalczania wszelkich form dyskryminacji kobiet i dziewcząt (oba dokumenty zostały przyjęte przez Radę w dniu 8 grudnia 2008 r.).

UE zaangażowała się również w istotne działania zewnętrzne dotyczące propagowania rezolucji RB ONZ nr 1325 i pozostałych rezolucji Rady Bezpieczeństwa w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa. UE umieściła kwestię rezolucji RB ONZ nr 1325 w swoich programach konsultacji w dziedzinie praw człowieka prowadzonych z USA i Kanadą; zdecydowała również, że kwestia kobiet, pokoju i bezpieczeństwa będzie jednym z kluczowych tematów współpracy z Unią Afrykańską. Zorganizowała dwa spotkania w sprawie rezolucji RB ONZ nr 1325 w Nowym Jorku: pierwszym z nich był okrągły stół w lutym, który zgromadził wiele zainteresowanych podmiotów z UE, UA, Organizacji Narodów Zjednoczonych i organizacji pozarządowych w celu przeprowadzenia debaty na temat tego, jak uzgodnienia regionalne mogą uzupełnić działania na szczeblu ONZ i krajowym, zaś drugim było posiedzenie ministerialne we wrześniu, którego celem było omówienie działań prowadzących do 10. rocznicy rezolucji RB ONZ nr 1325 i pozostających luk we wdrożeniu tej rezolucji.

⁴⁹ Parlament Europejski przyjął w dniu 7 maja 2009 r. rezolucję w sprawie uwzględniania tematyki płci w stosunkach zewnętrznych UE oraz w procesie budowania pokoju i ugruntowywania tożsamości narodowej (2008/2198(INI) (P6_TA-PROV(2009)0372).

⁵⁰ Rada przyjęła zaktualizowaną wersję wytycznych UE w sprawie promowania przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego (dok. 16841/09).

Przedmiotem działań UE było także kilka przypadków indywidualnych, z których niektórymi zajmowano się również w ramach wytycznych dotyczących obrońców praw człowieka, np.: w Meksyku (obrońca praw człowieka), Afganistanie (pismo do rządu dotyczące nowego prawa szariackiego), Rosji (przypadki obrończyń praw człowieka), Sudanie (proces sądowy pod zarzutami obrazy moralności wobec kobiet noszących spodnie), Arabii Saudyjskiej (małżeństwa dzieci), Zambii (proces wydawcy gazety za dokumentowanie odmowy kobietom dostępu do opieki położniczej) i Iranie (obrońca praw człowieka). Aspekt płci był w dalszym ciągu uwzględniany i analizowany w ramach unijnych instrumentów zarządzania kryzysowego; udzielano też określonego wsparcia w celu rozwiązania konkretnych sytuacji mających wpływ na kobiety, takich jak problem dotyczący ofiar handlu ludźmi w Syrii.

W dniu 18 grudnia prezydencja wydała oświadczenie w celu upamiętnienia 30. rocznicy przyjęcia Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.

Tortury zajmowały poczesne miejsce w dialogach i konsultacjach dotyczących praw człowieka z państwami trzecimi. Podjęto kilka *démarche* w indywidualnych przypadkach. Szczególną uwagę poświęcono zapobieganiu torturom i wsparciu UE na rzecz powszechnych mechanizmów prewencyjnych – podkomisji ONZ ds. zapobiegania torturom, jak również jej ewentualnego zaangażowania w powołanie podkomisji regionalnych i krajowych – krajowych mechanizmów prewencyjnych powołanych zgodnie z protokołem fakultatywnym do konwencji w sprawie tortur.

W 2009 roku UE skoncentrowała się również na realizacji własnej polityki dotyczącej praw dzieci, przedstawionej w wytycznych UE w sprawie praw dzieci oraz wytycznych UE w sprawie dzieci w konfliktach zbrojnych.

W ramach wytycznych UE w sprawie praw dzieci ważność pierwszego priorytetowego obszaru dotyczącego zwalczania przemocy wobec dzieci przedłużono w 2009 roku o kolejne dwa lata. W ścisłej współpracy z UNICEF-em i społeczeństwem obywatelskim wybrano 10 pilotażowych krajów, w których wytyczne będą realizowane. Uzgodniono specjalne strategie realizacji uwzględniające szczególne potrzeby krajów pilotażowych; realizacja tych strategii została zainicjowana w drugiej połowie 2009 roku.

Ponadto w 2009 roku doroczne unijne forum organizacji pozarządowych zostało poświęcone kwestii praw dzieci oraz perspektywom i wysiłkom w walce z przemocą wobec dzieci. Kwestia praw dzieci była regularnie umieszczana w porządku obrad w ramach dialogów politycznych, w szczególności dialogów dotyczących praw człowieka i konsultacji w tej dziedzinie z państwami trzecimi, np. z Jordanią, Izraelem i republikami Azji Środkowej.

UE aktywnie uczestniczyła w propagowaniu praw dzieci na rozmaitych forach ONZ. UE dążyła do coraz ściślejszej współpracy z ONZ w kwestii dzieci w konfliktach zbrojnych. UE z zadowoleniem przyjęła również i poparła nową rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1882 (2009), która jeszcze bardziej wzmacnia ochronę dzieci dotkniętych konfliktami zbrojnymi.

W świetle coraz większych obaw dotyczących swobodnego korzystania z niektórych wolności w Wietnamie i Kambodży, co podkreślił Parlament Europejski, UE wzmocniła swoje kanały komunikacyjne, za pomocą których poruszane są kwestie praw człowieka z kilkoma krajami tego regionu; przejawem tych działań była większa liczba oświadczeń i *démarche*, a także jeszcze baczniejsze monitorowanie sytuacji. W 2009 roku Rada zatwierdziła nawiązanie dialogu dotyczącego praw człowieka z Indonezją.

UE nadal jest zaniepokojona sytuacją w zakresie praw człowieka w Rosji. Dwie rundy konsultacji UE i Rosji dotyczących praw człowieka, zorganizowane w 2009 roku, pozwoliły UE bardziej dogłębnie wyrazić obawy co do różnych aspektów sytuacji w zakresie praw człowieka w Rosji, w tym w związku z poszczególnymi przypadkami dotyczącymi praw człowieka⁵¹. UE wyraziła również niepokój w związku z morderstwami dziennikarzy i obrońców praw człowieka w Federacji Rosyjskiej, m.in. wydając oświadczenia i prowadząc *démarche*.

UE w dalszym ciągu wyraża zaniepokojenie w związku z sytuacją w zakresie praw człowieka w Azji Środkowej. Zgodnie ze strategią UE dla Azji Środkowej, UE ustanowiła dialog dotyczący praw człowieka z każdym krajem regionu. Jak dotąd, odbyły się dwie rundy dialogu, a kwestie praw człowieka są również poruszane na wszystkich posiedzeniach wysokiego szczebla z wszystkimi pięcioma krajami tego regionu.

⁵¹ W dniu 16 grudnia 2009 r. Parlament Europejski przyznał nagrodę im. Sacharowa za krzewienie wolności przekonaniemu broniącemu praw obywatelskich rosyjskiemu stowarzyszeniu Memoriał i jego trzem przedstawicielom, Olegowi Orłowowi, Siergiejowi Kowalowowi i Ludmile Aliksiejewej, jak również wszystkim innym obrońcom praw człowieka w Rosji. W związku z zatrzymaniem działaczy w zakresie praw człowieka w Moskwie w dniu 31 grudnia 2009 r., w tym Ludmiły Aliksiejewej, przewodniczący PE Jerzy Buzek wezwał do ich natychmiastowego uwolnienia.

Jeżeli chodzi o Uzbekistan, w wyniku przeglądu sytuacji, w dniach 26–27 października 2009 r. Rada postanowiła nie odnawiać embarga na broń, chcąc w ten sposób zachęcić władze Uzbekistanu do podjęcia dalszych znaczących kroków w celu poprawienia sytuacji w zakresie praworządności i praw człowieka w tym kraju. W ciągu roku Rada do Spraw Zagranicznych omówi i oceni dokonane przez uzbeckie władze postępy, a także skuteczność współpracy między UE a Uzbekistanem.

Regularnie podnoszono również budzące obawy kwestie dotyczące praw człowieka w rozmowach z niektórymi partnerami w regionie Morza Śródziemnego i Bliskiego Wschodu, zwłaszcza z Algierią, Egiptem, Izraelem, Marokiem, Syrią i Tunezją. Siłowe rozprawienie się przez irańskie władze z demonstrantami i opozycją po wyborach prezydenckich, które odbyły się w Iranie w dniu 12 czerwca, wywoływało zdecydowane reakcje ze strony Rady i Rady Europejskiej przez cały 2009 rok, a UE apelowała do irańskiego rządu o rozwiązanie wewnętrznych problemów politycznych w sposób pokojowy i o poszanowanie podjętych przez Iran międzynarodowych zobowiązań w zakresie praw człowieka.

UE w dalszym ciągu poruszała kwestie praw człowieka z Chinami. Odbyły się dwie sesje dialogu dotyczącego praw człowieka. Zakończono wewnętrzną ocenę dialogu, a stosowne zalecenia zostaną wdrożone w 2010 roku. UE wydała kilka publicznych oświadczeń potępiających naruszenia praw człowieka w Chinach, takie jak uwięzienie Liu Xiaobo i wykluczenie obserwatorów z UE z jego procesu, egzekucja brytyjskiego obywatela, Akmal Shaikha, oraz egzekucje osób w Tybecie i Sinkiang.

UE wyraziła ASEAN słowa uznania w związku z utworzeniem nowej międzyrządowej Komisji Praw Człowieka (AICHR), co stanowiło zasadniczy krok w rozwoju ASEAN jako organizacji stojącej na straży uniwersalnych wartości praw człowieka. UE zachęcała ASEAN do wdrożenia mandatu AICHR i do dostosowywania jej przyszłych działań do zasad paryskich, by chronić prawa wszystkich ludzi w państwach należących do ASEAN. UE wyraziła nadzieję na dalszą partnerską współpracę z ASEAN w dziedzinie praw człowieka i jest gotowa służyć w tym zakresie – a także w odniesieniu do dalszego rozwoju AICHR – pomocą i doświadczeniem.

W 2009 roku UE oraz Argentyna, Brazylia, Chile i Meksyk postanowiły ściśle koordynować działania w dziedzinie praw człowieka, w szczególności na międzynarodowych forach praw człowieka, i rozpoczęły szczegółowe konsultacje w tych kwestiach. UE zainicjowała również dialogi dotyczące praw człowieka z Argentyną, Brazylią i Kolumbią, pogłębiła także dialog prowadzony z Chile. Pierwszy dialog dotyczący praw człowieka z Meksykiem odbędzie się w 2010 roku.

3. Prawa człowieka a WPBiO

Kontynuowano starania służące lepszemu uwzględnianiu międzynarodowego prawa humanitarnego⁵² we wszystkich obszarach polityki oraz usystematyzowanemu i operacyjnemu włączaniu aspektów praw człowieka, problematyki płci i dzieci w konfliktach zbrojnych (CAAC) do wszystkich etapów misji i operacji WPBiO, czego oznaką było mianowanie kilku ekspertów ds. praw człowieka w ramach misji i operacji oraz uwzględnianie elementów praw człowieka w planach i mandatach misji i operacji WPBiO.

Nadal akcentowano, jak ważne jest uwzględnianie problematyki płci, w tym realizacja rezolucji RB ONZ nr 1325, 1820, 1888 i 1889, jak również stosownych unijnych dokumentów dotyczących polityki⁵³, w szczególności w celu osiągnięcia bardziej konkretnych postępów w terenie, zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego w sprawie uwzględniania tematyki płci w stosunkach zewnętrznych UE oraz w procesie budowania pokoju i ugruntowywania tożsamości narodowej. W listopadzie 2009 roku Rada uzgodniła dokument pt. „Wykonanie rezolucji RB ONZ 1325 i 1820 w kontekście szkoleń na potrzeby misji i operacji WPBiO – zalecenia na przyszłość”. Dokument ten przedstawia planowane działania mające na celu poprawę spójności i jakości szkoleń poprzedzających rozmieszczenie oraz szkoleń personelu rozmieszczonego w misjach i operacjach WPBiO.

⁵² W konkluzjach (grudzień 2009 rok) Rada potwierdziła, że jest zaangażowana w zagwarantowanie wdrożenia wytycznych UE w sprawie międzynarodowego prawa humanitarnego, oraz podkreśliła znaczenie, jakie mają dalsze dążenia do większego uwzględniania międzynarodowego prawa humanitarnego w zewnętrznych działaniach Unii Europejskiej (dok. 16842/09).

⁵³ „Wszechstronne podejście do wprowadzania w życie przez UE rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 1325 oraz 1820 dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa” – dok. 15671/1/08 REV 1; a także „Wprowadzanie w życie rezolucji RB ONZ nr 1325 wzmocnionej przez rezolucję RB ONZ nr 1820 w kontekście EPBiO” – dok. 15782/3/08 REV 3.

4. Walka z bezkarnością

Walka z bezkarnością jest jednym z podstawowych elementów podejścia UE do budowy i ochrony trwałego pokoju, międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości i praworządności. W związku z tym UE wciąż zdecydowanie wspierała Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK)⁵⁴ i propagowała takie podejście w wielu politykach zewnętrznych UE zarówno w ramach WPZiB, jak i WPBiO. Społeczność organizacji pozarządowych nadal była wartościowym sojusznikiem w tych wysiłkach.

Zadośćuczynienie za międzynarodowe zbrodnie i poważne naruszenia praw człowieka stanowi jeden z istotnych aspektów naszych relacji z partnerami. Organy międzynarodowego sądownictwa karnego, w szczególności MTK i Międzynarodowe Trybunały Karne dla Byłej Jugosławii, Rwandy i Sierra Leone, odgrywają niebagatelną rolę w utrzymywaniu pokoju i zwiększeniu bezpieczeństwa międzynarodowego i lokalnego. Zachęcana przez Parlament Europejski, UE pozostaje zaangażowana na rzecz propagowania uniwersalności, co jest elementem jej stanowczego zobowiązania wobec Trybunału; przejawem tego zaangażowania są dyplomatyczne démarches, seminaria, wprowadzanie stosownych klauzul w unijnych porozumieniach i umowach z państwami trzecimi, a także wspieranie społeczeństwa obywatelskiego.

Zajęcie się naruszeniami praw człowieka w przeszłości i pełna współpraca z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii (MTKJ)⁵⁵ są zatem uważane za konieczne do pojednania na Bałkanach Zachodnich. W ramach obecnego zaangażowania na rzecz doprowadzenia osób oskarżonych o zbrodnie wojenne przed wymiar sprawiedliwości, UE w pełni wspiera ciągle wysiłki zmierzające do zidentyfikowania, zakłócenia i przerwania sieci wspierających osoby oskarżone o zbrodnie wojenne, w szczególności wysiłki zmierzające do kontynuowania procesu Radovana Karadzicia i aresztowania Ratko Mladicia i Gorana Hadżicia, zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego w sprawie mandatu Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii (2008/2290(INI)).

Cywilna misja WPBiO, EULEX KOSOWO, osiągnęła pełną zdolność operacyjną i rozpoczęła dochodzenia w sprawie zbrodni wojennych, przestępczości zorganizowanej i przypadków korupcji, jak również zajęła się ich ściganiem i sądzeniem.

⁵⁴ UE nadal popierała MTK za pośrednictwem konkluzji Rady (w sprawie Sudanu, Kenii i regionu Wielkich Jezior Afrykańskich), a także oświadczeń prezydencji.

⁵⁵ Parlament Europejski przyjął w dniu 12 marca 2009 r. rezolucję w sprawie mandatu Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii (2008/2290(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0136).

Udzielono również specjalnego wsparcia w zakresie transferu know-how z MTKJ do krajowych systemów prawnych w krajach byłej Jugosławii, tak aby umożliwić im rozpatrywanie przypadków zbrodni wojennych.

W 2009 roku cywilna misja WPBiO, EUPOL DR Konga, została wzmocniona multidyscyplinarnym zespołem wyspecjalizowanym w zwalczaniu przemocy seksualnej w celu zajęcia się bezkarnością panującą w DRK. Należy zaplanować dalszy udział UE, zwłaszcza w kontekście niedawno przyjętej rezolucji RB ONZ nr 1888 i aktualnych planów ONZ zakładających utworzenie „izb mieszanych” mających pełnić rolę przejściowego mechanizmu w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości.

W 2009 roku miały miejsce istotne wydarzenia, takie jak pierwszy proces Tomasa Lubangi (styczeń) i pierwszy nakaz aresztowania wydany przez MTK wobec urzędującej głowy państwa – Omara Al Bashira w Sudanie (marzec). Wydarzenia te spotkały się z gwałtowną reakcją UA i świata arabskiego. Aby chronić statut rzymski, UE odpowiedziała dyskretnymi i szybkimi działaniami. UE zaapelowała także o ponowne zaangażowanie ze strony USA.

UE w dalszym ciągu zdecydowanie popiera prowadzone przez ONZ dochodzenie w sprawie zabójstwa byłego premiera Libanu, Rafika Haririego i innych, podobnie jak i trybunał, który został w tym celu ustanowiony.

Proces Hissene Habré również jest jedną z istotniejszych kwestii w dialogu między Senegalem, Unią Afrykańską i UE; będzie on precedensem, który podtrzyma zasadę ponoszenia odpowiedzialności i ograniczy kulturę bezkarności w krajach afrykańskich. Udzielono wsparcia na szczeblu technicznym, by pomóc senegalskim władzom w przygotowaniu procesu.

Kolejnym krajowym instrumentem w walce z bezkarnością jest wykonywanie represji wszechświatowej. W listopadzie 2008 roku, na 11. ministerialnym posiedzeniu trojki z UA, stwierdzono, że kwestia ta negatywnie wpływa na relacje między UE a UA. W związku z tym ustanowiono grupę ekspertów, wspieraną w ramach instrumentu na rzecz stabilności, w celu doprecyzowania sposobów pojmowania – tak przez stronę afrykańską, jak i unijną – zasady represji wszechświatowej. Wspomniana grupa przedstawiła trojce sprawozdanie w kwietniu 2009 roku.

F. PROMOWANIE PARTNERSTW NA CAŁYM ŚWIECIE

1. Wzmacnianie stosunków z partnerami strategicznymi

W sprawozdaniu z wdrażania ESB stwierdzono, że „globalizacja przyspiesza przemieszczanie się centrów władzy”. To może odsłonić zróżnicowanie systemów wartości, ale może być również postrzegane jako możliwość nawiązania i umocnienia partnerstw z kluczowymi podmiotami na scenie światowej, na podstawie wspólnoty interesów i z poszanowaniem naszych systemów wartości. Oprócz nadania większej skuteczności systemowi wielostronnemu, stare i nowe potęgi powinny prawdziwie dążyć do jego zachowania.

Stany Zjednoczone ⁵⁶

Stosunki transatlantyckie nadal leżą u podstaw WPZiB. W ciągu całego roku UE i USA nadal ściśle konsultowały się w kwestiach regionalnych. Znowu zdecydowanie skupiono się na Iranie, procesie pokojowym na Bliskim Wschodzie, Afganistanie, Pakistanie i Bałkanach Zachodnich, w szczególności na Bośni i Hercegowinie. Ściśle współpracowano w związku ze zwalczaniem terroryzmu, gdzie dyskusje obejmowały również spóźnione zamknięcie więzienia wojskowego w Guantanamo⁵⁷, jak również z kryzysem finansowym, w tym z G8 i G20.

Nieoficjalny szczyt UE – USA w Pradze (5 kwietnia 2009 r.) był okazją do pierwszych politycznych kontaktów między przywódcami UE a nowym prezydentem USA. Na oficjalnym szczycie UE – USA (Waszyngton, listopad 2009 r.) omówiono złożone problemy, przed którymi stoją UE i USA, w tym kwestie gospodarcze i finansowe, zmianę klimatu, bezpieczeństwo cybernetyczne, politykę rozwojową oraz wyzwania polityki zagranicznej. Istotnym wydarzeniem było powołanie Rady ds. Energii UE – USA, zajmującej się takimi kwestiami jak globalne bezpieczeństwo energetyczne, nowe technologie i badania.

Kolejnym wydarzeniem było oświadczenie w sprawie dialogu i współpracy na rzecz rozwoju, co stanowi podstawę dalszej współpracy w zakresie niektórych aspektów polityki rozwojowej.

⁵⁶ Parlament Europejski przyjął w dniu 26 marca 2009 r. rezolucję w sprawie stanu stosunków transatlantyckich po wyborach prezydenckich w USA (2008/2199(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0193).

Parlament Europejski przyjął w dniu 22 października 2007 r. rezolucję w sprawie przygotowań do posiedzenia Transatlantyckiej Rady Gospodarczej oraz szczytu UE–USA (2 i 3 listopada 2009 r.) (P7_TA-PROV(2009)0058).

⁵⁷ Parlament Europejski przyjął w dniu 4 lutego 2009 r. rezolucję w sprawie powrotu i przesiedlenia więźniów z więzienia w Guantanamo (P6_TA-PROV(2009)0045).

Oświadczenie w sprawie nieprolifracji i rozbrojenia przedstawiło istotne wspólne cele w tej dziedzinie. Uznano też korzyści społeczne i gospodarcze płynące z ruchu bezwizowego między oboma partnerami w bezpiecznym środowisku. Obie strony ponownie potwierdziły swoje zobowiązania dotyczące współpracy na rzecz jak najszybszego wprowadzenia całkowitego ruchu bezwizowego między Stanami Zjednoczonymi i państwami członkowskimi UE oraz dotyczące zwiększenia bezpieczeństwa podróży.

Federacja Rosyjska⁵⁸

Po komplikacjach związanych z konfliktem w Gruzji w sierpniu 2008 roku oraz po późniejszym kryzysie gazowym w styczniu 2009 roku UE ponownie nawiązała stosunki z Rosją, chcąc propagować interesy i system wartości UE. Jako że Rosja jest strategicznym partnerem na scenie światowej, w interesie UE leży dalsze zintegrowanie Rosji z międzynarodowym systemem opartym na zasadach i współpraca z nią w kwestiach globalnych, takich jak zmiana klimatu, terroryzm, przestępczość zorganizowana i bezpieczeństwo energetyczne. Ścisła współpraca leży we wspólnym interesie UE i Rosji; ma ona na celu skuteczne rozwiązanie wielu problemów międzynarodowych, będących najważniejszymi priorytetami programu UE dotyczącego WPZiB, takich jak Iran, Bliski Wschód, Afganistan i przewlekłe konflikty we wspólnym sąsiedztwie. Aby osiągać postępy w realizacji tego programu, UE zdecydowała się na podejście polegające na zaangażowaniu z zachowaniem zasad: poszukiwaniu możliwości rozwijania naszych stosunków z Rosją tam, gdzie to możliwe, jednak twardym opowiadaniu się za naszymi zasadami tam, gdzie to konieczne.

Dialog UE – Rosja w kwestiach międzynarodowych – zarówno w kontekście dwustronnym, jak i na forach międzynarodowych – jest szeroki i intensywny, w ostatnich latach staje się też coraz bardziej otwarty. W 2009 roku odbyło się co najmniej 35 formalnych posiedzeń poświęconych dialogowi politycznemu.

Kontynuowano negocjowanie nowego układu UE – Rosja, w 2009 roku odbyło się pięć rund. Zgodnie z uzgodnieniami ze wspólnego oświadczenia UE – Rosja i ze szczytu UE – Rosja z czerwca 2008 roku, celem jest zawarcie strategicznego układu, który nakreśli wszechstronne ramy stosunków UE – Rosja w dającej się przewidzieć przyszłości i który pomoże rozwijać potencjał naszych stosunków.

⁵⁸ Parlament Europejski przyjął w dniu 12 listopada 2009 r. rezolucję w sprawie szczytu UE–Rosja w Sztokholmie w dniu 18 listopada 2009 r. (P7_TA-PROV(2009)0064).

Powinien on przewidywać wzmocnioną bazę prawną i prawnie wiążące zobowiązania, obejmujące wszystkie najważniejsze dziedziny stosunków, zamieszczone w czterech wspólnych obszarach działania UE/Rosja i w ich harmonogramach, które zostały uzgodnione w czasie moskiewskiego szczytu w maju 2005 roku. Z punktu widzenia UE konieczne jest zagwarantowanie zrównoważonych postępów we wszystkich dziedzinach negocjacji, potrzebne są też konkretne postanowienia dotyczące handlu i inwestycji⁵⁹.

W dziedzinie bezpieczeństwa zewnętrznego Rosja nadal uczestniczyła w operacji wojskowej UE WPBiO, EUFOR Czad/Republika Środkowoafrykańska, oddając do dyspozycji 4 śmigłowce i 120 członków personelu do zakończenia misji w marcu 2009 roku. Był to dobry przykład skutecznej współpracy w dziedzinie zarządzania kryzysowego. Bardzo pozytywnym faktem jest też koordynacja w 2009 roku morskiej misji WPBiO EUNAVFOR Atalanta, zwalczającej piractwo wzdłuż wybrzeży Somalii. Ponadto na sztokholmskim szczycie UE – Rosja w listopadzie 2009 roku postanowiono wznowić wstępne rozmowy dotyczące umowy ramowej w sprawie udziału Rosji w operacjach zarządzania kryzysowego UE. W związku z tym w grudniu 2009 roku nawiązano pierwsze nieformalne kontakty, oczekuje się ich kontynuacji w roku 2010.

Prawa człowieka, demokracja i praworządność, jak również wydarzenia wewnętrzne w Rosji w 2009 roku nadal budziły obawy. Dotyczyło to zwłaszcza Północnego Kaukazu. Niemniej jednak w Rosji miały również miejsce pewne pozytywne wydarzenia związane z prawami człowieka, w tym ratyfikacja protokołu nr 14 do europejskiej konwencji praw człowieka. We wrześniu 2009 roku prezydent Miedwiediew podpisał rozporządzenie wykonawcze w sprawie powołania prezydenckiego komisarza ds. praw dziecka.

Chiny

Rola Chin na scenie światowej i ich ogólny wpływ na sprawy globalne nadal znacząco rósł w 2009 roku. UE aprobuje ponowne ożywienie Chin, wierząc, że zaangażowanie tego państwa w sprawy globalne jest kluczowe dla stabilności na świecie, i stale zachęca Chiny do odgrywania konstruktywnej roli w stosunkach międzynarodowych.

⁵⁹ Parlament Europejski przyjął w dniu 2 kwietnia 2009 r. zalecenie dla Rady w sprawie nowej umowy między UE a Rosją (dok. PE P6_TA(2009)0215).

UE w szczególności nadal zachęcała Chiny, by przyczyniały się do stabilności regionalnej oraz by aktywnie przyczyniały się do znalezienia rozwiązań kryzysów regionalnych. UE zachęciła również państwa po obu stronach Cieśniny Tajwańskiej do pokojowego rozstrzygnięcia sporu w drodze dialogu i zaaprobowała dalsze postępy osiągnięte w rozmowach w roku 2009.

Stosunki UE – Chiny ogólnie były poprawne po incydentach z roku 2009. Dialog polityczny nadal był głównym kanałem w dążeniu do partnerstwa strategicznego UE i Chin. W negocjacjach w sprawie umowy o partnerstwie i współpracy, zapoczątkowanych w 2007 roku, osiągnięto zadowalające postępy, w szczególności w ich części politycznej. Kontynuowano również współpracę w pełnym zakresie dialogów sektorowych – obecnie ponad 56 – w tym dialogów obejmujących handel i kwestie gospodarcze.

W 2009 roku odbyły się dwa nadzwyczajne szczyty (pierwszy, zorganizowany w Pradze 20 maja, był w rzeczywistości ponownym zwołaniem szczytu odroczonego w 2008 roku), które zasygnalizowały ponowne zaangażowanie obu stron. Na obu szczytach omówiono ogólnie stosunki UE – Chiny, a konkretnie – sprostanie globalnym wyzwaniom, takim jak kryzys finansowy i gospodarczy, zmiana klimatu oraz na sytuacje regionalne i międzynarodowe. Na drugim szczycie, który odbył się w Nankinie 30 listopada, UE priorytetowo potraktowała zmianę klimatu w związku z nadchodzącą konferencją kopenhaską w sprawie zmiany klimatu, jak również przyszłość stosunków dwustronnych w przeddzień wejścia w życie traktatu lizbońskiego.

Dwie rundy dialogu między UE a Chinami dotyczącego praw człowieka oraz kilka *démarche* i publicznych oświadczeń stworzyły UE możliwości, by nadal wyrażać niepokój w związku z pogorszeniem się sytuacji w dziedzinie praw człowieka w Chinach: szerokiego stosowania kary śmierci (w tym pierwszej od pół wieku egzekucji obywatela UE, chorego psychicznie obywatela brytyjskiego Akmała Shaikha), atakowania obrońców praw człowieka, ograniczania wolności zgromadzeń, przekonań i wyrażania opinii, zwiększania presji na osoby wykonujące zawód prawnika (w tym jedenastoletni wyrok na Liu Xiaobo i zniknięcie Gao Zhishenga). W związku z powyższym ocena prowadzonego w 2009 roku dialogu między UE a Chinami dotyczącego praw człowieka w konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim powinna zwiększyć nasz potencjał, by zagwarantować, że dialog będzie bardziej zorientowany na rezultaty.

Indie

Partnerstwo strategiczne z Indiami jest bardzo ważne dla UE, co zostało jeszcze raz podkreślone podczas dziesiątego szczytu UE – Indie, który odbył się 6 listopada 2009 r. Podczas gdy stosunki z Indiami mają pewne pozytywne aspekty (kwestie handlowe i gospodarcze), wciąż należy bardziej rozwijać wymianę polityczną i współpracę, aby sprostać wspólnym wyzwaniom (kwestiom regionalnym obejmującym Afganistan, zmianie klimatu/energii, bezpieczeństwu cybernetycznemu, kryzysowi finansowemu i nieprolifracji). W szczególności przeciwdziałanie terroryzmowi oraz utrzymywanie i budowa pokoju dojrzały do intensywniejszej współpracy.

Stosunki między UE a Indiami skorzystałyby na jaśniejszym określeniu priorytetów i usprawnieniu przeciążonego niekiedy harmonogramu. Z drugiej strony zdecydowane polityczne przedkładanie przez Indie stosunków z poszczególnymi państwami członkowskimi ponad stosunki z UE uniemożliwiło Delhi utrzymywanie z UE współpracy w bardziej delikatnych kwestiach. Obecnie, wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego i mianowaniem nowego Wysokiego Przedstawiciela / Wiceprzewodniczącego Komisji, pojawiła się możliwość dalszej poprawy prezentacji programu politycznego UE i działań UE w tym regionie.

Indie krytycznie spoglądają na zaangażowanie UE w Pakistanie, w szczególności po atakach w Bombaju. Przed UE stoi zatem w przyszłości podwójne wyzwanie: przekonać Hindusów, że zaangażowanie UE w Pakistanie jest korzystne dla Indii; przekonać Pakistańczyków, że to nie Indie są nich największym zagrożeniem (ale raczej siły ekstremistyczne osłabiające kraj od wewnątrz). Na następnym szczycie, który odbędzie się w Brukseli w drugiej połowie 2010 roku, UE powinna postarać się odpowiedzieć na ambicje Indii, która chce być postrzegana jako gracz globalny i pełnowartościowy partner strategiczny.

Po pozytywnej decyzji w sprawie współpracy jądrowej z Indiami, podjętej w ramach Grupy Dostawców Jądrowych w 2008 roku, która jest związana z pewnymi warunkami, UE zapoczątkowała negocjacje dotyczące umowy o Euratomie, zaś niektóre państwa członkowskie UE nadal będą ściśle monitorować realizowanie przez Indię wszystkich zamierzeń wyrażonych na forum Grupy Dostawców Jądrowych.

Meksyk⁶⁰

Meksyk odgrywa coraz ważniejszą rolę jako wschodząca potęga gospodarcza i coraz istotniejszy podmiot na scenie światowej, co uzasadnia jego status „partnera strategicznego” UE.

Stosunki UE – Meksyk od 2004 roku stopniowo się umacniają. W 2008 roku UE postanowiła nadać

Meksykowi status partnera strategicznego. Przy okazji wspólnej rady w Pradze (maj 2009 r.) Meksykowi przedstawiono wspólny *plan wykonawczy*, zawierający konkretne działania ukierunkowane na realizację partnerstwa strategicznego. Od tego czasu kontynuowane są prace z myślą o przedstawieniu sfinalizowanego wspólnego planu wykonawczego przed szczytem.

Rok 2010 będzie decydujący dla Meksyku po bardzo trudnym roku 2009 (epidemia H1N1, poważny wpływ kryzysu gospodarczego, eskalacja przemocy związanej z wojną narkotykową i katastrofalna susza). Jednak wedle wskaźników w tym roku oczekiwana jest poprawa sytuacji gospodarczej, odnotowuje się też postępy w programie reform prezydenta Calderóna.

Jeśli chodzi o stosunki UE – Meksyk, rok 2010 odznaczy się istotnymi wydarzeniami, w szczególności szczytem dwustronnym (16 maja 2010 r.), realizacją partnerstwa strategicznego i obchodami dziesiątej rocznicy wejścia w życie umowy ogólnej. Meksyk będzie również gospodarzem kolejnej konferencji stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, która odbędzie się w Cancún pod koniec 2010 roku.

Brazylia⁶¹

Partnerstwo strategiczne z Brazylią zapoczątkowało szeroko zakrojony dialog polityczny z największym państwem Ameryki Południowej i z jednym z kluczowych nowych podmiotów w wielobiegunowym świecie dwudziestego pierwszego wieku. W 2009 roku miały miejsce posiedzenie dyrektorów politycznych (marzec, Praga) i 3. szczyt UE – Brazylia (październik, Sztokholm), których program skupiał się wokół kryzysu finansowego, międzynarodowych negocjacji dotyczących zmiany klimatu oraz najpilniejszych aktualnych kwestii regionalnych i międzynarodowych.

⁶⁰ Parlament Europejski przyjął w dniu 12 marca 2009 r. rezolucję w sprawie partnerstwa strategicznego UE – Meksyk (2008/2289(INI))(P6_TA-PROV(2009)0141).

⁶¹ Parlament Europejski przyjął w dniu 12 marca 2009 r. rezolucję w sprawie partnerstwa strategicznego UE – Brazylia (2008/2288(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0140).

To właśnie zniwelowanie różnicy między państwami rozwiniętymi a rozwijającymi się nadaje tak wielkiego znaczenia partnerstwu strategicznemu z Brazylią. Przykładem tego są międzynarodowe negocjacje dotyczące zmian klimatu, w trakcie których UE zaoferowała pomoc Brazylii; także w przyszłości UE będzie tak postępować. Ujmując kwestię bardziej ogólnie, UE i Brazylia wyznają wspólny system wartości politycznych i będą współpracować na rzecz promowania tych wartości na odpowiednich forach międzynarodowych. Należy w szczególności wspomnieć o regularnych konsultacjach w zakresie praw człowieka w Genewie i Nowym Jorku.

UE uważa, że istotna jest dalsza współpraca z Brazylią na szczeblu regionalnym i międzynarodowym w kluczowych kwestiach. UE aprobuje aktywną rolę Brazylii w regionie Ameryki Południowej i zachęca ją, by nadal odgrywała wiodącą rolę, aby zagwarantować propagowanie demokracji i rosnący dobrobyt dzięki silniejszej integracji gospodarczej i politycznej. Obie strony nadal sygnalizowały zainteresowanie układem o stowarzyszeniu między UE a Mercosurem.

UE i Brazylia zintensyfikowały też prace nad opracowaniem projektów współpracy trójstronnej z zainteresowanymi państwami trzecimi, aby pomóc im w osiągnięciu milenijnych celów rozwoju.

Japonia

Osiągnięto postępy w budowie partnerstwa strategicznego UE – Japonia przywołanego w strategii bezpieczeństwa UE. W 2009 roku konsultacje i dialog polityczny w będących przedmiotem wspólnego zainteresowania kwestiach międzynarodowych i globalnych zostały pogłębione, m.in. przyjmując formę dialogów strategicznych w sprawie Azji Wschodniej i Azji Środkowej.

Zwieńczeniem naszej ścisłej współpracy w 2009 roku był szczyt dwustronny, który odbył się w Pradze 4 maja. Wydarzenie to uwypukliło ogromną zbieżność poglądów co do aspektów związanych z WPBiO oraz zagadnień międzynarodowych budzących zaniepokojenie; obie strony wyraziły zainteresowanie wymianą informacji i współpracą oraz zauważyły możliwości pogłębienia współpracy w zakresie pokoju i bezpieczeństwa.

Podczas gdy ustalono, że dwa razy do roku będą prowadzone dialogi i konsultacje dotyczące praw człowieka, UE wciąż zachęcała Japonię do przyjęcia moratorium w sprawie egzekucji, zwłaszcza w związku z mianowaniem we wrześniu 2009 roku nowego ministra sprawiedliwości, który był członkiem ligi parlamentarnej przeciwko karze śmierci.

Kanada

Najważniejszym wydarzeniem był szczyt w Pradze w maju 2009 roku, na którym przywódcy skupili się również na tematach związanych z WPZiB, takich jak Afganistan, Bliski Wschód i Partnerstwo Wschodnie. Doroczne posiedzenie ministrów odbyło się w Ottawie w październiku, omówiono na nim proces pokojowy na Bliskim Wschodzie, Iran, Honduras, Haiti i Kubę, Sudan i Darfur, Afganistan i Pakistan, region Arktyki i zasadę wzajemności w znoszeniu wiz, w szczególności ponowne nałożenie przez Kanadę obowiązku wizowego na obywateli Republiki Czeskiej. Posiedzenia wspólnego komitetu współpracy i grupy koordynacyjnej wysokiego szczebla odbyły się równolegle w listopadzie 2009 roku w Ottawie.

Republika Południowej Afryki

Stosunki między UE a Republiką Południowej Afryki znacznie się umocniły od ustanowienia partnerstwa strategicznego UE i Republiki Południowej Afryki w 2007 roku. Zgodnie z planem działania dotyczącym partnerstwa dialog polityczny został podniesiony do rangi corocznych szczytów, a współpraca sektorowa rozszerzyła się, obejmując bardzo szeroki zakres zagadnień (w tym badania, środowisko i energię, przestrzeń kosmiczną, transport, migrację i zdrowie).

Drugi szczyt UE – Afryka odbył się po raz pierwszy w Republice Południowej Afryki 11 września 2009 roku, jego gospodarzem był prezydent Jacob Zuma. Szczyt stał się okazją do opracowania wspólnych stanowisk w najważniejszych kwestiach globalnych (zmiana klimatu i reforma międzynarodowych instytucji finansowych) i w sytuacjach konfliktowych w Afryce i poza tym kontynentem.

W 2009 roku nadano nowego rozmachu współpracy z Republiką Południowej Afryki w kwestiach strategicznych, takich jak środowisko i energia, w tym wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla i technologie czystego spalania węgla. Osiągnięto również postępy we współpracy dotyczącej przestrzeni kosmicznej, wraz z umową o rozszerzeniu europejskiego systemu wspomagania satelitarnego (EGNOS) na Republikę Południowej Afryki oraz instalacją elementów infrastruktury naziemnej systemu Galileo w Republice Południowej Afryki.

UE nadal wspierała wysiłki Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju (SADC) i jej mianowanego mediatora, prezydenta Republiki Południowej Afryki Jacoba Zumy, zmierzające do znalezienia rozwiązania kryzysu w Zimbabwie po powołaniu rządu jedności narodowej.

G. SKUTECZNIEJSZE, SPRAWNIEJSZE I SPÓJNIEJSZE DZIAŁANIA

1. Zapobieganie konfliktom

Potencjał UE w zakresie rozwiązywania konfliktów nadal opiera się na jej zdolnościach do rozpatrywania różnych aspektów tego ambitnego i szerokiego zadania w sposób wszechstronny, przy zastosowaniu szerokiego zakresu instrumentów UE (miękkich narzędzi), w szczególności dyplomacji prewencyjnej, polityki i pomocy rozwojowej, wsparcia na rzecz umocnienia instytucji demokratycznych i praworządności, promowania pojednania i dialogu oraz budowy potencjału instytucjonalnego i krajowego w zakresie zapobiegania konfliktom. Popularyzowanie działań na rzecz zapobiegania konfliktom w tej działalności jest istotne i nadal będzie promowane. Prace nad planem działania UE na potrzeby sytuacji delikatnych i konfliktowych rozpoczęły się w 2009 roku, z myślą o opracowaniu spójniejszego podejścia instytucji UE i państw członkowskich do całego cyklu planowania i realizacji, przez powiązanie polityk na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju.

Roczne sprawozdanie przyjęte przez Radę Europejską w czerwcu 2009 roku, które dotyczyło działań UE w dziedzinie zapobiegania konfliktom, zawiera kompleksowy obraz wysiłków podejmowanych w tym zakresie przez Unię Europejską. Proces oceny rozpoczął się w listopadzie 2009 roku przy okazji dziesiątej rocznicy programu z Göteborga przypadającej na rok 2011.

Zgodnie ze sprawozdaniem z wdrażania ESB, w którym określono, że UE nie do końca wykorzystuje potencjał mediacji pokojowych, w dniach 16–17 listopada 2009 r. Rada ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych przyjęła „Koncepcję zwiększenia potencjału dialogu i mediacji UE”. W koncepcji uznano znaczenie mediacji jako skutecznego i opłacalnego instrumentu służącego zapobieganiu konfliktom, ich przekształcaniu i rozwiązywaniu oraz wezwano do bardziej profesjonalnego, skoordynowanego i ukierunkowanego podejścia UE. Umożliwi to UE dalsze zwiększenie zdolności do odegrania aktywnej roli w tej dziedzinie na forum międzynarodowym.

Oprócz regularnego uaktualniania listy obserwacyjnej UE w kontekście wczesnego ostrzegania systematycznie przygotowywane są raporty i oceny dotyczące obecnych i potencjalnych zagrożeń bezpieczeństwa. Struktury współpracy i budowy potencjału w zakresie informacji wywiadowczych pochodzących z ogólnie dostępnych źródeł zostały rozbudowane, zarówno na szczeblu instytucjonalnym, jak i krajowym.

W perspektywie długoterminowej i prewencyjnej zajmowano się również zagrożeniami bezpieczeństwa w następujących dziedzinach: energia, zasoby naturalne, zmiana klimatu, nierozprzestrzenianie broni masowego rażenia oraz nielegalny handel bronią strzelecką i lekką.

W coraz większym stopniu umacniano dialog, budowę potencjału i współpracę z ONZ, organizacjami regionalnymi i podmiotami niepaństwowymi, aby razem i terminowo reagować na wyzwania dla bezpieczeństwa oraz opracowywać wspólne stanowiska.

2. Wzmacnianie WPBiO⁶²

Synergie cywilno-wojskowe w rozwoju zdolności

Znaczenie wszechstronnego podejścia UE do zarządzania kryzysowego zostało potwierdzone przez Radę, która w listopadzie 2009 roku uzgodniła, że będzie analizować obszary, w których synergie w opracowywaniu zdolności cywilnych i wojskowych stanowią wartość dodaną, a zatem należałoby do nich dążyć. Do obszarów tych należy m.in. transport, łączność, bezpieczeństwo i ochrona sił, logistyka, zdolności w zakresie przestrzeni kosmicznej oraz wsparcie medyczne.

Konkretnym przykładem osiągnięcia synergii cywilno-wojskowych są prace prowadzone przez Komisję i Europejską Agencję Obrony we współpracy z Sekretariatem Generalnym Rady zmierzające do integracji nadzoru morskiego. W październiku 2009 roku Komisja wydała komunikaty w tej dziedzinie, a grupa mędrców Europejskiej Agencji Obrony udostępniła sprawozdanie cząstkowe ze swoich prac, zaś sprawozdanie końcowe przedstawiono w kwietniu 2010 roku. Innym przykładem synergii cywilno-wojskowej jest decyzja Rady z listopada 2009 roku dotycząca powołania puli europejskich ekspertów w dziedzinie reformy sektora bezpieczeństwa.

⁶² Parlament Europejski przyjął w dniu 19 lutego 2009 r. rezolucję w sprawie europejskiej strategii bezpieczeństwa i EPBiO (2008/2202(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0075).

Zdolności cywilne

Kontynuowano prace nad cywilnym celem podstawowym 2010. Zdolności cywilne były przedmiotem dyskusji na różnych szczeblach. W związku z powyższym w czerwcu 2009 roku Rada skupiła się na planach i propozycjach dotyczących szybkiego rozmieszczania, zasobów ludzkich, sprzętu i finansowania (w tym ewentualnej decyzji w sprawie ustanowienia stałych unijnych zdolności magazynowania), podkreślając znaczenie dobrze skoordynowanych ram rozwoju zdolności.

Prowadzono istotne prace w kilku kwestiach, przyczyniając się do zwiększenia możliwości UE w zakresie szybkiego reagowania na kryzysy, również w związku ze wspieraniem wysiłków dyplomatycznych UE. Kontynuowano realizację procesu cywilnych zespołów reagowania (CRT)⁶³, wraz z prezentacją zmienionej koncepcji, która przewiduje m.in. zwiększenie docelowej wielkości puli do 200 ekspertów, jak również jak największe dostosowanie sposobów działania CRT do tych, które stosuje się wobec puli ekspertów UE w zakresie reformy sektora bezpieczeństwa. Obecnie Komisja również będzie miała dostęp do tej puli.

Potencjał szybkiego reagowania zwiększył się dzięki decyzjom w sprawie wzmocnienia cywilnych zespołów reagowania, stworzeniu tymczasowych magazynów w ramach EUPM Bośnia i Hercegowina do stycznia 2010 roku oraz rozpoczęcia prac przygotowawczych nad ewentualnym stałym rozwiązaniem związanym z magazynowaniem na potrzeby szybkiego i regularnego rozmieszczania. Do końca 2009 roku odnotowano również postępy w kilku kwestiach, takich jak przyjęcie pierwszego rocznego sprawozdania z wdrożonych doświadczeń i wniosków w cywilnej EPBiO (grudzień 2009 r.), ciągły rozwój otoczenia dla oprogramowania „Goalkeeper” (narzędzie zarządzania zdolnościami cywilnymi)⁶⁴, przyjęcie zmienionej i ulepszonej koncepcji misji wzmacniających policję (odniesienie do szerzej pojętej praworządności)⁶⁵ oraz porozumienie o zintensyfikowaniu szkoleń w zakresie płci społeczno-kulturowej i praw człowieka na potrzeby misji i operacji WPBiO w celu dalszej realizacji rezolucji RB ONZ nr 1325 i 1820.

⁶³ Odnowiona koncepcja dotycząca cywilnych zespołów reagowania (CRT) została zatwierdzona przez KPiB w listopadzie 2009 r.

⁶⁴ Dwie aplikacje udostępniono on-line (<https://esdp.consilium.europa.eu>).

⁶⁵ W CIVCOM wprowadzono również ogólne zasady zdolności analitycznych misji.

Zdolności wojskowe

W ramach cywilnego celu podstawowego 2010 oraz w następstwie przyjęcia w grudniu 2008 roku oświadczenia w sprawie wzmocnienia zdolności kontynuowano prace na różnych forach, w szczególności w Europejskiej Agencji Obrony, aby wzmocnić potencjał zarządzania kryzysowego UE. W maju 2009 roku Rada przyjęła do wiadomości nowy katalog sił. Zawiera on zmienione wkłady państw członkowskich, co umożliwiło zlikwidowanie dwóch braków w zdolnościach wojskowych i częściowe zniwelowanie dwunastu innym braków.

Europejska Agencja Obrony we współpracy z Komitetem Wojskowym Unii Europejskiej rozpoczęła prace nad uaktualnieniem planu rozwoju zdolności. Równocześnie Europejska Agencja Obrony i Komitet Wojskowy UE kontynuowali prace nad dwunastoma wybranymi działaniami priorytetowymi planu rozwoju zdolności (CDP). Osiągnięto postępy w zakresie koncepcji wojskowych UE, m.in. w maju Komitet Wojskowy UE zatwierdził koncepcję operacji specjalnych, koncepcyjne ramy wojskowego wywiadu osobowego w dowodzonych przez UE operacjach wojskowych, koncepcję sieci komputerowych oraz koncepcję wykonawczą dla mobilnej bazy operacyjnej EUFOR.

Państwa członkowskie potwierdziły, że zdecydowane są utrzymywać wysoki poziom ambicji UE jeśli chodzi o zdolności szybkiego reagowania. Koncepcja szybkiego reagowania sił wojskowych została poddana przeglądowi w styczniu. Obecnie definiuje ona czas szybkiego reagowania sił wojskowych jako okres od pięciu do trzydziestu dni od daty zatwierdzenia koncepcji zarządzania kryzysowego do chwili rozpoczęcia operacji w obszarze wspólnych działań. Na konferencjach dotyczących koordynacji grup bojowych zorganizowanych w kwietniu i październiku państwa członkowskie potwierdziły swoje zobowiązania i przedstawiły nowe oferty umożliwiające utrzymywanie dwóch grup bojowych w stanie gotowości do końca 2011 roku.

W listopadzie Rada uzgodniła dokument przedstawiający wytyczne w zakresie zwiększenia elastyczności i użyteczności grup bojowych UE. Konferencje dotyczące szybkiego reagowania na morzu i szybkiego reagowania z powietrza odbyły się w kwietniu i październiku 2009 roku.

Prowadzone są refleksje nad tym, w jaki sposób promować tworzenie zdolności europejskich po roku 2010, w tym nad potrzebą zwiększenia synergii między procesami rozwoju zdolności cywilnych i zdolności wojskowych UE.

Wdrożone doświadczenia i wnioski oraz najlepsze praktyki w cywilnej WPBiO

UE nieustannie dąży do zwiększenia skuteczności i potencjału szybkiego reagowania swoich instrumentów na podstawie doświadczeń wyciągniętych z licznych dotychczas misji. Zauważyć można dwa najważniejsze doświadczenia i wnioski, które należy poddać dogłębszej analizie politycznej i dwa następne, wymagające dalszych działań o bardziej praktycznym charakterze. Spójrzmy najpierw na kwestie polityczne: misje WPBiO są istotnym instrumentem WPZiB, ale nie są substytutem polityki i muszą być wpisane w ogólną strategię UE wobec danego państwa czy regionu. WPBiO jest również dwukierunkowa: wraz z państwem przyjmującym należy dążyć do wykazania widocznych oznak postępu na szczeblu strategicznym przed rozmieszczeniem misji i w trakcie jej trwania, aby zapewnić wsparcie i dalsze działania. Poza tym, aby cywilna WPBiO pozostała skutecznym i wiarygodnym narzędziem, konieczna jest zmiana celu w wymiarze politycznym – przejście od pomyślnego rozmieszczenia do pomyślnego wykonania. Wraz z coraz większym zapotrzebowaniem na reagowanie kryzysowe UE boryka się z niedoborem ekspertów. W przeciwieństwie do operacji wojskowych, misje cywilne zazwyczaj są zależne od rozmieszczenia personelu na zasadzie dobrowolności. Jednak cywilne obszary operacji nie są o wiele spokojniejsze. UE i jej państwa członkowskie muszą zatem wypełniać rosnącą lukę w rozmieszczaniu między zatwierdzoną a rzeczywistą liczbą oddelegowanego personelu, podejmując wzmożone wysiłki, by zrekrutować, wyszkolić i wyposażać personel, uatrakcyjnić rozmieszczenie lub zmniejszyć nasze ambicje.

UE określiła również dwa praktyczniejsze priorytety. Po pierwsze, przegląd rozporządzenia finansowego przewidziany na 2010 rok daje możliwość udoskonalenia uzgodnień finansowych, by bardziej dostosować je do potrzeb cywilnej WPBiO, w szczególności do szybkiego rozmieszczania i misji ograniczonych w czasie. Po drugie, istnieje wiele potrzeb związanych ze wsparciem misji, które należy zaspokoić. W tym celu zamówiono analizę wykonalności, aby dogłębniej zbadać możliwość stworzenia magazynu do przechowywania sprzętu na potrzeby misji.

Od pierwszych rozmieszczeń UE w 2003 roku w doświadczeniach i wnioskach wewnętrznych skupiono się na sposobie ulepszenia planowania i zwiększenia wpływu, m.in. z tego powodu, że bardzo mało misji do tego czasu zostało zakończonych (Themis Gruzja, Proxima FYROM, misja obserwacyjna w Aceh). Państwa członkowskie już teraz wkładają więcej wysiłku w zwiększenie zdolności. Zasoby finansowe i ludzkie UE są ograniczone, należy zatem krytycznie przeanalizować, gdzie UE może wnieść największą wartość dodaną. W przyszłości zatem UE będzie musiała oceniać, kiedy warunki będą odpowiednie do rozmieszczenia, i będzie musiała ściśle współpracować z państwami przyjmującymi, aby zagwarantować, że misje nadal będą mogły trwale wpływać na bieg wydarzeń w terenie.

Szkolenia i ćwiczenia

W 2009 roku włożono wiele wysiłku w osiągnięcie ogólnych celów określonych w koncepcji szkoleniowej UE, które polegają na opracowaniu wspólnej europejskiej kultury bezpieczeństwa oraz oddaniu do dyspozycji państw członkowskich i instytucji UE wyspecjalizowanego personelu (dyplomatycznego, cywilnego, w tym w dziedzinie policji i praworządności, oraz wojskowego) zdolnego do skutecznych działań we wszystkich dziedzinach WPBiO, w tym personelu, który będzie zatrudniony w misjach i operacjach WPBiO. Dokonano m.in. solidnej oceny dotychczasowych działań szkoleniowych oraz wdrożonych doświadczeń i wniosków, przeglądu potrzeb i wymogów szkoleniowych oraz dalszego rozwoju programu szkoleniowego UE.

Jeśli chodzi o szkolenia w zakresie cywilnego zarządzania kryzysowego państwa członkowskie uzgodniły ulepszenie systemu szkoleń przed rozmieszczeniem w cywilnych misjach WPBiO.

Uwzględniając coraz większą złożoność misji zarządzania kryzysowego WPBiO i pełne wyzwania środowisko ich działania, Rada podkreśliła, jak wielkie znaczenie dla realizacji mandatów misji ma odpowiednie szkolenie przed rozmieszczeniem. W związku z tym ważne jest korzystanie z doświadczeń nabytych w ramach projektu Komisji Europejskiej dotyczącego szkoleń w zakresie aspektów cywilnych zarządzania kryzysowego.

Pod koniec 2009 roku Sztab Wojskowy UE ponownie ocenił przydatność katalogu wspólnego korzystania z obiektów szkoleniowych (STF), w tym ewentualne zamieszczenie w nim obiektów szkoleniowych państw trzecich. Ocena wykazała, że katalog STF jest postrzegany jako narzędzie konsultacyjne, które wydaje się zaspokajać potrzeby państw członkowskich. Utworzenie katalogu STF w formie bazy danych należy jednak odłożyć, ponieważ obecne warunki (personel, budżet, priorytety itd.) są niesprzyjające.

Europejskie Kolegium Bezpieczeństwa i Obrony (EKBiO), będąc kluczowym podmiotem szkoleniowym na szczeblu UE, zorganizowało szkolenia w dziedzinie WPBiO na szczeblu strategicznym dla personelu cywilnego i wojskowego. W zeszłym roku państwa członkowskie pod egidą EKBiO zainicjowały nowe rodzaje kursów. Były to m.in. kursy obejmujące istotne zagadnienia, takie jak planowanie misji WPBiO, koordynacja cywilno-wojskowa, rozwój zdolności, budowanie pokoju, reforma sektora bezpieczeństwa, międzynarodowe prawo humanitarne i prawo konfliktów zbrojnych. Znaczne postępy osiągnięto również w szkoleniach dotyczących płci społeczno-kulturowej i bezpieczeństwa. W grudniu 2009 roku EKBiO po raz pierwszy przeprowadziło coroczną konferencję mającą na celu tworzenie sieci współpracy między stosownymi podmiotami cywilnymi i wojskowymi zaangażowanymi w szkolenia UE w dziedzinie WPBiO.

EKBiO nadal wspierało realizację europejskiej inicjatywy wymiany młodych oficerów w trakcie szkolenia początkowego, zainspirowanej programem Erasmus, co obejmowało przeprowadzenie pierwszego wspólnego modułu w zakresie EPBiO w Lizbonie we wrześniu 2009 roku. Trwają dalsze prace, skupiające się w szczególności na uporządkowaniu obecnych działań związanych z wymianą, opracowaniu ram prawnych dobrowolnej wymiany oficerów i stworzenia wojskowego europejskiego systemu transferu punktów (MECTS).

Jeśli chodzi o przyszły rozwój EKBiO, trwa opracowywanie nowego aktu prawnego przekształcającego EKBiO zgodnie z zaleceniami Komitetu Sterującego EKBiO zatwierdzonymi przez Radę w grudniu 2008 roku.

W ćwiczeniu zarządzania kryzysowego UE w 2009 roku (CME 09) położono nacisk na przećwiczenie szybkiego reagowania UE na kryzys w kontekście scenariusza angażującego zarówno Centrum Operacyjne UE, jak i Komórkę Planowania i Prowadzenia Operacji Cywilnych (CPCC).

Ćwiczenie wojskowe UE MILEX 09 skupiło się na kwestiach współdziałania między dowództwem operacji UE (OHQ) w Larissie a dowództwem sił UE (FHQ) w Neapolu. Oba ćwiczenia były znakomitą okazją do przetestowania odpowiednich struktur i procedur UE⁶⁶.

Finansowanie

Budżet WPZiB wzrósł z 47 mln EUR w 2000 roku do 243 mln EUR w 2009 roku; przewiduje się, że w 2013 roku przekroczy 400 mln EUR. Znakomitą większość środków finansowych przydzielono na operacje i działania związane z cywilnym zarządzaniem kryzysowym, w szczególności na EULEX Kosowo (116 mln EUR), EUPOL Afganistan (36 mln EUR) i EUMM Gruzja (11 mln EUR)⁶⁷.

⁶⁶ 17 i 26 czerwca 2009 r., zob. komunikat prasowy Rady 10994/09 (Presse 177) z 12 czerwca 2009 r.

⁶⁷ Więcej szczegółów, zob. oceny skutków finansowych w aktach prawnych w obszarze WPZiB (wyszczególnionych w załączniku III).

3. Zróżnicowanie WPBiO

W sprawozdaniu na temat wdrażania europejskiej strategii bezpieczeństwa stwierdzono, że „im bardziej skomplikowanym wyzwaniom musimy sprostać, tym bardziej musimy być elastyczni”. Przekłada się to na potrzebę zróżnicowania zakresu instrumentów, które UE posiada do dyspozycji w sytuacjach kryzysowych. Od początków EPBiO misje cywilne tradycyjnie skupiały się na działaniach związanych z mentorowaniem, monitorowaniem i doradztwem (MMA) w dziedzinie policji, jak również na ulepszeniu stosunków roboczych między policją a prokuraturą. Działalność ta nadal należy do kluczowych zadań cywilnej EPBiO, jednak rozwinięto niektóre inne działania, aby lepiej reagować na wyzwania dla bezpieczeństwa i stabilności w państwach partnerskich, w których rozmieszczono misje.

Różnorodność zadań

Reforma sektora bezpieczeństwa

W 2009 roku działania UE w zakresie reformy sektora bezpieczeństwa skupiły się na wzmocnieniu potencjału UE i osiągnięciu konkretnych wyników za pośrednictwem misji EPBiO. Kontynuowano tworzenie puli ekspertów UE w zakresie reformy sektora bezpieczeństwa, traktując to priorytetowo. Ekspertów tych można wzywać do pomocy Radzie i Komisji w przygotowywaniu misji i działań UE w zakresie reformy sektora bezpieczeństwa.

Misja EU SSR Gwinea Bissau kontynuowała prace. Rozpoczęto przegląd strategiczny w celu umiejscowienia sytuacji w Gwinei Bissau w kontekście regionalnym. Mandat misji przedłużono do 31 maja 2010 r. z myślą o podjęciu przez Radę ostatecznej decyzji. Obie misje EPBiO w DRK nadal wspierały proces reformy sektora bezpieczeństwa w 2009 roku i obie zostały przedłużone do połowy 2010 roku. EUPOL DRK aktywnie działa w filarach reformy sektora bezpieczeństwa w zakresie policji i prokuratury. Nadzwyczaj zadowalające postępy osiągnięto w szczególności w sektorze policji. Mandat EUPOL DR Konga został wzmocniony w związku ze zwalczaniem przemocy seksualnej, jak również zgodnie z rezolucją PE w sprawie przemocy w DRK. Jeśli chodzi o EUSEC DR Konga, Rada zatwierdziła 27 lipca 2009 r. zmienioną koncepcję ogólną, definiującą sześć kierunków działalności w przyszłych działaniach EUSEC DR Konga, poczynając od 1 października 2009 r. UE nadal wspierała sektor wymiaru sprawiedliwości gdy została przyjęta reforma sektorowa w 2007 roku.

Podjęto decyzję w sprawie programu opiewającego na 29 mln EUR, który skupi się na różnorodnych kwestiach, w tym na szkoleniach, budowie potencjału, odbudowie infrastruktury, modernizacji ustawodawstwa i powołaniu nowych struktur sądowniczych przewidzianych w konstytucji DRK z 2006 roku.

Praworządność

W 2009 roku misja UE w zakresie praworządności w Kosowie, EULEX Kosowo⁶⁸, osiągnęła pełną zdolność operacyjną, a jej oddziaływanie w Kosowie już jest widoczne. Misja EULEX została umocniona, będąc czynnikiem stabilizacji, kluczowym podmiotem w walce ze zorganizowaną przestępczością i korupcją oraz w związku ze wsparciem reform w zakresie praworządności. Misja EULEX obejmowała działania na całym terytorium Kosowa i osiągnęła znaczne postępy we wszystkich dziedzinach objętych jej mandatem (policja, sądownictwo i organy celne). Misja EULEX prowadzi działania wspierające władze Kosowa, jednak zachowuje swoje uprawnienia wykonawcze, które będą stopniowo przekazywane organom lokalnym. Aby osiągnąć pożądany cel końcowy związany z przejrzystymi i odpowiedzialnymi wieloetnicznymi systemami wymiaru sprawiedliwości i zakładów karnych oraz policji i służb celnych, o jasno zdefiniowanych rolach i wolnych od jakiegokolwiek ingerencji politycznych, EULEX Kosowo zaczęła stosować podejście programowe, aby ocenić działania misji i postępy instytucji kosowskich w stosowaniu praworządności. Podpisano protokół policyjny, będący mechanizmem współpracy między Serbią a misją EULEX.

W następstwie decyzji z 2008 roku w sprawie zintensyfikowania działań misji EUPOL COPPS na rzecz wsparcia palestyńskiego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, misja ta dokonała w 2009 roku szczegółowej oceny sektora wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, a następnie realizowała uzgodniony plan działania. Dotychczas zarówno sekcja policji, jak i wymiaru sprawiedliwości, mogły nawiązać owocną współpracę na szczeblu roboczym z miejscowymi partnerami.

Zintegrowana misja UE w Iraku dotycząca państwa prawnego (EUJUST Lex) nadal pomyślnie realizowała istotny harmonogram szkoleń dla urzędników sądownictwa, policji i więziennictwa. Działalność szkoleniowa obejmuje kursy i seminaria w Europie, a od 2009 roku – w Iraku.

⁶⁸ Parlament Europejski przyjął w dniu 5 lutego 2009 r. rezolucję w sprawie Kosowa i roli UE (P6_TA-PROV(2009)0052).

Policja

Walka z przestępczością zorganizowaną

W 2009 roku misja EUPM BiH wsparła rozwój potencjału BiH w walce z przestępczością zorganizowaną (i z korupcją), a w szczególności utrwalenie dotychczasowych osiągnięć w walce z tymi zjawiskami. W 2009 roku przeprowadzono dyskusje ukierunkowane na zmianę mandatu misji EUPM, poczynając od 1 stycznia 2010 r., aby wesprzeć walkę z przestępczością zorganizowaną i korupcją, w szczególności przez rozbudowywanie związków między policją a prokuraturą.

Walka z korupcją

W 2009 roku misja EUPOL Afganistan intensywniej wsparła Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Afganistanu i afgańską policję krajową w walce z korupcją, jednym z kluczowych priorytetów rządu tego kraju. Misja wsparła w szczególności władze afgańskie w opracowywaniu antykorupcyjnego programu wykonawczego, mającego na celu stworzenie i utrzymywanie wewnętrznego afgańskiego systemu antykorupcyjnego. Wsparcie misji EUPOL Afganistan obejmuje trzy główne dziedziny – budowę potencjału, szkolenie/prewencję oraz wzmocnienie. Doprowadziło to m.in. do stworzenia specjalnych afgańskich struktur antykorupcyjnych.

Walka z przemocą seksualną

Pod koniec 2009 roku misja EUPOL DRK otrzymała dodatkowe zadanie polegające na wspieraniu walki z przemocą seksualną w DRK. Misja EUPOL DRK ma za zadanie wspierać tworzenie potencjału policji kongijskiej do prowadzenia dochodzeń w sprawach karnych oraz dokonywanie wkładu w opracowywanie strategii przeciw przemocy seksualnej, stanowiącej część ogólnej reformy policji w DRK.

Podmiot zapewniający bezpieczeństwo

Misja EULEX Kosowo w ramach swojego ograniczonego mandatu wykonawczego odgrywa istotną rolę jako kolejny podmiot zapewniający bezpieczeństwo, wspierając w razie potrzeby policję kosowską i współpracując z KFOR. W 2009 roku misja EULEX mogła reagować na złożone zagrożenia dla bezpieczeństwa, w szczególności w północnym Kosowie. Jednak istotą mandatu EULEX jest wspieranie lokalnych podmiotów w zakresie bezpieczeństwa przez monitorowanie, mentorowanie i doradztwo.

Nadzorowanie pokoju

UE dysponuje wieloma instrumentami, by móc odgrywać istotną rolę w sytuacjach pokonfliktowych. Zasięg tych instrumentów rozciąga się od dyplomatycznych wysiłków mediacyjnych po misje obserwacyjne. Najbardziej konkretnym przykładem jest cywilna misja zarządzania kryzysowego (misja obserwacyjna UE w Gruzji, EUMM) rozmieszczona w Gruzji w następstwie wybuchu konfliktu w sierpniu 2008 roku. EUMM jest obecnie jedyną międzynarodową misją obserwacyjną w Gruzji i odgrywa również istotną rolę w budowie zaufania, współprzewodnicząc posiedzeniom poświęconym mechanizmom zapobiegania incydentom i reakcji na nie w ramach procesu genewskiego. Misja odegrała decydującą rolę w zmniejszeniu napięcia i utrzymaniu stabilności w tym regionie. Umożliwienie misji obserwacyjnej UE dostępu do całego terytorium Gruzji pozostaje istotnym celem tej misji.

Przeciwdziałanie piractwu

EU NAVFOR Somalia – operacja ATALANTA rozpoczęła się w grudniu 2008 roku, a w grudniu 2009 roku jej mandat przedłużono o kolejne 12 miesięcy. W 2009 roku umożliwiła ona bezpieczne dostarczanie pomocy żywnościowej przez statki Światowego Programu Żywnościowego, eskortując ponad 50 statków handlowych z Mombasy do Mogadiszu.

Operacja przeciwdziałania piractwu odniosła również sukces w zapobieganiu piractwu i zwalczaniu go wzdłuż wybrzeży Somalii. Na podstawie umów o przekazywaniu z Kenią i Seszelami 75 zatrzymanych osób podejrzanych o piractwo przekazano w celu osądzenia do Kenii, a 11 osób – na Seszele. UE współpracowała również z UNODC, aby zapewnić wsparcie systemom sądownictwa w Kenii i na Seszelach w ramach instrumentu na rzecz stabilności. Oprócz przeciwdziałania skutkom piractwa, UE rozpoczęła również prace mające na celu dokonanie wkładu w rozwój regionalnych zdolności morskich.

Ochrona ludności cywilnej w konflikcie zbrojnym

UE była aktywnym podmiotem w dyskusjach dotyczących ochrony ludności cywilnej w konflikcie zbrojnym i w przyjęciu rezolucji RB ONZ 1894 (2009). UE pragnie, wraz z ONZ, opracować koncepcje i moduły szkolenia.

Różnorodność narzędzi

Rozwiązania sieciowe (NEC)

Postępowały prace nad opracowywaniem rozwiązań sieciowych (NEC) wspierających WPBiO. W tym kontekście, z myślą o realizacji koncepcji rozwiązań sieciowych (NEC) wspierających koordynację cywilno-wojskową (CMCO) ważne będzie, aby prace były nadal prowadzone w sposób stopniowy i płynny, z właściwym zaangażowaniem wysokiej rangi osób w instytucjach UE i państwach członkowskich.

Centrum Satelitarne Unii Europejskiej

W odpowiedzi na wezwania PE do pełnego rozwoju Centrum Satelitarnego Unii Europejskiej (EUSC), aby całkowicie wykorzystać jego potencjał, w 2009 r. EUSC udzieliło niezbędnego wsparcia operacjom wojskowym UE, w szczególności operacjom *EU NAVFOR Atalanta* i *EUFOR Czad/Republika Środkowoafrykańska*. EUSC odgrywało również coraz istotniejszą rolę we wspieraniu misji cywilnych UE, w szczególności *misji obserwacyjnej UE w Gruzji*. Uczestniczenie wszystkich członków NATO spoza UE w działalności EUSC okazało się istotnym krokiem do dalszego rozwoju EUSC.

Kontynuowano prace nad wymiarem bezpieczeństwa globalnego monitoringu środowiska i bezpieczeństwa (GMES), odzwierciedlając jego znaczenie w dziedzinie WPZiB/WPBiO.

4. Zwiększona spójność i skuteczność

Kontynuowano prace nad planowaniem i rozwojem zdolności cywilnych, które zostały znacznie wzmocnione za pośrednictwem procesu wytycznych, przedstawiających dobrze skoordynowane ramy rozwoju zdolności, z położeniem szczególnego nacisku na wsparcie misji, na podstawie konkretnych działań związanych z szybkim rozmieszczeniem, zasobami ludzkimi, finansowaniem i sprzętem, w tym decyzji w sprawie ustanowienia unijnych zdolności magazynowania.

W 2009 roku zauważono poprawę w zakresie wsparcia misji dzięki zawarciu kolejnych umów ramowych, podjęciu decyzji w sprawie ustanowienia tymczasowych zdolności magazynowania w EUPM przy równoczesnym prowadzeniu studium wykonalności nad stałym rozwiązaniem, jak również, w dziedzinie zasobów ludzkich, ukierunkowaną poprawę procesów formowania sił dzięki lepszemu planowaniu, większej przewidywalności i usprawnieniu koniecznych zestawów umiejętności.

Procesy te będą kontynuowane i utrwalane w 2010 roku.

Współpraca z państwami trzecimi

Jako że zwiększają się ambicje i zakres zaangażowania WPBiO, uczestnictwo partnerów zyskuje na znaczeniu. Prowadzono regularny dialog dotyczący zarządzania kryzysowego z partnerami WPBiO, w tym z europejskimi członkami NATO spoza UE, innymi państwami kandydującymi do przystąpienia do UE, jak również ze Stanami Zjednoczonymi, Kanadą, Rosją, Ukrainą i innymi państwami trzecimi. Dwanaście państw trzecich (Albania, Angola, Chile, Chorwacja, FYROM, Kanada, Norwegia, Nowa Zelandia, Stany Zjednoczone, Szwajcaria, Turcja i Ukraina) dokonało znacznego wkładu w siedem obecnych misji i operacji (m.in. EUFOR ALTHEA, EULEX Kosowo, EUPM BiH, EUPOL COPPS, EUPOL Afganistan, EUNAVFOR ATALANTA oraz EUPOL DR Kongo). Ponadto Albania, Chorwacja i Rosja zapewniły nieocenione wsparcie w operacji EUFOR Czad/Republika Środkowafrykańska zakończonej w marcu 2009 roku.

Zapoczątkowano owocne relacje z innymi partnerami w kontekście działalności przeciw piratom i operacji EU NAVFOR ATALANTA (m.in. z Arabią Saudyjską, Chinami, Indiami, Japonią, Jemenem, Malezją, Omanem, Rosją i Seszelami).

Uczestnictwo państw trzecich jest korzystne zarówno ze względów politycznych, jak i operacyjnych. Tworzy kolejny kanał służący wzmocnieniu stosunków politycznych z UE, a zatem przyczynia się do zwiększenia poparcia dla zaangażowania UE w pokój i stabilność.

W następstwie dyskusji KPiB w sprawie uczestnictwa państw trzecich w operacjach WPBiO wysoka przedstawiciel przedstawi Radzie zalecenie dotyczące dodatkowych państw, z którymi należy rozpocząć negocjacje z myślą o zawarciu umów ramowych w sprawie udziału.

CZEŚĆ II – PERSPEKTYWY NA ROK 2010

W ostatnich latach Unia Europejska odgrywa coraz ważniejszą rolę na świecie. Unia działała na rzecz stabilności i demokracji swoich sąsiadów, pogłębiła stosunki z partnerami międzynarodowymi, przyczyniła się do przezwyciężenia kryzysów i konfliktów na całym świecie, propagowała dobre rządy i prawa człowieka, jak również wspierała rozwój. Rozmieściliśmy 23 misje WPBiO – w większości cywilne, ale również wojskowe. Możemy być dumni z wszystkich tych osiągnięć. Jesteśmy bardziej pewni siebie, kompetentni i skuteczni niż dziesięć lat temu jeżeli chodzi o zaznaczenie naszej obecności na całym świecie.

Wzrosły jednak również zagrożenia. Problemy, przed którymi stoimy – terroryzm i przestępczość zorganizowana, proliferacja, klęski żywiołowe, konflikty regionalne, bezpieczeństwo dostaw energii, zmiana klimatu oraz nielegalna migracja – stały się bardziej złożone i wzajemnie ze sobą powiązane. Nasze zdolności w przeciwdziałaniu im są często ograniczone. By odnieść sukces, musimy reagować wszechstronnie, posługując się pełnym zestawem instrumentów będących do naszej dyspozycji, zajmując się podstawowymi przyczynami, jak również objawami. Należy również nawiązywać partnerstwa z państwami i organizacjami na całym świecie. Podsumowując, aktywna, skuteczna i dobrze skoordynowana europejska polityka zagraniczna jest obecnie bardziej niezbędna niż kiedykolwiek przedtem w naszej historii.

Traktat lizboński stwarza nowe możliwości⁶⁹. Nowe ramy instytucjonalne umożliwią nam lepsze dostosowywanie zasobów do priorytetów⁷⁰. Wysoki przedstawiciel / wiceprzewodnicząca Komisji Catherine Ashton, pełniąc potrójną funkcję, odegra – wraz z państwami członkowskimi, Komisją i Parlamentem Europejskim – kluczową rolę w osiągnięciu powyższych celów.

⁶⁹ Parlament Europejski w dniu 7 maja 2009 r. przyjął rezolucję w sprawie nowej roli i obowiązków Parlamentu przy wdrażaniu traktatu lizbońskiego (2008/2063(INI) (P6_TA-PROV(2009)0373).

⁷⁰ Parlament Europejski w dniu 7 maja 2009 r. przyjął rezolucję w sprawie wpływu traktatu lizbońskiego na rozwój równowagi instytucjonalnej w Unii Europejskiej (2008/2073(INI)) P6_TA-PROV(2009)0387).

Parlament Europejski przyjął w dniu 7 maja 2009 r. rezolucję w sprawie aspektów finansowych traktatu lizbońskiego (2008/2054(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0374).

Dzięki Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych (ESDZ)⁷¹ UE będzie miała do dyspozycji zupełnie nowe i wyjątkowe narzędzie – służbę zewnętrzną działającą w imieniu całej UE, co umożliwi nam spójniejsze i skuteczniejsze działania na scenie światowej. Powołanie ESDZ jest zatem kluczowym priorytetem dla Unii Europejskiej i wyjątkową okazją, której nie możemy zmarnować.

Zadanie to jest pilne. Wydarzenia światowe nie będą na nas czekać, byśmy zakończyli swoje wewnętrzne uzgodnienia instytucjonalne. Program działań na rok 2010 jest bardziej wymagający niż wszystkie wyzwania, przed którymi UE stawała przez ostatnie dwadzieścia lat. Pomimo pewnych oznak ożywienia, skutki kryzysu gospodarczego nadal rozbrzmiewają na całym świecie. W wielu regionach naszej planety jest więcej przemocy i niestabilności niż w poprzednim pokoleniu. Skutki konfliktów w Afganistanie, Pakistanie, Jemenie i Somalii wykraczają daleko poza granice tych państw. Globalny system nieprolifracji poddawany jest bezprecedensowym naciskom, w szczególności ze strony Iranu. Klęski żywiołowe, takie jak trzęsienia ziemi na Haiti i w Chile, przetestowały zdolność społeczności międzynarodowej do szybkiego reagowania w niesieniu pomocy i odbudowie. Równocześnie w tle wszystkich wydarzeń nadal obserwujemy przesuwanie się gospodarczego i politycznego punktu ciężkości w kierunku wschodzących gospodarek w Azji i Ameryce Łacińskiej.

W zmieniającym się świecie Unia Europejska nadal będzie prowadzić politykę zagraniczną odzwierciedlającą nasze systemy wartości i interesy. Będziemy do tego dążyć, koncentrując nasze wysiłki i zasoby w dziedzinach, na które możemy wywierać wpływ. Pomimo wielu osiągnięć w budowie bezpiecznego i zamożnego sąsiedztwa, wciąż wiele pozostaje do zrobienia. W dalszej perspektywie musimy umacniać partnerstwa z wieloletnimi sojusznikami oraz nowymi graczami na scenie światowej i korzystać z nich, przekładając aspiracje na działania. Musimy też zagwarantować, by system globalny, oparty na instytucjach i zasadach, był przygotowany na sprostanie wyzwaniom nowej ery dzięki wspólnemu podejmowaniu decyzji i sprawowaniu władzy.

Balkany Zachodnie są nierozzerwalnie związane ze stabilnością i dobrobytem Europy. UE nadal będzie wspierać europejską perspektywę tego regionu, wykorzystując wsparcie przedakcesyjne, jak również WPZiB i WPBiO. W swoich konkluzjach z grudnia 2009 roku Rada stwierdziła, że powróci do zalecenia Komisji w sprawie otwarcia negocjacji akcesyjnych z Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii (FYROM).

⁷¹ Parlament Europejski przyjął w dniu 22 października 2009 r. rezolucję w sprawie instytucjonalnych aspektów utworzenia Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (P7_TA-PROV(2009)0057).

Rada dodała również, że nadal niezbędne jest utrzymywanie dobrosąsiedzkich stosunków, w tym wynegocjowanie pod auspicjami ONZ akceptowalnego dla obu stron rozwiązania kwestii nazwy. W dniu 1 maja 2010 r. wszedł w życie układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Czarnogórą. Oczekuje się, że Komisja przedstawi opinię w sprawie wniosku Czarnogóry dotyczącego członkostwa w UE, a także – o ile będzie to możliwe – w sprawie wniosku Albanii. Jeśli nadal będą osiągnane znaczne postępy we współpracy z MTKJ, Rada może podjąć decyzję o rozpoczęciu ratyfikacji układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Serbią. Rada mogłaby również powierzyć Komisji przygotowanie opinii w sprawie wniosku Serbii. UE nadal będzie angażować się w Bośni i Hercegowinie oraz wspierać to państwo na drodze do UE, zwiększając swoją obecność w tym kraju, w tym za pośrednictwem misji EUPM i EUFOR Althea. Niezbędne są dalsze postępy w reformach, pomimo złożonych ram politycznych, kluczowa również jest perspektywa wyborów w październiku 2010 roku. W Kosowie UE pozostaje zaangażowana w zwiększenie stabilności i rozwoju. Dalsze postępy w decentralizacji i reformach, jak również dobre rządy i praworządność, będą kluczowymi priorytetami, które zostaną wzmocnione zarówno przez pomoc finansową i fachową, jak i przez misję EULEX w zakresie praworządności.

Turcja nadal jest ważnym graczem regionalnym. W następstwie historycznego podpisania protokołów w sprawie normalizacji stosunków między Turcją a Armenią w październiku 2009 roku, UE oczekuje na ich ratyfikację i wykonanie. Wraz z umową międzyrządową w sprawie gazociągu Nabucco, podpisaną w lipcu 2009 roku, terminowe ukończenie korytarza południowego pozostaje jednym z najwyższych priorytetów UE w zakresie bezpieczeństwa energetycznego.

Europejska polityka sąsiedztwa (EPS) odmieniła stosunki UE z jej sąsiadami. Pomoc UE została dostosowana do potrzeb partnerów w zakresie reform, a jej wielkość w obecnych ramach finansowych wzrosła o 32%. Wiele jednak pozostaje do zrobienia, aby osiągnąć cele EPS dotyczące wspólnej stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu. Zostało to uznane w traktacie lizbońskim, zobowiązującym Unię do tego, by rozwijała szczególne stosunki z państwami z nią sąsiadującymi, dążąc do utworzenia przestrzeni dobrobytu i dobrego sąsiedztwa (art. 8 TUE).

Partnerstwo Wschodnie, zapoczątkowane w maju 2009 roku, oferuje platformę służącą przyspieszeniu stowarzyszenia politycznego i dalszej integracji gospodarczej między Unią Europejską a zainteresowanymi państwami partnerskimi z Partnerstwa Wschodniego, zgodnie z założeniami deklaracji praskiej.

Wielostronne ramy Partnerstwa Wschodniego będą przewidywać współpracę i swobodny dialog służący celom tego partnerstwa. Partnerstwo to będzie rządzić się zasadami otwartości, zróżnicowania, warunkowości i wspólnej odpowiedzialności. Dialog dotyczący wiz również powinien wejść w fazę w pełni operacyjną na podstawie planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego w perspektywie długoterminowej. UE będzie współpracować z nowymi władzami Ukrainy w kierunku stabilności politycznej i gospodarczej. Udzielenie pomocy Republice Mołdowy w sprostaniu wyzwaniom wynikłym z kryzysu gospodarczego będzie priorytetem, nadal będą też kontynuowane wysiłki zmierzające do rozwiązania konfliktu naddniestrzańskiego w formacie 5+2. UE pozostaje również otwarta na ściślejsze związki z Białorusią, ale postępy mogą być osiągnięte wyłącznie w połączeniu z działaniami na rzecz większej demokratyzacji, ochrony i promowania praw człowieka, w tym zniesienia kary śmierci. W Gruzji UE nadal jest zaangażowana w wysiłki na rzecz rozwiązania przewlekłego konfliktu, w szczególności dzięki trwającym w Genewie rozmowom, pozostającym jedynym forum, na którym reprezentowane są wszystkie strony. Misja EUMM Gruzja nadal będzie odgrywać kluczową rolę w gwarantowaniu bezpieczeństwa i stabilności w terenie, należy jednak dokonywać ciągłego przeglądu jej potencjału technicznego. UE powinna nadal domagać się, by misja EUMM uzyskała dostęp do Abchazji i Osetii Południowej, działając równocześnie na rzecz przywrócenia obecności OBWE i ONZ w terenie. UE oczekuje również, że w 2010 roku rozpocznie negocjowanie umów o stowarzyszeniu z trzema państwami Zakaukazia. UE wspiera wysiłki grupy mińskiej ukierunkowane na znalezienie rozwiązania dla Górskiego Karabachu. Wielostronny wymiar Partnerstwa Wschodniego mógłby przyczynić się do odbudowy zaufania między Armenią a Azerbejdżanem.

Rok 2010 powinien również odznaczyć się postępami w organizacji, strukturze i finansowaniu Unii dla Śródziemnomorza. Istotne kroki zostaną postawione dzięki powołaniu Sekretariatu z siedzibą w Barcelonie oraz mianowaniu Sekretarza Generalnego w marcu 2010 roku, jednak istotne będzie, by struktury te szybko zaczęły działać, prowadząc prace nad projektami w całym regionie. Na rok 2010 planowany jest ambitny program posiedzeń ministerialnych.

Unia Europejska będzie kontynuować dyskusje w sprawie umowy ramowej między UE a Libią z myślą o jak najszybszym zakończeniu negocjacji.

Poza naszym sąsiedztwem konflikty regionalne wciąż podważają stabilność w wielu regionach świata. Wydarzenia na Bliskim Wschodzie nadal będą dominować na scenie międzynarodowej w roku 2010. Rozwiązanie konfliktu izraelsko-palestyńskiego jest obecnie szczególnie istotne.

UE nadal apeluje o pilny powrót do negocjacji, tak by w uzgodnionym terminie można było wypracować rozwiązanie polegające na powstaniu dwóch państw: Państwa Izrael oraz niezależnego, demokratycznego, integralnego terytorialnie i samodzielnego Państwa Palestyna i by państwa te bezpiecznie i w pokoju mogły współistnieć obok siebie. UE nie uzna żadnych zmian względem granic wyznaczonych przed rokiem 1967, w tym w odniesieniu do Jerozolimy, o ile nie wyrażą na nie zgody obie strony. Jeżeli ma zapanować prawdziwy pokój, należy w drodze negocjacji znaleźć sposób, by Jerozolima w przyszłości mogła stać się stolicą dwóch państw. UE nadal będzie – wraz z kwartetem i partnerami arabskimi – zdecydowanie włączać się w działania stron i wspierać je w negocjacjach. UE nadal będzie wzywać do natychmiastowego, trwałego i bezwarunkowego otwarcia przejść dla przepływu pomocy humanitarnej, towarów handlowych i osób do Gazy i z jej terytorium. UE w pełni wspiera realizację planu rządu Autonomii Palestyńskiej pt. „Palestyna: koniec okupacji, początek państwa”, będącego istotnym wkładem na rzecz osiągnięcia tego celu, i będzie zabiegać o zwiększenie poparcia dla tego planu na arenie międzynarodowej. UE gotowa jest dokonać znacznego wkładu w uzgodnienia pokonfliktowe, mające na celu zagwarantowanie trwałości porozumień pokojowych, i będzie kontynuować podjęte prace związane z działalnością UE na rzecz budowy państwowości, kwestii regionalnych, uchodźców, bezpieczeństwa i Jerozolimy. Powszechny pokój na Bliskim Wschodzie wymaga podejścia regionalnego. UE nadal będzie wspierać negocjacje Izraela z Syrią i Izraela z Libanem.

W innym regionie Bliskiego Wschodu, w Iraku, niedawne wybory były następnym milowym krokiem w kierunku stabilizacji tego kraju. Podczas gdy wyniki końcowe wymagają uwierzytelnienia, UE gotowa jest jeszcze bardziej zaangażować się we wsparcie tego procesu i oczekuje na powitanie nowego rządu irackiego. We właściwym czasie misja EUJUST LEX planuje w dalszym ciągu działać na rzecz umacniania praworządności, prowadząc również działania w samym Iraku, o ile zezwolą na to względy bezpieczeństwa. W ostatnich miesiącach na świecie zwiększyło się zaniepokojenie związane z zagrożeniem wynikającym z braku stabilności w Jemenie, wywołanym również powiązaniami z terroryzmem międzynarodowym. UE będzie prowadzić wszechstronną strategię, współpracując z sąsiadami Jemenu w regionie, aby zaradzić tej sytuacji i przyczynić się w dłuższej perspektywie do rozwoju politycznego i gospodarczego.

Ogólna sytuacja związana z kwestią jądrową w Iranie przedstawia się obecnie bardzo negatywnie. Wysiłki Chin, Federacji Rosyjskiej, Francji, Niemiec, Stanów Zjednoczonych i Zjednoczonego Królestwa ukierunkowane na zaangażowanie Iranu w konkretne negocjacje dotychczas nie zakończyły się sukcesem. UE nadal zdecydowana jest działać na rzecz wynegocjowania rozwiązania przy zastosowaniu podejścia dwutorowego.

Unia Europejska gotowa jest podjąć konieczne kroki, by towarzyszyć procesowi RB ONZ. UE nadal będzie wyrażać obawy w związku z negatywnym wpływem irańskich polityk na stabilność i bezpieczeństwo na Bliskim Wschodzie i nadal będzie podkreślać, że Iran musi odgrywać odpowiedzialną rolę w tym regionie. UE wciąż jest bardzo zaniepokojona sytuacją w zakresie praw człowieka w Iranie i w przyszłości nadal będzie uważnie się jej przyglądać i przekazywać rządowi irańskiemu swoje obawy oraz przypominać Iranowi o jego międzynarodowych zobowiązaniach dotyczących praw człowieka, w tym o ukróceniu maltretowania własnego narodu, o ukróceniu stosowania nadużyć wobec własnego narodu, pociągnięciu do odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za te nadużycia i o uwolnieniu osób, które po prostu korzystają z przysługujących im praw. UE wciąż jest również głęboko zaniepokojona środkami podjętymi przez władze irańskie służącymi powstrzymaniu obywateli tego kraju od swobodnego komunikowania się i otrzymywania informacji za pośrednictwem telewizji, satelitarnych transmisji radiowych i Internetu. UE zdecydowana jest upominać się o te kwestie i działać, aby położyć kres tej niedopuszczalnej sytuacji.

Sytuacja w Afganistanie nadal pozostaje ogromnym wyzwaniem dla społeczności międzynarodowej i dla rządu w Kabulu. W Afganistanie UE stosuje wszechstronne podejście, posługując się połączeniem instrumentów politycznych, cywilnych, wojskowych i rozwojowych. UE skoncentruje swoje wysiłki na wzmocnieniu praworządności – w szczególności za pośrednictwem misji EUPOL Afganistan – potencjału państwowego i instytucjonalnego, aby propagować dobre rządy, prawa człowieka i skuteczną administrację publiczną. Będzie również wspierać wzrost gospodarczy, zwłaszcza przez rozwój obszarów wiejskich i postęp społeczny. Działania UE wesprą strategię przekształceń uzgodnioną na międzynarodowej konferencji dotyczącej Afganistanu, która odbyła się w Londynie w dniu 28 stycznia 2010 r.

Kluczem do rozwiązania sytuacji w Afganistanie jest rola Pakistanu, który musi też sprostać wyzwaniom na własnym podwórku. Pakistan odgrywa zasadniczą rolę w związku ze stabilnością i bezpieczeństwem tego regionu, oprócz tego UE angażuje również to państwo w rozwijanie współpracy w kluczowych kwestiach, takich jak przeciwdziałanie terroryzmowi, nieprolifracja, zwalczanie narkotyków i prawa człowieka. UE gotowa jest wesprzeć inicjatywę Pakistanu w zakresie reformy sektora bezpieczeństwa, praworządności i instytucji demokratycznych, w tym systemu wyborczego. W państwie tym, tak jak w każdym innym, rozwój gospodarczy również będzie podstawą do osiągnięcia stabilności w dłuższej perspektywie.

Niestabilność i konflikty regionalne w niektórych regionach kontynentu afrykańskiego nadal osłabiają rozwój. UE jest ściśle zaangażowana w Somalii, współpracując z partnerami międzynarodowymi, w tym z Unią Afrykańską, Organizacją Narodów Zjednoczonych i Stanami Zjednoczonymi.

W 2010 roku nastąpi rozwój misji szkoleniowej UE z siedzibą w Ugandzie, mającej wesprzeć siły zbrojne tymczasowego rządu federalnego w ramach wszechstronnego podejścia. Równocześnie UE jest jednym z głównych darczyńców pomocy humanitarnej i finansowej przeznaczonej dla Somalii, zaś morską operacja Atalanta zapewniła ochronę przed zagrożeniem somalijskich wybrzeży przez piractwo. Skutek odstraszący operacji ATALANTA zależeć będzie również od tego, czy sukcesem zakończą się postępowania sądowe wobec osób oskarżonych o piractwo zatrzymanych w trakcie operacji. UE powinna także współdziałać z krajami regionu, których dotyczą problemy piractwa, z myślą o zawarciu umów o przekazywaniu. Sudan również stanie przed ważnymi wyzwaniami w roku 2010 uwarunkowanymi wyborami krajowymi, działaniami na rzecz przywrócenia pokoju w regionie Darfuru i przygotowaniem do referendum dotyczącego statusu południowego Sudanu, planowanym na styczeń 2011 roku. UE będzie współpracować z Unią Afrykańską i innymi podmiotami na rzecz stabilnej i demokratycznej przyszłości ludności Sudanu.

Przykłady te ukazują realia – dzisiejszym wyzwaniom międzynarodowym nie może sprostać w pojedynkę żadne państwo. W świecie dwudziestego pierwszego wieku partnerstwa nabrały nowego znaczenia, jako niezbędny środek służący sprostaniu wszystkim wspólnym wyzwaniom związanym z gospodarką i bezpieczeństwem. W ostatnim dziesięcioleciu UE dążyła do wzmocnienia swoich powiązań z kluczowymi podmiotami światowymi. Aby osiągać postępy, musimy wykorzystywać możliwości stworzone przez traktat lizboński, który ułatwia wzajemne angażowanie się we współpracę z innymi podmiotami.

Nasze związki z USA nadal są niezwykle istotne. W większości przypadków zaangażowanie po obu stronach Atlantyku jest niezbędne, by sprostać dzisiejszym wyzwaniom, jednak cel ten można osiągnąć wyłącznie jeśli będziemy również podążać w tym samym kierunku. Program transatlantycki obejmuje kryzys gospodarczy i zagwarantowanie naszej długoterminowej konkurencyjności gospodarczej; bezpieczeństwo globalne, w tym nieprolifrację, zwalczanie terroryzmu i rozbicie; przeciwdziałanie globalnemu ociepleniu; osiągnięcie milenijnych celów rozwoju; oraz kwestie regionalne, takie jak Afganistan i Pakistan, czy też proces pokojowy na Bliskim Wschodzie.

Na wschodzie Rosja jest sąsiadem i kluczowym partnerem na scenie światowej w kwestiach takich jak Iran, Bliski Wschód, Afganistan i przewlekłe konflikty w naszym wspólnym sąsiedztwie. W naszym wspólnym interesie leży również dalsza integracja Rosji z systemem międzynarodowym oraz przestrzeganie jego zasad. W trakcie negocjacji nowej umowy między UE i Rosją trzeba zagwarantować zrównoważony postęp we wszystkich obszarach naszego partnerstwa.

Indie i Chiny są kluczowymi partnerami, zarówno w kwestiach regionalnych, jak i globalnych. Jeśli chodzi o Indie, możemy zdobyć się na więcej ambicji w naszych wymianach politycznych i współpracy, by sprostać wspólnym wyzwaniom, takim jak Afganistan, terroryzm, zmiana klimatu, kryzys finansowy i nieprolifracja. Zwalczanie terroryzmu, utrzymywanie i budowa pokoju – wszystkie te dziedziny mają potencjał większej współpracy. Partnerstwo z Chinami ma znaczenie strategiczne, które będzie rosło wraz z upływem czasu. Musimy więcej inwestować w budowanie sieci relacji, co umożliwi UE propagowanie swoich interesów i wartości w polityce i gospodarce, jak również angażowanie się w wypracowywanie wspólnych rozwiązań problemów światowych.

We wschodniej Azji kluczowym partnerem pozostaje Japonia. W tym partnerstwie, tradycyjnie ukształtowanym przez interesy gospodarcze, również można poszerzyć zakres działań związanych z pokojem i bezpieczeństwem. Stosunki z Republiką Korei rozwiną się w tym roku i osiągną rangę partnerstwa strategicznego, w szczególności dzięki zawarciu umowy ramowej oraz umowy o wolnym handlu. Inne partnerstwa – m.in. z Brazylią, Meksykiem i Republiką Południowej Afryki – zyskują na znaczeniu.

Współpraca z organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi również jest niezwykle istotna. Partnerstwo między Organizacją Narodów Zjednoczonych a UE jest zasadniczym filarem naszej polityki zagranicznej. Istnieją jednak możliwości pogłębienia tej współpracy, zwłaszcza w dziedzinie zarządzania kryzysowego. Nasze związki z NATO również należy poszerzyć w dążeniu do osiągnięcia naszego wspólnego celu, jakim jest podwyższenie bezpieczeństwa na naszym kontynencie i poza nim. OBWE nadal odgrywa istotną rolę w jednoczeniu wszystkich państw, którym leży na sercu bezpieczeństwo europejskie. Bezpieczeństwo to zostało ponownie uwypuklone w procesie z Kofu w zakresie bezpieczeństwa euro-atlantycznego, któremu UE w 2010 roku nada nowego rozpędu.

Relacje te są uzupełniane przez związki z regionalnymi organizacjami spoza Europy. W Azji Południowo-Wschodniej ASEAN pogłębił stosunki z UE. Podpisanie wszechstronnej umowy o partnerstwie i współpracy z Indonezją w listopadzie 2009 roku było znaczącym krokiem w stosunkach ASEAN – UE. UE będzie kontynuować proces negocjacji dotyczących umów o partnerstwie i współpracy z innymi członkami ASEAN. Ponowne zaangażowanie w negocjacje dwustronne z poszczególnymi państwami ASEAN dotyczące umów o wolnym handlu będzie podstawą do przyszłej umowy w kontekście regionalnym. W październiku 2010 roku Europa będzie gospodarzem 8. szczytu ASEM w Brukseli. Zarówno bliższe stosunki gospodarcze, jak i ożywiony dialog polityczny z wschodzącym regionem azjatyckim odgrywają coraz istotniejszą rolę dla przyszłości Europy. Szczyt oferuje w szczególności wyjątkową okazję do zdefiniowania wspólnych podstaw przed ważnymi negocjacjami międzynarodowymi.

Pierwsze posiedzenie grupy G-20, które odbędzie się w państwie spoza grupy G-8, planowane jest miesiąc później, a 16. konferencja stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu odbędzie się wkrótce potem w Cancún.

UE jest najważniejszym partnerem międzynarodowym Unii Afrykańskiej, a wspólna strategia Afryka – UE uwypukla nowe partnerstwo strategiczne między Europą a Afryką. Trzeci szczyt Afryka – UE pod koniec listopada 2010 roku stworzy UE, UA i państwom członkowskim ogromne możliwości do dokonania przeglądu początkowych osiągniętych sukcesów w ramach tej strategii, stanie się też nowym bodźcem do naszego ambitnego partnerstwa i do zwiększenia koordynacji polityki i praktycznej współpracy między UE a Afryką. Na szczycie zostaną omówione kluczowe wyzwania na świecie, takie jak pokój i bezpieczeństwo, zmiana klimatu, dostęp do energii i bezpieczeństwo, jak również osiągnięcie milenijnych celów rozwoju.

Jeśli chodzi o Amerykę Łacińską i Karaiby, na majowym szczycie UE – Ameryka Łacińska i Karaiby (LAC) zostanie ustalony harmonogram partnerstwa strategicznego na następne dwa lata za pośrednictwem deklaracji madryckiej i dołączonego do niej planu działania. Co więcej, oczekiwane jest osiągnięcie następujących celów: zawarcie układu o stowarzyszeniu z Ameryką Środkową i wielostronnej umowy handlowej z niektórymi państwami Wspólnoty Andyjskiej (Kolumbia/Peru), a także wznowienie negocjacji dotyczących układu o stowarzyszeniu z Mercosurem i uruchomienie instrumentu inwestycyjnego Ameryki Łacińskiej, utworzenie fundacji UE–LAC, porozumienie w sprawie zarysu wspólnej strategii UE – CARIFORUM, porozumienie w sprawie wspólnego planu wykonawczego z Meksykiem, potwierdzenie stowarzyszenia na rzecz rozwoju i innowacji w Chile oraz pogłębienie stosunków dwustronnych.

UE nadal będzie działać na różnych forach na rzecz wzmocnienia międzynarodowego reżimu przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia. Szczególnym priorytetem będzie osiągnięcie pomyślnych i zrównoważonych wyników majowej konferencji przeglądowej Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej. Dokonałiśmy również pozytywnego wkładu w szczyt na rzecz bezpieczeństwa jądrowego, który odbył się w Waszyngtonie w kwietniu 2010 roku, będziemy też nadal podnosić świadomość co do potrzeby zwiększenia bezpieczeństwa jądrowego na szczeblu światowym. UE nadal będzie realizować swoje polityki, w szczególności „Nowe kierunki działań Unii Europejskiej na rzecz zwalczania rozprzestrzeniania broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia”.

Ochrona i promowanie praw człowieka jest podstawowym elementem całej naszej polityki zagranicznej. Realizowanie naszych interesów zawsze musi iść w parze z propagowaniem naszych systemów wartości.

W 2010 roku UE nadal będzie promować dążenia do zniesienia kary śmierci.

UE nadal będzie uważnie śledzić kwestię wolności religii i przekonań oraz przeciwdziałania nietolerancji religijnej, wpisującą się w politykę UE w zakresie praw człowieka. W lutym 2010 roku rozpoczął się nowy dialog dotyczący praw człowieka z Republiką Mołdowy, a nowy dialog w tej samej kwestii zostanie też nawiązany z Indonezją. UE będzie dążyła do dalszego pogłębienia stosunków z ASEAN-em, w tym za pośrednictwem współpracy z nową międzyrządową komisją ASEAN-u ds. praw człowieka, rozważy również możliwość rozpoczęcia dialogu w sprawie wyzwań związanych z prawami człowieka w tym regionie. UE głęboko zaangażuje się w przygotowania do przeglądu w 2011 roku Rady Praw Człowieka ONZ. Pozytywnie zostanie przyjęte aktywne zaangażowanie Parlamentu Europejskiego w ocenę dialogów dotyczących praw człowieka prowadzonych z Rosją i z Chinami, jak również wymiany między odnośnymi komisjami Parlamentu Europejskiego i komitetami Rady.

Wraz z obchodami 10. rocznicy europejskiej polityki bezpieczeństwa i obrony w 2009 roku oraz niedawnego wejścia w życie traktatu lizbońskiego oczywiste jest, że wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa rozwinęła się dynamicznie w stosunkowo krótkim czasie. Wiadomo jednak również, że musimy jeszcze bardziej ulepszyć nasz potencjał skutecznego działania, za pośrednictwem bardziej strategicznego podejmowania decyzji, większej spójności naszych polityk i wzmocnionych zdolności wojskowych i cywilnych. W ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony będziemy kontynuować prace nad zwiększeniem naszych zdolności szybkiego rozmieszczania, gwarantowaniem elastyczniejszych warunków wspierania misji, większym uwypukleniem praw człowieka i problematyki płci oraz ścisłą koordynacją działań prowadzonych w ramach WPBiO z długoterminowymi wysiłkami ukierunkowanymi na stabilizację i rozwój podejmowanymi przez Komisję Europejską i partnerów międzynarodowych. Nasza zdolność do wywierania wpływu zależy od dostępu do odpowiednich możliwości, wspartego adekwatnymi środkami politycznymi i finansowymi.

Podsumowując, rok 2010 będzie kamieniem milowym europejskiej polityki zagranicznej. Debata instytucjonalna, które doprowadziła do traktatu lizbońskiego, trwała niemal dziesięć lat. Obecnie po zakończeniu tego procesu możemy rozpocząć nowy rozdział. W samą porę, jako że obecnie, bardziej niż kiedykolwiek przedtem, UE musi spoglądać naprzód i angażować się w działania z całym światem. Niepowodzenie byłoby tutaj czymś więcej, niż tylko straconą szansą. Stanowiłoby wycofanie się z roli w sprawach międzynarodowych, do której aspirujemy, i którą dyktują nam nasze interesy i systemy wartości. Teraz nadszedł czas, by słowa zamieniać w czyny.

Legal acts in the CFSP area

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I. MESURES RESTRICTIVES			
I.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
24.09.2009	Prorogation de la position commune 2004/694/PESC concernant de nouvelles mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2009/717/PESC L 253 (25.09.2009)
26.02.2009	Renouvellement des mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2009/164/PESC L 55 (27.02.2009)
10.02.2009	Prorogation et modification de la position commune 2004/133/PESC concernant des mesures restrictives à l'égard d'extrémistes dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 15	2009/116/PESC L 40 (11.02.2009)
I.2 AFRIQUE			
REPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE DU CONGO			
27.04.2009	Application de la position commune 2008/369/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	position commune 2008/369/PESC art. 6; art. 23 (2)	2009/349/PESC L 106 (28.04.2009)
26.01.2009	Modification de la position commune 2008/369/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	art. 15	2009/66/PESC L 23 (27.01.2009)
RÉPUBLIQUE DE GUINÉE			
22.12.2009	Modification de la position commune 2009/788/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de la République de Guinée	art. 29	2009/1003/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Institution des certaines mesures restrictives spécifiques à l'encontre de la République de Guinée	art. 215 §1 et 2	2009/1284/UE L 346 (23.12.2009)
27.10.2009	Mesures restrictives à l'encontre de la République de Guinée	art. 15	2009/788/PESC L 281 (28.10.2009) + rectificatif L 282 (29.10.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
SOMALIE			
16.02.2009	Mesures restrictives à l'encontre de la Somalie et abrogation de la position commune 2002/960/PESC	art. 15	2009/138/PESC L 46 (17.02.2009)
ZIMBABWE			
26.01.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre du Zimbabwe	art. 15	2009/68/PESC L 23 (27.01.2009)
I.3 ASIE / OCÉANIE			
BIRMANIE / MYANMAR			
18.12.2009	Modification de la position commune 2006/318/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 29	2009/981/PESC L 338 (19.12.2009)
13.08.2009	Modification de la position commune 2006/318/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2009/615/PESC L 210 (14.08.2009)
27.04.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2009/351/PESC L 108 (29.04.2009)
RÉPUBLIQUE POPULAIRE DÉMOCRATIQUE DE CORÉE			
22.12.2009	Modification de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 29	2009/1002/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Modification du règlement (CE) n o 329/2007 concernant des mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 215 §1 et 2	2009/1283/UE L 346 (23.12.2009)
04.08.2009	Mise en oeuvre de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	position commune 2006/795/PESC art. 6(1) art. 23(2)	2009/599/PESC L 203 (05.08.2009)
27.07.2009	Modification de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 15	2009/573/PESC L 197 (29.07.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
IRAN			
15.12.2009	Modification du règlement (CE) n o 423/2007 concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	art. 215 §1 et 2	2009/1228/UE L 330 (16.12.2009)
17.11.2009	Mise en oeuvre de l'article 7, paragraphe 2, du règlement (CE) n o 423/2007 concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran et abrogeant la décision 2008/475/CE	règlement (CE) no 423/2007 art. 15 (2)	2009/1100/CE L 303 (18.11.2009)
17.11.2009	Mise en oeuvre de la position commune 2007/140/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	position commune 2007/140/PESC art. 7 (2) art. 23 (2)	2009/840/PESC L 303 (18.11.2009)
IRAQ			
05.03.2009	Modification de la position commune 2003/495/PESC sur l'Iraq	art. 15	2009/175/PESC L 62 (06.03.2009)
I.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
BIÉLORUSSIE			
15.12.2009	Prorogation des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie prévues dans la position commune 2006/276/PESC et abrogeant la position commune 2009/314/PESC	art. 29	2009/969/PESC L 332 (17.12.2009)
06.04.2009	Modification de la position commune 2006/276/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie et abrogeant la position commune 2008/844/PESC	art. 15	2009/314/PESC L 93 (07.04.2009)
RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
16.02.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre des dirigeants de la région de Transnistrie de la République de Moldova	art. 15	2009/139/PESC L 46 (17.02.2009)
OUZBÉKISTAN			
15.12.2009	Abrogation du règlement (CE) n o 1859/2005 instituant certaines mesures restrictives à l'encontre de l'Ouzbékistan	art. 215 §1, art. 301	2009/1227/UE L 330 (16.12.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II. PESD			
II.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
15.12.2009	Prorogation du mandat du chef de la Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-Herzégovine	art. 38, troisième alinéa décision 2009/906/PESC art. 10 §1	2009/958/PESC MPUE/1/2009 L 330 (16.12.2009)
08.12.2009	Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-et-Herzégovine	art. 28, art. 43 §2	2009/906/PESC L 322 (09.12.2009)
11.11.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 25, troisième alinéa; action commune 2004/570/PESC art. 6	2009/836/PESC BiH/15/2009 L 299 (14.11.2009)
09.06.2009	Modification de l'action commune 2008/124/PESC relative à la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 14	2009/445/PESC L 148 (11.06.2009)
II.2 AFRIQUE			
04.12.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 38 action commune 2008/851/PESC art. 6	2009/946/PESC ATALANTA/8/2009 L 327 (12.12.2009)
08.12.2009	Modification de l'action commune 2008/851/PESC concernant l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie	art. 28, art. 43 §2	2009/907/PESC L 322 (09.12.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
17.11.2009	Modification et prolongation de l'action commune 2008/112/PESC relative à la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée- Bissau (UE RSS GUINÉE-BISSAU)	art. 14	2009/841/PESC L 303 (18.11.2009)
23.10.2009	Signature et conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République des Seychelles relatif au statut des forces placées sous la direction de l'Union européenne dans la République des Seychelles, dans le cadre de l'opération militaire de l'Union européenne Atalanta	art. 24	2009/916/PESC L 323 (10.12.2009)
23.10.2009	Signature et application provisoire de l'échange de lettre entre l'Union européenne et la République des Seychelles sur les conditions et les modalités régissant le transfert, de l'EUNAVFOR à la République des Seychelles, des personnes suspectées d'actes de piraterie ou des vols à main armée, ainsi que leur traitement après un tel transfert	art. 24	2009/877/PESC L 315 (02.12.2009)
19.10.2009	Abrogation de l'action commune 2007/677/PESC relative à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine	art. 14	2009/795/PESC L 283 (30.10.2009)
19.10.2009	Modification de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2009/769/PESC L 274 (20.10.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
02.10.2009	Modification de la décision Atalanta/2/2009 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta), ainsi que la décision Atalanta/3/2009 du Comité politique et de sécurité établissant le Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 décision ATALANTA/2/2009 décision ATALANTA/3/2009 + addendum	2009/758/PESC ATALANTA/7/2009 L 270 (15.10.2009)
25.09.2009	Nomination du chef de la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 25 troisième alinéa action commune 2009/709/PESC art. 8	2009/723/PESC EUSEC/1/2009 L 257 (30.09.2009)
15.09.2009	Mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14, art. 25 troisième alinéa, art. 28 §3 premier alinéa	2009/709/PESC L 246 (18.09.2009)
27.07.2009	Signature et application provisoire de l'accord entre l'Union européenne et la République de Croatie sur la participation de la République de Croatie à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (opération Atalanta)	art. 24	2009/597/PESC L 202 (04.08.2009)
22.07.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 6 §1	2009/559/PESC ATALANTA/6/2009 L 192 (24.07.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
25.06.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2007/406/PESC relative à la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14	2009/509/PESC L 172 (02.07.2009)
15.06.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2009/466/PESC L 151 (16.06.2009)
10.06.2009	Modification de la décision Atalanta/2/2009 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta), ainsi que la décision Atalanta/3/2009 du Comité politique et de sécurité établissant le Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §2 décision ATALANTA/2/2009 décision ATALANTA/3/2009 + addendum	2009/446/PESC ATALANTA/5/2009 L 148 (11.06.2009)
27.05.2009	Nomination d'un commandant de l'opération de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa	2009/413/PESC ATALANTA/4/2009 L 132 (29.05.2009)
18.05.2009	Modification de l'action commune 2008/112/PESC relative à la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée-Bissau (UE RSS GUINÉE- BISSAU)	art. 14	2009/405/PESC L 128 (27.05.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
21.04.2009	Établissement d'un Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §5	2009/369/PESC ATALANTA/3/2009 L 112 (06.05.2009) + addendum L 119 (14.05.2009)
21.04.2009	Acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §2	2009/356/PESC ATALANTA/2/2009 L 109 (30.04.2009)
26.02.2009	Échange de lettres entre l'Union européenne et le gouvernement du Kenya sur les conditions et les modalités régissant le transfert, de la force navale placée sous la direction de l'Union européenne (EUNAVFOR) au Kenya, des personnes soupçonnées d'avoir commis des actes de piraterie qui sont retenues par l'EUNAVFOR et de leurs biens saisis en possession de cette dernière, ainsi que leur traitement après un tel transfert	art. 24	2009/293/PESC L 79 (25.03.2009)
17.03.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	action commune 2008/851/PESC art. 6 §1	2009/288/PESC ATALANTA/1/2009 L 76 (24.03.2009)
II.3 ASIE / OCÉANIE			
17.11.2009	Modification de l'action commune 2007/369/PESC relative à l'établissement de la Mission de police de l'Union européenne en Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)	art. 14	2009/842/PESC L 303 (18.11.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
15.12.2009	Nomination du chef de la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 38 action commune 2009/475/PESC art. 9 §2	2009/982/PESC EUJUST LEX/2/2009 L 338 (19.12.2009)
15.12.2009	Nomination du chef de la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 38, troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 11 §1	2009/957/PESC EUPOL COPPS/2/2009 L 330 (16.12.2009)
15.12.2009	Modification de l'action commune 2005/797/PESC concernant la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 28, art. 43 §2	2009/955/PESC L 330 (16.12.2009)
20.11.2009	Modification de l'action commune 2005/889/PESC établissant une mission de l'Union européenne d'assistance à la frontière au point de passage de Rafah (EU BAM Rafah)	art. 14	2009/854/PESC L 312 (27.11.2009)
03.07.2009	Nomination du chef de la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 25 troisième alinéa action commune 2009/475/PESC art. 9(2)	2009/596/PESC L 202 (04.08.2009)
11.06.2009	Mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 14	2009/475/PESC L 156 (19.06.2009)
27.05.2009	Établissement d'un Comité des contributeurs pour la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens (EUPOL COPPS)	art. 25 troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 12(3);	2009/412/PESC EUPOL COPPS/1/2009 L 132 (29.05.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
31.07.2009	Prorogation du mandat du chef de la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 25 troisième alinéa; action commune 2008/736/PESC art. 10 §1	2009/619/PESC EUMM GEORGIA/1/2009 L 214 (19.08.2009)
27.07.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2009/572/PESC L 197 (29.07.2009)
27.07.2009	Modification et prorogation de la décision 2008/901/PESC relative à une mission d'enquête internationale indépendante sur le conflit en Géorgie	art. 13 §3, art. 23 §1	2009/570/PESC L 197 (29.07.2009)
23.03.2009	Modification de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2009/294/PESC L 79 (25.03.2009)
III. INSTITUTIONNALISATION DE LA PESD: AGENCE EUROPÉENNE DE DÉFENSE, INSTITUT D'ÉTUDES DE SÉCURITÉ, CENTRE SATELLITAIRE ET COLLÈGE EUROPÉEN DE SÉCURITÉ ET DE DÉFENSE			
10.11.2009	Modification de l'action commune 2001/555/PESC relative à la création d'un centre satellitaire de l'Union européenne	art. 14	2009/834/PESC L 297 (13.11.2009)
14.09.2009	Règlement du personnel du Centre satellitaire de l'Union européenne	action commune 2001/555/PESC action commune 2006/998/PESC art. 9, paragraphe 3	2009/747/PESC L 276 (21.10.2009)
IV. REPRÉSENTANTS SPÉCIAUX DE L'UNION EUROPÉENNE			
IV.1 AFGHANISTAN/PAKISTAN			
15.06.2009	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Afghanistan et le Pakistan et abrogeant l'action commune 2009/135/PESC	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/467/PESC L 151 (16.06.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en Afghanistan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/135/PESC L 46 (17.02.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.2 ANCIENNE RÉPUBLIQUE YUGOSLAVE DE MACÉDOINE (ARYM)			
15.09.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/706/PESC L 244 (16.09.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/129/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.3 ASIE CENTRALE			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Asie centrale	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/130/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.4 BOSNIE-HERZÉGOVINE			
11.03.2009	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/181/PESC L 67 (12.03.2009)
IV.5 CAUCASE DU SUD			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Caucase du Sud	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/133/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.6 GÉORGIE			
15.12.2009	Modification de l'action commune 2009/131/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 28, art. 31(2), art. 33	2009/956/PESC L 330 (16.12.2009)
27.07.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/571/PESC L 197 (29.07.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/131/PESC L 46 (17.02.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.7 KOSOVO			
07.08.2009	Modification de l'action commune 2009/137/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/605/PESC L 206 (08.08.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/137/PESC L 46 (17.02.2009) + Rectificatif L 91 (03.04.2009)
IV.8 PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le processus de paix au Moyen-Orient	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/136/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.9 RÉGION DES GRANDS LACS AFRICAINS			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la région des Grands Lacs africains	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/128/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.10 RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en République de Moldavie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/132/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.12 SOUDAN			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Soudan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/134/PESC L 46 (17.02.2009)
V. NON-PROLIFÉRATION			
22.12.2009	Soutien d'activités de l'Union européenne visant à promouvoir auprès des pays tiers le contrôle des exportations d'armements et les principes et critères de la position commune 2008/944/PESC	art. 26(2) et art. 31(1)	2009/1012/PESC L 348 (29.12.2009)
27.07.2009	Soutien des activités de l'OIAC dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'UE contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 13(3) et art. 23(1)	2009/569/PESC L 197 (29.07.2009)
19.01.2009	Soutien d'activités de l'UE visant à promouvoir auprès des pays tiers le processus d'élaboration d'un traité sur le commerce des armes, dans le cadre de la stratégie européenne de sécurité	art. 13(3) et art. 23(1)	2009/42/PESC L 17 (22.01.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
VI. LUTTE CONTRE LE TERRORISME			
22.12.2009	Modification du règlement (CE) no 881/2002 instituant certaines mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités liées à Oussama ben Laden, au réseau Al-Qaida et aux Taliban	art. 215 §2	2009/1286/UE L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Mise à jour de la liste des personnes, groupes et entités auxquels s'appliquent les articles 2, 3 et 4 de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme	art. 29	2009/1004/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Mise en oeuvre de l'article 2, paragraphe 3, du règlement (CE) n o 2580/2001 concernant l'adoption de mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, et abrogeant le règlement (CE) n o 501/2009	règlement (CE) no 2580/2001 art. 2 §3	2009/1285/UE L 346 (23.12.2009)
15.06.2009	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2009/67/PESC	art. 15 et 34	2009/468/PESC L 151 (16.06.2009) + Corrigendum L 353 (31.12.2009)
26.01.2009	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2008/586/PESC	art. 15 et 34	2009/67/PESC L 23 (27.01.2009)
VII. SECURITÉ			
30.11.2009	Conclusion de l'accord entre l'Australie et l'Union européenne sur la sécurité des informations classifiées	art. 24	2010/53/PESC L 26 (30.01.2010)
16.03.2009	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et Israël sur les procédures de sécurité pour l'échange d'informations classifiées	art. 24	2009/558/PESC L 192 (24.07.2009)
PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
27.10.2009	Accueil temporaire de certains Palestiniens par des États membres de l'UE	art. 15	2009/787/PESC L 281 (28.10.2009)

Appearances by representatives of the Council in the European Parliament in the field of CFSP/ESDP in 2009

I. Appearances by the Presidency:

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
1	19.02	Formal sitting with President Klaus	Mini Plenary, Brussels
2	14.01	PM Topolánek on the priorities of the CZ Pcy	EP Plenary, Strasbourg
3	25.03	PM Topolánek on the results of the Spring European Council	EP Plenary, Strasbourg
4	06.04	PM Topolánek and DFM Kohout	ACP-EU JPA, Prague
5	15.07	PM Fischer on results of CZ Pcy and the European Council	EP Plenary, Strasbourg
6	14.01	FM Schwarzenberg on the situation in the Middle East/Gaza	EP Plenary, Strasbourg
7	20.01	FM Schwarzenberg on the CFSP priorities of the CZ Pcy	AFET, Brussels
8	17.03	FM Schwarzenberg	EMPA 5th Plenary Session, Brussels
9	18.04	FM Schwarzenberg	66th EP/US Congress Transatlantic Legislators' Dialogue, Prague
10	22.04	FM Schwarzenberg - during the vote on Turkmenistan	EP Plenary, Strasbourg
11	16.12.08	VPM Vondra met Conference of Committee Chairs	EP, Strasbourg
12	14.01	VPM Vondra on the Gas supply to the EU by Ukraine and Russia	EP Plenary, Strasbourg
13	14.01	VPM Vondra on the situation in the Horn of Africa	EP Plenary, Strasbourg
14	14.01	VPM Vondra on relations between the EU and Belarus	EP Plenary, Strasbourg
15	14.01	VPM Vondra on commemoration of Srebrenica	EP Plenary, Strasbourg
16	03.02	VPM Vondra on resettlement of Guantánamo prisoners	EP Plenary, Strasbourg
17	03.02	VPM Vondra on alleged use of European countries by the CIA for the transport and illegal detention of prisoners	EP Plenary, Strasbourg
18	04.02	VPM Vondra on Kosovo	EP Plenary, Strasbourg
19	04.02	VPM Vondra on consular protection of EU citizens in third countries	EP Plenary, Strasbourg
20	18.02	VPM Vondra on the Barcelona Process -Union for the Mediterranean	Mini Plenary, Brussels
21	11.03	VPM Vondra on preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
22	11.03	VPM Vondra on Croatia, Turkey and FYROM progress reports 2008	EP Plenary, Strasbourg
23	11.03	VPM Vondra on the mandate of the ICT for the former Yugoslavia	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
24	25.03	VPM Vondra on transatlantic relations	EP Plenary, Strasbourg
25	25.03	VPM Vondra on Turkmenistan	EP Plenary, Strasbourg
26	25.03	VPM Vondra on EU-Belarus dialogue	EP Plenary, Strasbourg
27	25.03	VPM Vondra met Conference of Committee Chairs	EP, Strasbourg
28	01.04	VPM Vondra on a recommendation to the Council on the new EU-Russia agreement	Mini Plenary, Brussels
29	05.05	VPM Vondra on preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
30	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on the situation in Moldova	EP Plenary, Strasbourg
31	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on Western Balkans	EP Plenary, Strasbourg
32	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on Non-proliferation	EP Plenary, Strasbourg
33	27.01	DFM Kohout on the results of GAERC (26-27/1)	Extraordinary AFET
34	24.02	DFM Kohout on the results of GAERC (23-24/2)	AFET, Brussels
35	25.02	DFM Kohout	1st Northern Dimension Forum, Brussels
36	17.03	DFM Kohout on the results of GAERC (16-17/3)	Extraordinary AFET, Brussels
37	28.04	DFM Kohout on results of GAERC (27-28/4)	Extraordinary AFET, Brussels
38	06.05	DFM Kohout on UN Conference on Racism	EP Plenary, Strasbourg
39	06.05	DFM Kohout on Human Rights in the world 2008	EP Plenary, Strasbourg
40	07.05	DFM Kohout	High-Level Contact Group for the relations with the Turkish Cypriot Community, Strasbourg
41	21.01	Director General for EU Countries, Burianek , CZ MFA	11th EP-BiH IPM, Brussels
42	21.01	COHOM chair Dlouha on the priorities of the CZ Pcy in the area of Human Rights	DROI, Brussels
43	29.01	PSC chair Amb. Sramek on the priorities of the CZ Pcy in the field of ESDP	SEDE, Brussels
44	10.02	COHOM chair Dlouha on three human rights reports (clauses, dialogues and sanctions)	DROI, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
45	11.02	CZ Dep. Military Representative to the EU Pavel , CZ Perm. Rep.	EP-Afghanistan IPM, Brussels
46	16.02	Dep. Director Holikova , CZ MFA	EU-Georgia PCC, Brussels
47	16.02	Dep. Director Holikova , CZ MFA	EU-Russia PCC, Brussels
48	23.02	Ambassador Kuhnl	EU-Croatia JPC, Zagreb
49	24.02	COREPER 2 Amb. Vicenova , CZ Perm. Rep.	EU-Ukraine PCC, Brussels
50	16.03	COARM chair Ms Sequensova	SEDE
51	19.03	Director of South and South-East Europe Department, Szunyog , CZ MFA	16th EP-Albania IPM, Tirana
52	25.03	DG Karfik , Section for Non-European Countries and Development Cooperation, CZ MFA	EU-Chile JPC in Strasbourg
53	26.03	Chair of EEA/EFTA WG Soukupova	EEA JPC
54	31.03	DG Secka , EU Section, CZ MFA	EU-FYROM JPC, Brussels
55	31.03	COREPER 2 Amb. Vicenova , CZ Perm. Rep.	EU-Turkey JPC, Brussels
56	31.03	Head of External Relations Unit Fajkusova , CZ Perm. Rep.	EU-Mexico JPC, Brussels
57	06.04	Director of South and South-East Europe Department, Szunyog , CZ MFA	2nd EP/Kosovo IPM, Pristina
58	07.04	Ambassador of Poland in Armenia, Knothe	EU-Armenia PCC, Yerevan
59	08.04	Ambassador Hrda , DG, Cabinet of the Minister, MFA	EuroLat JPA, Madrid
60	16.04	COHOM chair Dlouha on the Human Rights policies towards Russia and China	DROI, Brussels
61	15.07	PM Reinfeldt on presentation of the SE Pcy programme	EP Plenary, Strasbourg
62	07.10	PM Reinfeldt on results of the referendum in Ireland	Mini Plenary, Brussels
63	11.11	PM Reinfeldt on the outcome of the European Council incl. the mandate and attributions of the President of the European Council and of the High Representative/vice-president of the Commission, as well as the structure of the new Commission	Mini Plenary, Brussels
64	16.12	PM Reinfeldt on the results of the European Council and the SE Pcy	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
65	24.02	FM Bildt in preparation of the SE Pcy	AFET, Brussels
66	15.07	FM Bildt on Iran	EP Plenary, Strasbourg
67	15.07	FM Bildt on China	EP Plenary, Strasbourg
68	15.07	FM Bildt on Honduras	EP Plenary, Strasbourg
69	21.07	FM Bildt on presentation of the SE Pcy programme	AFET, Brussels
70	25.11	FM Bildt on the enlargement strategy 2009 concerning the countries of the Western Balkans, Iceland and Turkey	EP Plenary, Strasbourg
71	25.11	FM Bildt on a political solution with regard to the piracy off the coast of Somalia	EP Plenary, Strasbourg
72	10.12	FM Bildt on the results of the SE Pcy programme	AFET, Brussels
73	17.11	MoD Tolgfors on SE Pcy programme in the field of ESDP	AFET, Brussels
74	16.09	Minister for Europe Malmström on EU strategy for the Baltic Sea area	EP Plenary, Strasbourg
75	16.09	ME Malmström on the EC/Tajikistan PCA	EP Plenary, Strasbourg
76	20.10	ME Malmström on Democracy building in external relations	EP Plenary, Strasbourg
77	21.10	ME Malmström on the preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
78	21.10	ME Malmström on EEAS	EP Plenary, Strasbourg
79	21.10	ME Malmström on Transatlantic relations	EP Plenary, Strasbourg
80	04.11	ME Malmström on the results of GAERC	AFET, Brussels
81	11.11	ME Malmström on EU-Russia Summit	Mini Plenary, Brussels
82	25.11	ME Malmström on the preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
83	15.12	ME Malmström on the conclusions of the Foreign Affairs Council on the Middle East Peace Process, including the situation in eastern Jerusalem	EP Plenary, Strasbourg
84	15.12	ME Malmström on restrictive measures affecting the rights of individuals following the entry into force of the Lisbon Treaty	EP Plenary, Strasbourg
85	15.12	ME Malmström on the situation in Georgia	EP Plenary, Strasbourg
86	16.12	ME Malmström on new EU action plan for Afghanistan and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg
87	16.12	ME Malmström on Belarus	EP Plenary, Strasbourg
88	16.12	ME Malmström on Violence in the Democratic Republic of Congo	EP Plenary, Strasbourg
89	08.07	Deputy DG Rydberg , head of Middle East and North Africa, SE MFA on Iran ("in camera")	Enlarged AFET bureau
90	31.08	COHOM Chair Hammarskjöld on presentation of the SE Pcy priorities in the field of human rights	DROI, Brussels
91	07.09	PSC chair Amb. Skoog on presentation of the SE Pcy programme in the field of ESDP	SEDE, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
92	15.09	State Secretary Belfrage on the results of GAERC (14-15/9)	AFET, Strasbourg
93	30.09	Amb. for Human Rights, Nordlander on EU human rights dialogues ("in camera")	DROI, Brussels
94	06.10	ACP Chair Sohlström on state of play in the negotiations for the 2nd revision of the Cotonou Agreement	DEVE, Brussels
95	06.10	COAFR Chair Ndisi on the situation in Mauritania	DEVE, Brussels
96	14.10	Chair of Mashreq/Maghreb WG Jardfeldt	Israel + Palestinian delegations
97	15.10	Ambassador Winberg , SE MFA	SEDE Workshop: "Anti-Personnel Landmines: achievements and practices a decade after the 1997 Mine Ban Treaty", Brussels
98	15.10	COEST co-chair Hagström	Belarus delegation
99	15.10	COEST co-chair Fredriksson	Russia delegation
100	03.11	Deputy DG Rydberg , head of Middle East and North Africa, SE MFA	EMPA, Brussels
101	03.11	Euromed Coordinator Ambassador Carlsson	EMPA, Brussels
102	04.11	Chair of Mashreq/Maghreb WG Jardfeldt	Maghreb delegation
103	09.11	COTRA Chair Brodén	32nd EP-Canada IPM
104	11.11	COEST Chair Hagström	7th EU-Kyrgyzstan PCC
105	12.11	COASI Chair Ozaki-Macias	7th EP/Malaysia IPM
106	16.11	Deputy PSC amb. Hartzell on the situation in Somalia	SEDE, Brussels
107	18.11	State Secretary Belfrage on the results of GAERC (16-17/11)	AFET, Brussels
108	30.11	COHOM Chair Hammar skjöld on the results of the SE Pcy Programme in the field of human rights	SEDE, Brussels
109	30.11	Amb. for Human Rights, Nordlander on the results of the Pcy Programme on Human Rights	DROI, Brussels
110	02.12	SE Ambassador to Armenia and Azerbaijan, Aden	10th EU-Azerbaijan PCC
111	09.12	Counsellor Lärke , SE Perm. Rep	Delegation to the EU-Turkey JPC
112	10.12	PSC chair, Amb. Skoog on results of the SE Pcy in the field of ESDP	SEDE, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
113	16.12	PSC chair, Amb. Skoog on the Foreign Affairs Council Conclusions (8/12) on the Middle East Peace Process	AFET WG on Middle East, Strasbourg
114	16.12	Swedish Ambassador to the Council of Europe, Sjögren	3rd EP-Serbia IPM

II. Presidency appearances as part of the 2006 I.I.A. (joint consultation meetings on the financing of CFSP)⁷²:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.02	PSC chair Amb. Sramek	AFET/BUDG bureaux, EP
2	02.04	PSC chair Amb. Sramek	AFET/BUDG bureaux, EP
3	22.07	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP
4	07.10	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP
5	02.12	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP

III. SG/HR Solana/ HR Ashton (from 1/12):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
----	------	-----------------	-------

EP- appearances:

1	18.02	SG/HR Solana on role of the EU in the Middle East + joint Debate on CFSP, ESS/ESDP and NATO	Mini Plenary, Brussels
2	17.03	SG/HR Solana	EMPA 5th Plenary Session, Brussels
3	02.12	HR Ashton - exchange of views	AFET, Brussels
4	15.12	HR Ashton on the conclusions of the Foreign Affairs Council on the Middle East Peace Process, including the situation in eastern Jerusalem	EP Plenary, Strasbourg
5	15.12	HR Ashton on restrictive measures affecting the rights of individuals following the entry into force of the Lisbon Treaty	EP Plenary, Strasbourg
6	16.12	HR Ashton on new EU action plan for Afghanistan and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg

⁷² Minimum five meetings per year required according to the 2006 I.I.A. OJ C 139, 14.06.2006, p. 1

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
----	------	-----------------	-------

Special Committee meetings⁷³:

7	29.04	SG/HR Solana meeting with the EP Special Committee on access to classified documents	JL
---	-------	---	----

Meetings with EP President:

8	05.03	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	EP
9	18.06	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	JL
10	07.09	SG/HR Solana meeting with EP President Buzek	EP

IV. Informal working lunches between members of the PSC and AFET, SEDE and DROI chairs:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	10.02	Informal PSC lunch with AFET, SEDE and DROI chairs	JL
2	06.10	Informal PSC lunch with new AFET, SEDE and DROI chairs	JL

V. European Union Special Representatives (EUSRs):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.01	EUSRs Semneby and Morel on the South Caucasus and the crisis in Georgia	AFET, Brussels
2	19.01	EUSR Fouéré on FYROM	AFET, Brussels
3	21.01	EUSR (and HR) Lajčák on Bosnia and Herzegovina's progress towards European integration	11th EP-BiH IPM, Brussels
4	11.02	EUSR Feith on Kosovo	AFET, Brussels
5	01.09	EUSR Feith on Kosovo	AFET, Brussels
6	06.10	EUSR Sequi on Afghanistan/Pakistan	AFET, Brussels

⁷³ OJ C298, 30.11.2002, p. 1

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
7	11.11	EUSR Semneby	Enlarged bureau of AFET + Delegation for relations with Armenia, Azerbaijan and Georgia
8	24.11	EUSR Otte	AFET WG on Middle East, Strasbourg

VII. European Union Military Committee (EUMC):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	03.09	Chairman of the EUMC General Bentgeat	SEDE, Brussels

VIII. Senior Council Secretariat officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	20.01	PR on non-proliferation of WMD Giannella on the use of EC air safety regulations to reduce the number of air cargo companies involved in arms trafficking	DEVE, Brussels
2	29.01	Counter-Terrorism Coordinator de Kerchove on fight against terrorism	SEDE, Brussels
3	09.02	Policy Unit Director Schmid on cyber security	SEDE, Brussels
4	10.02	PR for Human Rights Kionka on three human rights reports (clauses, dialogues and sanctions)	DROI, Brussels
5	10.02	PR on non-proliferation of WMD Giannella on non proliferation issues and arms exports control	SEDE, Brussels
6	16.03	Director DG E VIII Arnould on EUFOR/CHAD and Athena financing	SEDE, Brussels
7	08.07	DG Cooper on Iran ("in camera")	Enlarged AFET bureau, Brussels
8	31.08	PR for Human Rights Kionka on the SE Pcy human rights priorities	DROI, Brussels
9	07.09	PR on non-proliferation of WMD Giannella	SEDE, Brussels
10	30.09	Civil OpsCdr Klompenhouwer on civilian ESDP missions	SEDE, Brussels
11	13.10	DG Cooper on Bosnia-Herzegovina ("in camera")	AFET WG on the Western Balkans + AFET coordinators
12	04.11	DG Cooper ("in camera")	Iran delegation

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
13	16.11	Ops Cdr Admiral Hudson on EUNAVFOR ATALANTA	SEDE jointly with TRAN and PECH
14	16.11	PR for Somalia Joana on Somalia	SEDE, Brussels
15	01.12	CMPD Deputy DG Arnould on CSDP - current issues	SEDE, Brussels

IX. Other senior officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	01.12	EDA Chief Executive Weis on activities of the EDA	SEDE, Brussels

X. Official EP visits to ESDP missions/operations in theatre or OHQ:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	09.01	SEDE and TRAN visited OHQ EU NAVFOR ATALANTA	Northwood, UK
2	24-27.02	SEDE visited EUMM Georgia	Georgia

XI. Official EP visits to Council Agency Headquarters:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.03	SEDE visited EDA	Brussels
2	03.12	SEDE visited SATCEN	Torrejón, Spain

CFSP budget 2009 - commitment appropriations

Actions financed in 2009:

19.0301 Monitoring and implementation of peace and security processes	€
2009/294/CFSP EUMM Georgia	2.100.000,00
2009/572/CFSP EUMM Georgia (prolongation until 14 September 2010, € 12.500.000)	9.000.000,00
2009/854/CFSP EU Border Assistance Mission for the Rafah Crossing Point (EUBAM Rafah)	1.120.000,00
19.0302 Non-proliferation and disarmement	
2008/974/CFSP Support for the Hague Code of Conduct	1.015.000,00
2008/858/CFSP Support of the Biological and Toxin Weapons Convention (BTWC)	1.400.000,00
2009/42/CFSP Support on EU activities - Arms Trade Treaty (UNIDiR)	836.260,00
2008/230/CFSP EU code of conduct on arms export - Sweden	116.500,00
2009/569/CFSP Support for OPCW activities - EU Strategy against Proiiferation of WMDs	2.110.000,00
19.0303 Conflict resolution and other stabilisation measures	
2009/444/CFSP EULEX Kosovo (prolongation until 14 June 2010)(100 + 15.8 Mio)	115.835.118,00
2009/475/CFSP EUJUST LEX Iraq	10.800.000,00
2009/509/CFSP EUSEC DR Congo (1 October 2009 - 30 September 2010)	10.900.000,00
19.0305 Preparatory and follow-up measures	
Audit of AMM accounts	21.950,00
Purchase of equipment for preparatory measures	19.000,00
19.0306 European Union Special Representatives	
2009/128/CFSP EUSR African Great Lakes	1.425.000,00
2009/134/CFSP EUSR Sudan	1.800.000,00
2009/129/CFSP EUSR fYROM	305.000,00
2009/706/CFSP EUSR fYROM (prolongation until 31 March 2010)	263.000,00
2009/137/CFSP EUSR Kosovo	645.000,00
2009/605/CFSP EUSR Kosovo (budget increase)	102.000,00

2009/130/CFSP EUSR Central Asia	998.000,00
2009/132/CFSP EUSR Moldova	1.280.000,00
2009/136/CFSP EUSR Middle East Process	1.190.000,00
2009/133/CFSP EUSR South Caucasus	2.510.000,00
2009/131/CFSP EUSR for the Crisis in Georgia	445.000,00
2009/956/CFSP EUSR for the Crisis in Georgia	72.000,00
2009/135/CFSP EUSR Afghanistan - 2009/467/EUSR Afghanistan and Pakistan	2.830.000,00
2009/181/CFSP EUSR in Bosnia and Herzegovina	3.200.000,00

19.0307 Police Missions

2008/643/CFSP EUPOL Afghanistan (€ 64.000.000)	19.000.000,00
2009/445/CFSP EUPOL Afghanistan (extension until 30 May 2010)	17.400.000,00
2008/890/CFSP EUPM BiH (€12.400.000)	6.581.172,00
2009/906/CFSP EUPM BiH (€14.100.000 - prolongation until 31 Dec 2010)	14.100.000,00
2009/841/CFSP EU SSR GUINEA-BISSAU (prolongation until 31 May 2010)	1.530.000,00
2009/769/CFSP EUPOL RD Congo (extension until 30 June 2010)	5.150.000,00
2009/955/CFSP EUPOL COPPS (extension until 31 Dec 2010)	6.650.000,00